

RANUAN KUNTA

**RANUAN KUNNAN
TASEKIRJA
VUODELTA 2016**

Sisältö:

Toimintakertomus

Talousarvion toteutuminen

Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöksen liitetiedot

Allekirjoitukset ja merkinnät

Luettelot ja selvitykset

Sisällysluettelo

I	Toimintakertomus	3
1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
2	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	13
3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	14
4	Rahoitusasema ja sen muutokset	16
5	Kokonaistulot ja –menot	18
6	Kuntakonsernin toiminta ja talous	18
7	Tilikauden tuloksen käsittely	28
II	Talousarvion toteutuminen	28
1	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen, käyttötalousoosan toteutumisvertailu	28
2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	82
3	Investointiosan toteutuminen	84
4	Rahoitusosan toteutuminen	86
5	Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määräahtojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	87
III	Tilinpäätöslaskelmat	90
1	Kunnan tuloslaskelma	90
2	Kunnan rahoituslaskelma	91
3	Kunnan tase	92
4	Konsernilaskelmat	94
IV	Tilinpäätöksen liitetiedot	98
1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	98
2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	99
3	Tasetta koskevat liitetiedot	103
4	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	111
V	Allekirjoitukset ja merkinnät	112
VI	Luettelot ja selvitykset	113

I TOIMINTAKERTOMUS

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnan roolin muutokseen valmistautuminen on käynnissä

Toimintaympäristössä tapahtuvat suuret muutokset tulevat vaikuttamaan väistämättä myös kuntiin. Mm. globaalisti toimiva talous, kriisit, teknologian muutos ja elämäntapojen muuttuminen haastavat julkisen hallinnon uudistumaan ja uudistamaan toimintatapojaan. Myös meneillään olevat hallinnon ja palveluiden uudistukset tulevat vaikuttamaan kuntien toimintaan, tehtäviin ja rahoitukseen. Näistä johtuen kuntien rooli on uudistumassa.

Maakuntien perustamisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä kuntien elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointiroolit tulevat korostumaan. Elinvoimaisuutta tukevia toimia tehdään vetovoimaisuuden, yritysten toiminnan ja osaamisen kehittämisen kautta. Tulevaisuuden kunnan menestystä tulee määrittämään kunnan kyky uudistua ja uudistaa toimintaa. Menestyjiä tulevat olemaan ne kunnat, jotka ovat rohkeita ja uudistavat rooliaan etupainotteisesti omista lähtökohdistaan yhteistyössä eri toimijoiden ja kumppaneiden kanssa.

Ranualla koettiin toimintavuonna kiireelliseksi uudistaa elinkeinojen kehittämissuunnitelma. Uudelle valtuustolle jäi tehtäväksi kuntastrategian kokonaisvaltainen uudistustyö. Tärkeiksi päämääriksi linjattiin kuntatalouden tasapainon säilyttäminen, laadukkaiden lähipalveluiden saatavuus, palvelutuotannon tehostaminen, osaava ja sitoutunut henkilöstö, tavoitteellinen omistajaohjaus sekä kunnan aktiivinen rooli elinvoiman edistämässä ja työttömyyden alentamisessa.

Toimintavuoden aikana tarkasteltiin ja lähdettiin uudistamaan kuntaan jäävien palvelujen rakenteita samanaikaisesti, kun maakuntaan siirtyviä sote-palveluita saatettiin luovutuskuntoon. Kaikessa uudistamistyössä on ollut lähtökohtana se, että kuntalaiset voivat saada myös tulevaisuudessa tarvitsemansa lähipalvelut kunnan alueelta. Toimintavuonna rakennettiin erittäin nopealla aikataululla uusi kiinteistö yläkoulun ja lukion tarpeisiin, jotta oppilaille voitiin turvata terveellinen, viihtyisä ja turvallinen oppimisympäristö. Toimintavuoden lopussa päätettiin, että kuntaan rakennetaan uusi hyvinvointikeskus, jolle saatiin sosiaali- ja terveysministeriön poikkeuslupa helmikuussa 2017.

Vuoden aikana Ranuan kunnan väkiluku kasvoi 4 henkilöllä, joten asukasmäärä oli vuoden lopussa 4023 henkilöä. Lapsia syntyi 27 ja kuolleita oli 45. Kunnan työllisyystilanne pysyi entisellään, ollen 17,2 % (272). Toimintavuonna syntyi 20 uutta yritystä.

Vuoden 2016 tilinpäätös osoittaa 138.666,70 euron ylijäämää. Tilinpäätöksen yhteydessä tehtiin käytöstä poistuneiden lukio- ja yläkoulukiinteistöjen sekä muiden elinkaaren päässä olleiden rakennusten ja rakennelmien arvonalentumiskirjauksia yhteensä noin 2,24 milj. euroa. Samalla tilinpäätöksen yhteydessä varauduttiin pihalueiden, katujen ja kaavateiden rakentamiseen ja kunnostukseen 0,6 milj. euron investointivaroilla.

Toimintavuoden vuosikate oli 998 €/asukas (edellisenä vuonna 801 €/asukas). Kunnan velkamäärä väheni noin 0,5 milj. euroa ja velkaa oli tilinpäätöspäivänä 1.156 €/asukas (1.277 €/asukas). Koko kuntakonsernin velat olivat 4.215 €/asukas (4.459 €/asukas). Kassan riittävyys oli 85 pv (74 pv). Tunnusluvut osoittavat, että kunnan tilinpäätös täyttää tasapainoisen kuntatalouden tunnusmerkit.

Henkilöstökulut ovat olleet laskusuunnassa jo vuodesta 2011 alkaen. Sairauspoissaolot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna, joten valtuuston asettamaa tavoitetta ei täysin saavutettu (< 12 pv/hlö). Poissaoloja kertyi 14,7 pv/hlö (13,7 pv/hlö). Kehittämiskeskustelut toteutettiin koko henkilöstön osalta.

Kuntakonsernin tytäryhtiössä tehtiin toimintavuonna lukuisia kehittämistoimenpiteitä. Toimintavuoden toteutettiin mm. liike- ja teollisuuskiinteistöjen yhtiöittäminen.

Toimintavuonna vallitsi hyvä yhteishenki kuntalaisten, luottamushenkilöiden sekä viran- ja toimenhaltijoiden kesken. Historiallisen suurten uudistusten pyönteissä onkin tärkeää, että saamme jatkossa rakennettua kunnasta kehitysalustan, jossa kunta toimii kuntalaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yritysten yhteisenä ja kehitystyötä tehdään verkostoissa.

Sirpa Hakala
kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuuston kokoonpano:

Haarahiltunen Paula, Illikainen Veijo, Ilvesluoto Ulla, Impiö Eila, Impiö Tarja, Kaarlejärvi Matti, ero 20.9.2016, tilalle Leena Hiltula, Karjalainen Tuula, Karttunen Päiviö, ero 3.9.2015, tilalle Lohi Antero, Karttunen Ulla, Kelahaara Jari, Kelahaara Rauno, Kukkonen Seija, Kuukasjärvi Hannu, Luokkanen Pasi, Niemelä Janne, Nieminen Hannu, Nätti Kalle, Pauna Matti, Pernu Jouko, ero 16.11.2015, tilalle Savolainen Juhani, Ranua Sulo, ero 30.3.2015, tilalle Mukkala Leila, Ruonala Keijo, Saaranen Kirsi, Sarajärvi Urpo, Sääskilahti Reijo, Tarujärvi Viola, Torvinen Tiina ja Vanhala Tuomas.

Valtuuston puheenjohtajana on toiminut Karttunen Päiviö (2.9.2015 saakka), Haarahiltunen Paula (3.9.2015 alkaen), I varapuheenjohtajana Haarahiltunen Paula (2.9.2015 saakka), Kelahaara Rauno (3.9.2015 alkaen), ja II varapuheenjohtajana Ruonala Keijo.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet: Suomen Keskusta 20, Parempi Ranua- ryhmän yhteislista 2, Suomen Sosialidemokraattinen puolue 2, Kansallinen Kokoomus 1 ja

Perussuomalaiset 2, 16.11.2015 alkaen Suomen Keskusta 20, Parempi Ranua- ryhmän yhteislista 3, Suomen Sosialidemokraattinen puolue 2, Kansallinen Kokoomus 1 ja Kotiseutu valtuustoryhmä 1.

Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat:

Alla on lueteltu tilivelvolliset toimielimet (kunnanhallitus, perusturvalautakunta, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta) sekä niiden jäsenet. Valtuusto on määritellyt tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi kunnanjohtajan lisäksi osastopäälliköt sekä kaikki lautakuntien esittelevät viranhaltijat ja osan tulosityksikköjen esimiehistä.

Kunnanhallitus:

Illikainen Veijo, Ilvesluoto Ulla, Karjalainen Tuula, Karttunen Ulla, Kuukasjärvi Hannu, Luokkanen Pasi, Nieminen Hannu, Tarujärvi Viola ja Torvinen Tiina.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana on toiminut Illikainen Veijo, I varapuheenjohtajana Kuukasjärvi Hannu ja II varapuheenjohtajana Torvinen Tiina.

Esittelijänä toimii kunnanjohtaja.

Perusturvalautakunta:

Impiö Tarja (puheenjohtaja), Alavuotunki-Näyhä Kaisa, Hiltula Leena, Jaakola Anitta, Lohi Antero, Pauna Matti, Pernu Jouko, ero 16.11.2015, tilalle Simontaival Matti, Pernu Risto ja Sarajärvi Urpo.

Esittelijöinä toimivat perusturvan osastopäällikkö, perusturvajohtaja ja johtava lääkäri.

Sivistyslautakunta:

Vanhala Tuomas (puheenjohtaja), Kaarlejärvi Matti, ero 20.9.2016, tilalle Leena Hiltula, Markkanen Jukka, Pirttijärvi Jenna, ero 31.8.2015, tilalle Tarujärvi Viola, Saaranen Kirsi, Saukko Hanna-Kaisa, ero 30.3.2015, tilalle Ilvesluoto Ulla, Simontaival Matti, Sääsکیlahti Toivo ja Österberg Anna-Maija.

Esittelijänä toimii sivistystoimenjohtaja.

Tekninen lautakunta:

Kelahaara Rauno (puheenjohtaja), ero puheenjohtajan tehtävästä 16.11.2015, Kataja Petra, Kelahaara Jari, Kukkonen Seija, Männikkö Effi, Nätti Kalle, Pauna Sanna, Ranua Sulo, ero 30.3.2015, tilalle Ojala Tarmo ja Sääsکیlahti Reijo (puheenjohtaja 17.11.2015 alkaen).

Esittelijöinä toimivat tekninen johtaja ja rakennustarkastaja.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano:

Saaranen Kirsi (puheenjohtaja), Kukkonen Seija, Niemelä Janne, Savolainen Juhani ja Sääsکیlahti Reijo.

Kuntayhtymät, kunnan edustajat:

Lapin liitto kuntayhtymä:

Karttunen Päiviö, ero 3.9.2015, tilalle Haarahiltunen Paula ja Tarujärvi Viola Keijo Ruonala ja Saukko Hannu.

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä:

Impiö Tarja ja Pauna Matti.

Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä:

Paula Haarahiltunen ja Reijo Sääsilahti.

Rovaniemen koulutuskuntayhtymä:

Kaarlejärvi Matti, ero 20.9.2016, tilalle Hannu Kuukasjärvi ja Karttunen Ulla.

Kunnan virasto-organisaatio:

Kunnanjohtaja toimii viraston päällikkönä. Kunnan henkilöstön tehtäväalueisiin pohjautuva osastojako on seuraava: hallinto-osasto, perusturvaosasto, sivistysosasto ja tekninen osasto. Osastoa johtaa osaston päällikkö, jonka kunnanhallitus määrää kahden vuoden ajaksi. Osastot jakaantuvat tulosalueisiin ja/tai tulosyksikköihin.

Johtoryhmän kokoonpano 31.12.2016:

Kunnanjohtaja Sirpa Hakala	viraston päällikkö, puheenjohtaja
Hallintojohtaja Eija Kokko-Petäjajarvi	hallinto- ja perusturvaosaston osastopäällikkö
Vs. perusturvajohtaja Virpi Piira	
Lukion rehtori/sivistystoimenjohtaja Reijo Savolainen	sivistysosaston osastopäällikkö
Tekninen johtaja Veli Saarijärvi	teknisen osaston osastopäällikkö
Johtava lääkäri Timo Peisa	
Kehittämispäällikkö Riikka Tuomivaara	
Lähihoitaja Meeri Kehusmaa	henkilöstön edustaja

1.3

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kuntaliiton tilinpäätösennusteen mukaan kuntasektorin menot kasvoivat maltillisesti koko maassa, keskimäärin 1,3 prosenttiyksikköä. Vuoden 2016 tilikauden tulos parani ennakoarvion mukaan lähes puoli miljardia euroa. Tilikauden tulos oli kuitenkin negatiivinen 111 kunnassa, yhteensä 0,2 miljardia euroa. Kaikkiaan kuntia on Manner-Suomessa tällä hetkellä 295.

Tilastokeskuksen tilastotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien lainakanta oli vuoden 2016 päättyessä 16,0 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 0,5 miljardia euroa eli 3,4 prosenttia. Kasvu oli edellisvuotta hitaampaa, jolloin se oli 5,6 prosenttia. Asukasta kohden Manner-Suomen kuntien lainat olivat 2.938 euroa, kun edellisenä vuonna vastaava lainamäärä oli 2.841 euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2016 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden etenevän hyvään suuntaan. Samalla lähivuosien tulopohjamuutokset kuntataloudessa vaativat tarkkaa taloudenpitoa jo vuoden 2017 aikana.

Kuntien ja kuntayhtymien tulot lisääntyivät erityisesti kasvaneiden valtionosuuksien kautta. Kuntien verorahoitus, joka koostuu verotuloista ja valtionosuuksista, kasvoi 3,0 prosenttia edellisvuodesta ja oli yhteensä 30,7 miljardia euroa. Verotulojen osuus verorahoituksen kasvusta oli 0,3 miljardia euroa ja valtionosuuksien osuus 0,6 miljardia euroa. Manner-Suomen kunnat saivat verotuloja asukasta kohden 4.025 euroa ja valtionosuuksia 1.608 euroa.

Vuoden 2016 valtionosuuksissa kompensoitiin kuntien veroperustemuutoksista johtuvia veromenetyksiä 260 miljoonaa euroa ja lisäksi kunnat saivat 270 miljoonaa euroa valtionosuuksia kuntien ja valtion välisen kustannusjaon tarkistuksen seurauksena.

Kuntien verotulot 2016 kasvoivat maltillisesti koko maan tasolla yhteensä 1,4 prosenttia, eli 300 miljoonaa euroa. Vaimeaa kehitystä selittää muun muassa kuntien korotetun yhteisöveron jako-osuuden poistuminen.

Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate vahvistui vuoden 2016 tilinpäätösarvioiden mukaan 26,8 prosenttia edellisestä vuodesta ja oli yhteensä 2,4 miljardia euroa. Vuonna 2016 kaikkiaan 18 kuntaa arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi, kun sitä edellisellä vuonna vuosikate oli toteutumatietojen mukaan negatiivinen 13 kunnalla. Vuonna 2016 vuosikate oli Manner-Suomessa asukasta kohden 440 euroa.

Kuntien väliset investointipaineet vaihtelevat suuresti. Maakuntakeskuksissa ja muissa suurissa kaupungeissa on palvelutarpeen lisääntymisestä johtuvia investointipaineita. Muissa kunnissa investointipaineet liittyvät usein korjausvelkaan.

Tilinpäätösvuonna Lapin muuttotase oli 101 henkilöä negatiivinen (v. 2015 – 521). Lapissa oli toimintavuoden lopussa 180.197 asukasta. Toimintavuonna Lapissa syntyi 1.530 lasta ja kuoli 2.090 henkilöä. Lapissa oli vuonna 2016 keskimäärin 13.323 työtöntä työnhakijaa (v. 2015 14.350) ja työttömien osuus työvoimasta oli keskimäärin 16,0 % (17,2 %). Työvoiman kysyntä näkyy Lapissa jo työllisyyden kohenemisena ja työttömyyden vähenemisenä. Elinkeinoelämän myönteisistä kehitysnäkymistä sekä työvoiman suuresta poistumasta johtuen työllisyyskehityksen arvioidaan kuitenkin paranevan ja työttömyyden laskevan selkeämmin pidemmällä aikavälillä.

Lapin elinkeinorakenteen muutokset ovat olleet viime vuosina suuria. Kasvavia aloja ovat kaivos- ja teollisuustoimialat sekä matkailu ja palvelut. Lyhyellä aikavälillä talouskehityksessä on kuitenkin paljon epävarmuustekijöitä. Pidemmällä aikavälillä Lapin elinkeinoelämän ja talouden arvioidaan kehittyvän suotuisasti sekä Lapin että lähialueiden myönteisten näkymien johdosta.

Kuntataloutta on leimannut viime vuodet jatkuva kireys, mihin ovat vaikuttaneet heikko suhdannetilanne ja verotulojen hidastunut kasvu, valtiontalouden tervehdyttämistoimenpiteet, kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisääminen, palveluiden kysynnän kasvu muun muassa työttömyyden lisääntymisen myötä, muuttoliike sekä ikääntymiskustannusten asteittainen nousu. Edellisen hallituskauden aikana tehdyt päätökset alentavat osittain valtionosuusrahoituksen tasoa vielä hallituskauden aikana, tällä on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia Lapin kaltaiselle harvaan asutulle alueelle. Kunnat ovat jatkaneet toimintojensa sopeuttamista vähentämällä muun muassa henkilöstömenoja.

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toimintavuoden joulukuussa Ranualla oli 272 työtöntä (v. 2015 298) ja työttömyysaste oli 17,2 % (18,8 %). Koko maassa työttömyysaste oli vastaavana aikana 13,6 %

(14,4 %) ja Lapissa 16,0 % (17,2 %). Kunnan työllistämistoimilla ja elinkeinopoliittisilla toimenpiteillä tuetaan työpaikkojen säilyttämistä ja uusien työpaikkojen syntymistä.

Ranualla työmarkkinatuen saajien aktivointitoimenpiteitä on laajennettu ja kuntaan on perustettu oma työllistämisyksikkö 1.1.2016 lukien, jolloin Eduro-säätiön Ranuan toimipisteen kuntouttava työtoiminta siirtyi kunnalle liikkeenluovutuksena. Liikkeenluovutuksessa kunnan palvelukseen siirtyi kolme työntekijää (2,5 htv). Kunnan osuus työmarkkinatukimenoista oli toimintavuonna 225.188,44 € (edellisenä vuonna 255.564,19 €). Vuoden 2015 alusta lukien kunnalta veloitettiin työmarkkinatuen kuntasuutta 300 päivää työttömänä olleista 50 %:a ja yli 1000 päivää työttömänä olleista 75 %:a.

Yläkoulun ja lukion kiinteistöt suljettiin sisäilmaongelmien vuoksi keväällä lukuun ottamatta teknisen työn kiinteistöä. Koulut siirtyivät uusiin kesän aikana rakennettuihin tiloihin Aapiskujalle koulutyön alkaessa elokuussa.

Ranuan kunta teki Lapin ELY -keskuksen kanssa sopimuksen turvapaikanhakijoiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä, mikä käsittää enintään 20 kuntapaikasta/vuosi. Sopimus on voimassa 31.12.2017 saakka. Nuorten turvapaikan saaneiden kotouttamiseksi perustettiin 1.9.2016 alkaen Tikantien 20 -paikkainen tukiasumisyksikkö. Ensimmäiset turvapaikan saaneet nuoret muuttivat Tikantielle lokaan puolella välissä. Yksikköön rekrytoitiin vastaava sekä kuusi (6) ohjaajaa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty työttömien määrä, työttömyysaste ja työllisyysaste vuosina 1990, 2000 ja 2016. Vertailussa on myös Lappi.

	1990	2000	2016
RANUA			
Työttömien lkm	183	520	272
Työttömyysaste %	7,8	23,8	17,2
Työllisyysaste % 1)	60,9	53,6	56,3
LAPPI			
Työttömien lkm	7849	18718	13323
Työttömyysaste %	7,8	21,0	16,0
Työllisyysaste % 1)	63,4	57,4	62,6

1)Työllisyysaste = alueella asuvien työllisten osuus 15-64 -vuotiaasta väestöstä (1990) ja 15-64 -vuotiaasta väestöstä vuosilta 2000 ja 2012. Vuoden 2014 sarakkeissa on esitetty tieto vuodelta 2013.

Alla olevassa taulukossa on esitetty työpaikat työnantajasektorin mukaan Ranualla 31.12.2012. Vertailussa myös Lappi.

	Ranua	%	Lappi	%
Työlliset	1247	100,0	70362	100,0
<i>Palkansaajat</i>	937	75,1	61984	88,1
Valtio	30	3,2	5507	8,9
Kunta	483	51,5	20017	32,3
Valtioenemm.Oy	11	1,2	1642	2,6
Yksityissektori	412	44,0	34508	55,7
Tuntematon	1	0,1	310	0,5
Yrittäjät	310	24,9	8378	11,9

Alla olevassa taulukossa on esitetty kunnan väkiluvun kehitys vuodesta 1970 lukien:

Vuosi	Väkiluku	Muutos
1970	6278	
1980	5603	-10,7 %
1990	5655	+0,9 %
2000	5052	-10,7 %
2010	4337	-14,1 %
2016	4023	- 7,2 %

Kunnan väkiluku kasvoi toimintavuonna 4 asukkaalla. Kunnassa asukasmäärä 31.12.2016 oli 4023. Kunnan oman tavoitteen mukaan asukasluku pyritään vakiinnuttamaan 4000 asukkaan väestöpohjaan, mikä edellyttää kuitenkin uusien työpaikkojen syntymistä ja muuttoliikettä alueelle.

Toimintavuonna kunnan tuloveroprosentti pysyi ennallaan 19,75 prosentissa. Myös kiinteistöveroprosentit säilyivät ennallaan: vakinaisen asumisen kiinteistöveroprosentti 0,40 %, yleinen kiinteistöveroprosentti 0,90 % ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,00 %.

Vuoden 2016 tilinpäätös toteutui kokonaisuudessaan 137.598,70 € paremmin kuin talousarviota tehdessä ennakoitiin. Ulkoiset toimintatuotot olivat 4.949.712,57 €, ulkoiset toimintakulut 32.187.642,02 € ja toimintakate (toimintatuotot – toimintakulut) -27.237.929,45 €.

Verotuloja kertyi toimintavuonna 9.627.585,99 € ja niiden toteutuma ylitti talousarvion 177.585,92 €. Verotulot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 558.614,91 € siten, että tuloverot vähenivät 481.919,03 € (v. 2015 toteutuma 8.835.654,44 €), osuus yhteisöveron tuotosta supistui 88.515,57 € korotetun yhteisöveron jako-osuuden poistumisen vuoksi (612.080,69 €) ja kiinteistöverotulot kasvoivat 11.819,69 € (738.465,77 €).

Maksuunpantu tuloverokertymä vuonna 2015 oli vain 0,1 % vuoden 2014 kertymää pienempi. Tuloverokertymän olennaisen poikkeaman selittää se, että vuonna 2016 perittiin takaisin vuonna 2015 liikaa tilitettyjä verotuloja noin 235.000 euroa. Lisäksi vuonna 2015 tilitettiin edellisten vuosien verokertymiä noin 120.000 euroa.

Valtionosuuksia saatiin toimintavuonna 21.528.784,00 €. Talousarvioon verrattuna valtionosuudet ylittyivät 528.784 €. Valtionosuudet vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 68.691 €. Valtionosuuteen sisältyy laskennallista korvausta maahanmuuttajien valmistavan perusopetuksen järjestämisestä 275.137 euroa, mitä ei ole talousarviossa huomioitu.

Vuosikatetta kertyi toimintavuonna 4.017.857,77 € ts. 998 €/asukas. Investointimenot olivat toimintavuonna 2.315.767,06 € ja investointitulot 118.672,51 €. Nettoinvestoinnit 2.197.094,55 € alittivat 1.102.905,55 € talousarviossa ennakoitua. Investointisuunnitelmaan sisällyntä terveyskeskuksen peruskorjaushanketta ei käynnistetty lainkaan viimeisissä rakennetutkimuksissa ilmenneiden mittavien ongelmien vuoksi.

Toimintavuonna kunta ei nostanut pitkäaikaista lainaa. Yläkoulun ja lukion tarpeisiin rakennettu uusi koulu rahoitettiin leasing-rahoituksella, josta kunnan vuokravastuu on

noin 4,1 milj. euroa. Tilikauden tuloksesta tehdään 600.000 €:n investointivaraus, joka kohdennetaan piha-alueiden, katujen ja kaavateiden rakentamiseen ja kunnostukseen. Tilikauden ylijäämä 138.666,70 € kasvattaa edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää, jota on nyt yhteensä 12.250.210,37 €

1.5 Kunnan henkilöstö

KT Kuntatyönantajan mukaan joka viides suomalainen työskentelee kunta-alalla. Toimintavuoden lopussa kunta-alalla työskenteli 420 000 henkilöä. Kuntatyönantajien omien arvioiden mukaan henkilöstön määrä vähenee edelleen lähivuosina, mutta hitaasti. KT:n ennusteen mukaan vuonna 2018 kunta-alalla työskentelee 414 000 henkilöä. Vaikka henkilöstömäärä on vähentynyt, on vakinaisen henkilöstön määrä kasvanut. Suurin osa uudesta henkilöstöstä palkataan vakinaisiin palvelussuhteisiin. Soite- ja maakuntauudistuksessa siirtyy kunta-alalta maakuntiin noin 211 000 työntekijää ja uudistuviin kuntiin jää yli 208 000 työntekijää. Kunta-alan sairauslomien määrä laski vuonna 2015 keskimäärin 16,5 kalenteripäivään/henkilötyövuosi.

KT Kuntatyönantajien selvityksen mukaan kunta-alalla leikattiin vuonna 2016 henkilöstömenoista keskimäärin 1,7 prosenttia. Tämä on 357 miljoonaa euroa koko kunta-alan työvoimakustannuksista. Valtaosa säästöistä syntyi luonnollisen poistuman kautta. Kunta-alan palkkasumma henkilösivukuluineen oli viime vuonna noin 21 miljardia euroa.

Kikyn mukaiset kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset 2017 tulivat voimaan 1. helmikuuta 2017. Kiky –sopimuksen mukaan työaika pidennetään 24 tunnilla vuodessa ja lomarahoja leikataan 30 prosentilla kolmen vuoden määräajaksi vuosina 2017–2019. Kilpailukyky sopimuksen (kiky) tavoitteena on parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä, lisätä talouskasvua, luoda työpaikkoja, tukea julkisen talouden sopeuttamista ja edistää paikallista sopimista sopimusten kautta. Kikyn myötä hallitus on lupautunut keventämään tuloveroa. Tavoitteena on myös 35 000 uuden työpaikan syntyminen lähinnä yksityiselle sektorille ja tätä kautta kiky vaikuttaa kuntatalouteen.

Henkilöstö on tärkein voimavara kunnan palvelujen tuottamisessa. Kunnan henkilöstömäärä oli toimintavuoden lopussa 389 (400 v. 2015) henkilöä, joista vakinaisia viran- ja toimenhaltijoita oli 297, sijaisia ja määräaikaisia 74 sekä palkkatuella palkattuja 18. Vakinaisen henkilöstön kokonaismäärä väheni hieman eläköitymisten myötä. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma henkilöstösivukuluineen oli tilikaudella 17.358.662,54 € (-1,6 % edelliseen vuoteen verrattuna).

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta annetun lain mukaisesti kunnassa on toiminut yhteistyöryhmä, johon kuuluu sekä työnantajan että työntekijöiden edustajia. Yhteistyöryhmä toimii myös työsuojelutoimikuntana. Toimintavuonna yhteistyöryhmä kokoontui neljä kertaa. Koko kunnan henkilöstöä koskeva koulutus- ja suunnitelma laadittiin toimintavuoden syksyllä. Työhyvinvointikysely toteutettiin joulukuulla. Kyselyn vastausprosentti oli 63 ja kokonaisuutena tulokset olivat hyvät. Työilmapiiri koettiin hyväksi ja työyhteisöä pidettiin toimivana. Erityisen hyvänä koettiin omat voimavarat ja työkyky.

Henkilöstön keski-ikä 31.12.2016 oli 47 v 4 kk 17 pv (v. 2015 46 v 2 kk 10 pv). Taulukosta näkyy keskiarvoikä hallintokunnittain. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tilastojen mukaan henkilöstön keski-ikä on kunta-alalla korkeampi kuin muilla työmarkkinasektoreilla. Keski-ikä koko kunta-alalla oli vuonna 2015 45,8 vuotta. Kevan eläkepoistumaennusteen mukaan vuosina 2016–2035 nykyisistä työntekijöistä yli puolet siirtyy eläkkeelle.

Henkilökunnan keskiarvopalvelusaika oli 7 v 2 kk 11 pv (7 v 2 kk 3 pv). Henkilökunnasta oli 83 % naisia ja 17 % miehiä. Toimintavuoden aikana kahdeksan vakinaista henkilöä siirtyi eläkkeelle ja osa-aikaeläkkeellä oli vuodenvaihteessa kaksi henkilöä.

Kunnan koko henkilöstön sairauspoissaoloja kertyi toimintavuonna yhteensä 4579 päivää, joista palkattomia sairauspoissaoloja oli 242 pv (v. 2015; 4095 ja 155). Toimintavuonna yhteensä 311 henkilöllä (298) oli sairauspoissaoloja, poissaolotapauksia oli 964 kpl (913) ja sairauspäiviä/henkilö 14,7 (13,7). Sairauspäivien määrä henkilöä kohti kasvoi edellisvuodesta 7 %. Mikäli sairauspoissaolopäivien kokonaismäärästä vähennetään yli 60 päivää kestäneet sairauspoissaolot, sairauspäiviä/henkilö oli 10,6.

Henkilökunnan työssä jaksamista on tuettu toimintavuonna työterveyshuollon toimenpitein ja työnantajan puoleksi kustantamalla kuntosalikorteilla sekä tyky-online 100 euron edulla. Varhaisen tuen mallia on käytetty yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ja joitakin uudelleensijoitteluja on tehty työssä jaksamisen edistämiseksi.

Alla olevassa ja seuraavalla sivulla olevissa taulukoissa on esitettyä henkilökunta hallintokunnittain ja ikäluokittain tilinpäätöspäivänä, henkilöstön keskiarvoikä hallintokunnittain sekä toimintavuoden sairauspoissaolot hallintokunnittain.

Henkilökunta 31.12.2016 ikäluokittain ja hallintokunnittain						
Ikäluokka	Kunnanhallitus	Perusturvaltk	Sivistysltk	Tekninen ltk	Yhteensä	%-osuus
15-19		8			8	32,0
20-24	1	12	3		16	4,1
25-29		9	6	1	16	4,1
30-34		17	11		28	7,3
35-39	4	17	16	2	39	10,2
40-44	2	17	13	2	34	8,9
45-49	8	17	17	1	45	11,7
50-54	6	32	22	6	66	17,2
55-59	13	35	23	14	85	22,2
60-64	4	23	13	4	44	11,5
yli 65		1			1	0,2
Yhteensä	38	190	124	30	382	100,0

Keskiarvoikä hallintokunnittain					
	Kunnanhallitus	Perusturvaltk	Sivistysltk	Tekninen ltk	Yhteensä
Keskiarvoikä	51v 2 kk 26 pv	45 v 9 kk 9 pv	47 v 2 kk 14 pv	53 v 4 kk 24 pv	47v 4 kk 17 pv

Sairauspoissaolot hallintokunnittain					
	Kunnanhallitus	Perusturvaltk	Sivistysltk	Tekninen ltk	Yhteensä
Henkilöitä	24	163	96	28	311
Poissaolotapauksia	64	538	291	71	964
Päiviä, joista	271	2878	1052	378	4579
palkallisia	271	2641	1047	378	4337
palkattomia		217	5		242
Päiviä/henkilö	11,2	17,6	10,9	13,5	14,7

1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Suunnitelmakaudella valmistaudutaan suuriin rakenneuudistuksiin sote- ja maakunta-uudistuksen myötä. Uuden kunnan tehtävät muodostuvat elinvoimapolitiikasta, maankäytöstä ja kaavoituksesta, kasvatus- ja opetustehtävästä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Lähivuosien suurimmaksi toiminnalliseksi ja taloudelliseksi riskitekijäksi ovat muodostuneet useiden kiinteistöjen sisäilmaongelmat ja niiden korjausvelka sekä tyhjiksi tai vajaakäytölle jäävät toimitilat. Epävarmuutta on myös siitä, kuinka pitkäksi aikaa maakunta vuokraa sote-tuotannossa olevat toimitilat. Suunnitelmakaudella kunnan toiminnoissa joudutaan varautumaan sote-uudistuksen myötä toteutettaviin valtionosuus- ja veroperustemuutoksiin, väestön vähenemiseen, ikärakenteesta johtuvaan palvelutuotannon muutokseen sekä muokkaamaan sote-palvelut luovutuskuntoon. Sote- ja maakuntauudistukseen liittyen palvelutuotanto ja tukipalvelut pyritään organisoidaan niin, että nykyiset työpaikat ja palvelut säilyvät paikkakunnalla.

Tällä hetkellä merkittävimpinä rahoitusriskinä on mittavista investoinneista syntyvä rahoitusvastuu. Lisäksi työllisyyden hoidon kaatuminen enenevässä määrin kunnan vastuulle aiheuttaa merkittävät kustannukset. Toiminta- ja omaisuusriskeihin on varauduttu vakuutuksilla ja voimassa ovat myös keskeytys- ja hallinnon vastuuvakuutus sekä oikeusturvavakuutuksella.

Merkittävin toimintarisiki on useiden toimitilojen sisäilmaongelmat. Ongelmiin on paneuduttu ja sisäilmatutkimuksia ja korjaustöitä on tehty useissa kohteissa. Yläkoulu ja lukio ovat siirtyneet kokonaisuudessaan uusiin tiloihin syksyllä 2016. Uuden koulun tilat on rahoitettu kiinteistöleasing -ratkaisulla. Muita toimintariskejä ovat sähkökatkot, joiden aiheuttamiin häiriöihin on varauduttu varavoimaratkaisuin. Verkkoyhtiö on varmistamassa sähkönjakelua uudella voimalinjalla, mikä varmistaa olennaisesti sähkönjakelua. Myös puhelinliikenteessä on ollut laajoja toimintahäiriöitä, joihin on varauduttu varaliittymien hankinnalla kriittisimpiin toimintoihin.

Vuoden 2017 syksyllä käynnistyy hyvinvointikeskuksen rakennusvaihe. Hyvinvointikeskus rahoitetaan myös leasing -rahoituksella. Uusien ja nykyaikaisten tilojen ra-

kentamisella pyritään turvaamaan lähipalvelut ja työpaikat paikkakunnalla sote-palveluiden maakunnan vastuulle siirtymisen jälkeen. Hyvinvointikeskus vuokrataan maakunnalle 2019 vuoden alusta hankkeen valmistuessa. Maakunta sitoutuu vuokraamaan tämän hetken tiedon mukaan sote-toimitilat kolmeksi vuodeksi (siirtymäaika). Uusien ja toimivien tilojen vuokraukseen ei liity merkittäviä riskejä vaan riskikiinteistöjä ovat vanhat laitosrakennukset kuten Marjaniemi. Kunnan leasing -vastuut kasvavat hyvinvointikeskushankkeen toteuttamisen jälkeen noin 11 milj. euroon.

Vuonna 2017 jatketaan talouden ja palvelurakenteiden uudelleenorganisointi- ja kehitystyötä. Toimintoja tehostetaan ja valmistellaan sote-kuntoon. Kuntarakenne 2020 – työryhmä jatkaa työtä tulevaisuuden kuntarakenteen, resurssien ja palvelutuotannon uudelleenorganisoinniseksi.

Vuoden 2017 aikana käynnistetään Ranua Lämpö Oy:n, Ranuan Vesihuolto Oy:n ja Ranuan Kuituverkot Oy:n sulautumisen valmistelut. Samassa yhteydessä selvitetään muiden tukipalveluiden (ICT, toimistopalvelut, ruokahuolto- ja kiinteistöpalvelut) tuotamismalleja.

1.7 Ympäristötekijät

Tällä hetkellä ei ole tiedossa merkittäviä ympäristökysymyksiä, jotka vaikuttavat kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA RISKIENHALLINNASTA

Tilinpäätösvoonna noudatettiin sisäisestä valvonnasta ja hallintosäännön taloutta koskevien määräysten täytäntöönpanosta annettua yleisohjetta sekä kunnan yleisiä hankintaohjeita. Lisäksi noudatettiin tietoturvapoliittikkaan liittyviä ohjeita ja konserniohjeita.

Toimintavuonna sisäistä valvontaa on johdettu suunnitelmien mukaisesti. Erityisesti on painotettu tilivelvollisten vastuuta sekä sitä, että jokainen työntekijä on velvollinen toimimaan omalla tehtäväalueellaan vastuullisesti noudattaen lainsäädäntöä, valtuuston, kunnanhallituksen ja hallintokuntien päätöksiä sekä annettuja ohjeita. Tilinpäätösvoonna on seurattu säännöllisesti asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Tilinpäätösvoonna suoritettiin kuntaa ja koko kuntakonsernia koskeva riskienhallinnan järjestämis- sekä riskien kartoitus- ja arviointityön päivittäminen. Samalla päätettiin toimenpiteistä, joihin suoritettu riskienkartoitus- ja arviointityö antoivat aihetta.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2016 1000 EUR	2015 1000 EUR
Toimintatuotot	4 950	4 804
Toimintakulut	- 32 188	- 33 575
Toimintakate	- 27 238	- 28 770
Verotulot	9 628	10 186
Valtionosuudet	21 529	21 597
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71	73
Muut rahoitustuotot	161	302
Korkokulut	- 93	- 89
Muut rahoituskulut	- 39	- 80
Vuosikate	4 018	3 219
Poistot ja arvonalentumiset	- 3 617	- 1 302
Tilikauden tulos	401	1 918
Poistoeron vähennys	338	96
Varausten lisäys	- 600	- 1 900
Tilikauden yli/alijäämä	139	114
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,38	14,31
Vuosikate/Poistot, %	111,08	247,31
Vuosikate, euroa/asukas	998	801
Asukasmäärä	4024	4020

3.2 Toiminnan rahoitus

	2016	2015
	1000	1000
	EUR	EUR
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 018	3 219
Tulorahoituksen korjauserät	73	546
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 316	- 4 966
Rahoitusosuudet investointeihin	119	413
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>12</u>	<u>21</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 906	- 766
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 19	8
Antolainasaamisten vähennykset	21	13
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-482	-360
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-1164</u>	<u>268</u>
Rahoituksen rahavirta	-1645	2928
Rahavarojen muutos	260	2163
Rahavarat 31.12.	8224	7964
Rahavarat 1.1.	7964	5801
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	899	-890
Investointien tulorahoitus, %	182,9	70,7
Lainanhoitokate	7,1	7,4
Kassan riittävyys, pv	85	74
Asukasmäärä	4024	4020

VASTAAVAA	2016 1000 EUR	2015 1000 EUR
A PYSYVÄT VASTAAVAT	28 670	30 237
I Aineettomat hyödykkeet	393	531
1. Aineettomat oikeudet	126	213
2. Muut pitkävaikutteiset menot	267	317
II Aineelliset hyödykkeet	20 635	23 950
1. Maa- ja vesialueet	1 858	1 911
2. Rakennukset	14 156	11 869
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 037	4 835
4. Koneet ja kalusto	51	91
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	533	5 245
III Sijoitukset	7 642	5 757
1. Osakkeet ja osuudet	7 451	5 611
2. Muut saamiset	191	145
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	77	93
1. Valtion toimeksiannot	60	65
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	16	28
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 646	10 812
I Vaihto-omaisuus		
1. Muu vaihto-omaisuus		
II Saamiset	3 421	2 847
Pitkäaikaiset saamiset	1 571	1 572
1. Lainasaamiset	1 571	1 572
Lyhytaikaiset saamiset	1 850	1 275
1. Myyntisaamiset	609	377
2. Lainasaamiset	104	
3. Muut saamiset	291	259
4. Siirtosaamiset	846	639
III Rahoitusarvopaperit	4 831	4 684
1. Osakkeet ja osuudet	1 051	1 026
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 312	879
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 468	2 779
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 393	3 280
VASTAAVAA YHTEENSÄ	40 393	41 142

VASTATTAVAA	2016 1000 EUR	2015 1000 EUR
A OMA PÄÄOMA	25 688	23 987
I Peruspääoma	14 299	12 682
II Edellisten tilikausien ylijäämä	11 250	11 191
III Tilikauden ylijäämä	139	114
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	6 290	7 645
1. Poistoero	1 090	1 428
2. Vapaaehtoiset varaukset	5 200	6 217
C PAKOLLISET VARAUKSET	33	40
1. Muut pakolliset varaukset	33	40
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	70	68
1. Valtion toimeksiannot	52	40
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	17	28
E VIERAS PÄÄOMA	8 313	9 402
I Pitkäaikainen	4 160	4 651
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 116	4 519
2. Lainat julkisyhteisöiltä	44	132
II Lyhytaikainen	4 153	4 752
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	403	395
2. Lainat julkisyhteisöiltä	88	88
3. Saadut ennakot	119	206
4. Ostovelat	1 620	1 621
5. Muut velat	298	288
6. Siirtovelat	1 626	2 155
	40 393	41 142

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	79,4	77,3
Suhteellinen velkaantuneisuus,%	22,7	25,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	11 389	11 305
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2830	2812
Lainakanta 31.12., 1000 €	4 651	5 133
Lainakanta 31.12., €/asukas	1156	1277
Asukasmäärä	4 024	4 020

5

KOKONAISTULOT JA -MENOT

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1000 EUR	%	MENOT	1000 EUR	%
<i>Varsinainen toiminta</i>			<i>Varsinainen toiminta</i>		
Toimintatuotot	4 950	13,6	Toimintakulut	32 188	91,8
Verotulot	9 628	26,4			
Valtionosuudet	21 529	59,0			
Korkotuotot	71	0,2	Korkokulut	93	0,3
Muut rahoitustuotot	161	0,4	Muut rahoituskulut	39	0,1
Satunnaiset tuotot			Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	- 4		+/- Pakollisten varausten muutos	7	
			- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus-		
<i>Investoinnit</i>			tappiot	- 85	-0,2
Rahoitusosuudet investointimenoihin	119	0,3	<i>Investoinnit</i>		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus-			Investointimenot	2 316	6,6
tulot	12		Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	19	0,1
Antolainasaamisten vähennykset	21	0,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	482	1,4
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			Oman pääoman vähennykset		
Oman pääoman lisäykset					
Kokonaistulot yhteensä	36 484	100,0	Kokonaismenot yhteensä	35 059	100,0

6

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

	Yhdistetty konsernitilinpäätökseen	Ei-yhdistetty konsernitilinpäätökseen
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	1	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3	
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	4	
YHTEENSÄ	9	

Konsernin tilinpäätöksen yleisohjetta on muutettu 1.1.2015 lukien. Kunnan taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on

merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Uuden kuntalain mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvona olevat tunnusluvut (KL 118 §) määritellään konsernitilinpäätöksen perusteella. Mikään kuntalain asettamista raja-arvoista ei täyttynyt konsernitilinpäätöksen tunnusluvuissa.

6.2 **Konsernin toiminnan ohjaus**

Kuntakonsernin toiminnan ohjauksessa on noudatettu valtuuston hyväksymää Ranuan kunnan konserniohjetta, jolla on luotu puitteet kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta on noudatettu soveltuvin osin myös kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohje päivitetään ja hyväksytään valtuustossa uuden kuntalain säädöksiä vastaavaksi alkuvuodesta 2017 siten, että se tulee voimaan 1.6.2017.

Konserniohjeen mukaisesti kunnanhallitus on nimennyt edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin ja antanut tarvittaessa kunnan edustajille toimiohjeet kunnan kannanottamiseksi merkittävimpiin asioihin. Kunnanhallitus on myös antanut ohjeita yhtiöiden hallitusten jäsenten ja tilintarkastajien valinnasta.

Valtuusto on talousarvion ja -suunnitelman vahvistamisen yhteydessä asettanut tytäryhteisöille toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Hankinnoissa, henkilöstöpolitiikassa, riskienhallinnassa, tietoturvapoliitikassa ja konsernipalveluissa on tehty konsernin sisäistä tiivistä yhteistyötä.

6.3 **Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat**

Ranuan Vuokra-asunnot Oy

Asuntojen käyttöaste on ollut tilikaudella n. 87 %.

Pääomamenot ovat vuonna 2016 olleet 1,41 €/m²/kk ja käyttömenot 4,91 €/m²/kk (yht.12.191,5 m² ja 215 asuntoa).

Kunta on myöntänyt yhtiölle 100.000 euron avustuksen, josta osa on käytetty Laurintien lämpökanaalin uusimiseen ja kuituliittymämaksuihin. Harjutien vesikatteen uusiminen kilpailutetaan tammikuussa 2017 ja urakkatyöt tehdään kesän 2017 aikana. Ranuan Kuituverkot Oy:n kuituliittymämaksuja on vielä maksamatta noin 31.100 euroa.

Yhtiöllä on pitkäaikaisia lainoja yhteensä 4.445.837,42 €. Vuonna 2017 erääntyy lainoja yhteensä 139.713,36 €. Lainojen vakuutena on kiinnitys paitsi Kuntarahoitus Oyj:n lainoilla on vakuutena kunnan takaus. Yhtiö noudattaa Valtiokonttorin vuonna 2001 hyväksymää vapaaehtoista velkasaneerausohjelmaa. Maksuohjelma on tarkistettu vuonna 2009.

Tavoitteena on laatia lähivuosien aikana uudet taloussuunnitelmat sekä kiinteistöjen pitkän tähtäimen korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmat. Talousarviovuonna selvitetään valokuidun sisäverkkojen eri rakentamisvaihtoehtoja ja sisäverkkojen rakenta-

minen aloitetaan alueilta, joissa liittymien käyttöönottoon on eniten kiinnostusta. Painopistealueena on edelleen asuntojen asuttuina pitäminen sekä asuntojen ja asuin- ympäristöjen viihtyisyyden parantaminen.

Ranuan Vesihuolto Oy

Toimintavuosi oli toiminnallisesti keskimääräinen normaali vuosi. Laitosten ja pump- paamoiden hoito ja huoltotyöt olivat päällimmäisenä esillä. Jätevedenpuhdistamolla purettiin saneerausurakan jäljiltä jääneitä koneita ja laitteita. Verkoston vuosikorjauk- sia tehtiin toimintasuunnitelman mukaisesti saman verran kuin edellisinä vuosina. Eri- tyisesti kiinnitettiin huomioita jätevesiviemärointiin korjaamalla ja uusimalla viemäri- kaivoja ja viemäriinjoja sekä huuhtelemalla viemäreitä ja kuvaamalla viemäreiden kuntoa. Tavoitteena on viemärin vuotovesien pienentäminen. Talusvesiverkoston venttiileitä uusittiin ja korjattiin. Vesilaitoksen taksa oli 16,4 % alle maan keskiarvo- taksan ja neljään naapurikuntaan verrattuna 5,2 % alle niiden taksan.

Liikevaihto oli 557.673,18 euroa, (+ 6,5 %). Toimintakulut olivat 5,6 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Vesitaksaa korotettiin vuodelle 2016 4,0 %:lla käyttö- ja pe- rusmaksun osalta. Laskutettu talusveden myyntimäärä oli 169.530 m³ (+ 6,9 %) ja jäteveden määrä oli 118.031 m³ (+ 3,5 %). Tuloslaskelma näyttää voittoa 3.640,44 euroa.

Ranuan Lämpö Oy

Lämpölaitokset

Toimintavuoden marraskuun alusta lukien siirryttiin omaan ns. pyöreän kuitupuun hankintaan. Kuitupuusta haketetaan ulkopuolisen urakoitsijan toimesta haketta Teeri- tien, Kolomaan ja Marjaniemen laitoksille. Sinisen hallin yhteydessä olevaa kylmäva- rastoja kunnostettiin hakkeen varastotilaksi.

Lämpöä tuotettiin Teeritien ja Kolomaan laitoksilla koko vuoden ajan. Toimivan ja ajantasaisen huoltotoiminnan ansiosta laitokset toimivat hyvin. Marjaniemen lämpö- kontin osalta lämmöntuotanto siirtyi yhtiölle 1.11.2016 lukien ja lämmöntuotanto lähti kustannustehokkaasti käyntiin hyvänlaatuisen raaka-aineen myötä.

Omaan hakkeen tuotantoon siirtyminen on osoittautunut kokonaisuutena onnistu- neeksi ja kustannustehokkaaksi ratkaisuksi. Hakkeesta saadut lämpöarvot ovat olleet erittäin hyvät ja hake on ollut tasalaatuista.

Lämpöä tuotettiin Teeritiellä ja Kolomaalla yhteensä 14002 MWh. Edellisenä vuonna 2015 lämmöntuotanto oli 12580 MWh.

Vuokrattavat liike- ja teollisuuskiinteistöt

Toimintavuoden aikana kunnalta siirtyneet liike- ja teollisuuskiinteistöt ovat olleet vuokrattuina. Kolmessa kiinteistössä tehtiin laajahkoja peruskunnostustöitä toiminta- vuoden aikana. Linnarakennuksessa uusittiin ilmastointia sekä ulko- ja sisäovia ja si- sääntuloaulaa. Myös piha-aluetta kunnostettiin yhteistyössä eläinpuiston ja kunnan kanssa.

Yhteisyrittäjä

Ranuan Bioenergia Oy:n kanssa tehtiin yhteistyötä mm. palaturpeen kilpailutuksen osalta.

Ranuan Seudun Matkailu Oy

Toimintavuonna yhtiön kokonaisliikevaihto oli 3.247.890,65 €, joka nousi edellisvuodesta 774.502,50 € (+ 31,3 %). Toimintavuoden liikevaihdon kasvuun vaikuttivat sekä kävijämäärän nousu, että voimakas kasvu ravintola-, ohjelmapalvelu- ja majoitus-toiminnassa. Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 185.550,22 €

Vuoden 2016 aikana Ranuan eläinpuistossa vieraili 106.434 maksanutta asiakasta. Kävijämäärä nousi edellisestä vuodesta 6.885 kävijällä (+ 6,9 %). Vuoden 2016 kävijämäärä oli erinomainen, sillä se on Ranuan eläinpuiston yli 30 vuotuisen historian 4. paras kävijämäärä. Pääsylipun keskihinnaksi tuli 10,80 euroa (- 2,8 %). Keskihinnan putoaminen on selitettävissä voimakkaasta kansainvälisten asiakkaiden kasvusta. Näistä lipuista maksetaan komissiot matkanjärjestäjille.

Eläinpuiston kansainvälisten asiakkaiden määrät kasvoivat talvikuukausina merkittävästi. Suurimmat kasvaneet kansalaisuudet olivat Singapore, Taiwan, Malesia, Hong Kong, Kiina ja Israel. Kasvu kohdistuu samoille alueille, joihin Ranuan Seudun Matkailu on panostanut markkinointikäynnillä viimeisen kahden vuoden aikana. Lomakylän suurimmaksi asiakasryhmäksi on noussut britit, joita oli noin puolet lomakylän kaikista talven yöpyjistä. Kesällä yöpyjät olivat kotimaasta.

Ranuan Seudun Matkailu Oy jatkoi panostusta matkailuautoilla sekä -vaunuilla liikkuviin eläinpuistoasiakkaisiin tarjoamalla karavaanari ja leirintäaluepalveluita Ranuanjärven leirintäalueella ja Ranua Zoo Camping alueella.

Lomakylä Gulo Gulo myi hyvin sekä kesä- että talvisesongeissa. Selkein kasvu tapahtui talvikuukausissa joulun ja uuden vuoden jaksojen ulkopuolella. Talven huoneistojen käyttöaste vaihteli 77 - 85 % välillä ja majoitusvuorokausia tilikaudelle kertyi selkeästi edellisvuosia enemmän. Kokonaismyynti tilikaudella ilman aamupaloja oli 348.721,8 € (+ 21,7 %).

Ohjelmapalvelutoiminnan kokonaismyynti oli toimintavuonna 331.580,40 € (+ 11,6 %). Myydyistä resursseista lähes puolet oli alihankkijoiden tuottamia palveluja, joissa Ranuan Seudun Matkailu Oy toimi matkanjärjestäjänä.

Toimintavuonna eläinpuiston Wild Arctic Restaurant ravintolatoimintaa tukemaan hankittiin Cafe White Swan liiketoiminta. Liiketoiminta toimii eläinpuiston alueella Ranuan Lämpö Oy:ltä vuokratuissa tiloissa. Liiketoimintakauppa vaikutti erittäin positiivisesti ravintolan liiketoimintaan. Ravintolan ja Cafe White Swanin kokonaisliikevaihto oli 828.691,50 €, joka kasvoi ravintolan edellisvuoden liikevaihtoon verrattuna 211.987,50 € (+ 34,4 %).

Markkinointitoimenpiteisiin käytettiin vuoden aikana 116.931,98 €. Tärkeimmät toimenpiteet olivat TV-mainonta, messut, lehtimainonta ja henkilökohtainen myyntityö. Eläinpuisto oli aktiivinen myös sosiaalisessa mediassa, johon kuuluvat Ranua Zoo blogi, Facebook, Instagram ja Twitteri. Kauden aikana jatkettiin asiakasrekisterin ra-

kentamista karhunpennun nimikilpailun myötä (sähköposti). Markkinointilupia on nyt kaiken kaikkiaan 14 000 kuluttajille ja 3000 yrityksille.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2016 lopulla yhteensä 12 vakinaista henkilöä ja vuoden 2017 alussa Ranuan Seudun Matkailu Oy vakinaisti 3 henkilöä. Kausityöntekijöitä oli kesäkaudella n. 70 ja joulusesonkina n. 40. Kausityöntekijöiden työsuhteiden pituus vaihteli kahdesta viikosta kuuteen kuukauteen.

Ranuan Seudun Matkailu Oy:n ja Ranuan kunnan välinen ostopalvelusopimus matkailuneuvonta- ja infotyöntekijäpalvelusta purettiin. Ranuan Seudun Matkailu jatkaa matkailuneuvontaa omatoimisesti eläinpuiston lipunmyynnin yhteydessä.

Toimintavuoden investoinnit kohdistuivat eläinpuiston piha-alueen kivetykseen, Cafe White Swan liiketoiminnan hankintaan ja saukkoaltaan kunnostamiseen.

Ranua Zoo Masterplan valmistui keväällä 2015. Sen myötä on tarkoitus jatkaa vuonna 2006 valmistunutta maankäyttösuunnitelmaa ja samalla luoda ideapohjaa mahdollisten eläinpuiston yhteyteen rakennettavien palveluiden sekä uusien ja vanhojen toimintojen kehittämiseksi.

Alkanut tilikausi on ylittänyt odotukset. Tammi-, helmi- ja maaliskuulle on havaittavissa selkeää nousua aasialaisten ja israelilaisten asiakkaiden osalta. Kävijämäärä oli maaliskuun 2017 vaihteessa lähes 6.000 kävijää edellisvuotta edellä. Ranuan Seudun Matkailu Oy on tehnyt päätöksen Lomakylä Gulo Gulon laajentamisesta 10 uudella lomahuoneistolla. Laajennuksen tulisi olla valmis 1. joulukuuta 2017.

Laatujärjestelmän odotetaan ylläpitävän yhtiön hyvää kilpailukykyä siten, että yhtiö pystyy säilyttämään markkina-asemansa eläinpuiston osalta. Talvikuukausien odotetaan kasvavan uusien lentoyhteyksien ja majoitusinvestointien myötä. Vuodenvaihteessa syntyneen jääkarhunpennun uskotaan toimivan isona vetonaulana ja Ranuan Seudun Matkailu ennakoii saavuttavansa jopa kaikkien aikojen ennätyskävijämäärän.

Myös ohjelmalvelutoimintojen ja ravintolatoiminnan odotetaan kehittyvän positiivisesti. Lomakylä Gulo Gulon laajennus lisää Ranualla yöpyvien asiakkaiden määrää. Ennakkovaraustilanne 2017–2018 vaikuttaa erittäin hyvältä ja se tulee kasvattamaan Ranuan Seudun Matkailun liiketoimintaa merkittävästi majoitustuloista saatavalla myynnillä ja samalla vauhdittamaan eläinpuiston, ravintolan sekä ohjelmalvelutoiminnan toimintaa.

Ranuan Kuituverkot Oy

Vuosi 2016 oli edelleen merkittävä rakentamisvuosi. Maanrakennustyöt saatiin Piittisjärven ja Simontien varren alueilla viimeistelytyötä lukuun ottamatta valmiiksi.

Tilinpäätöksen yhteydessä on tarkasteltu takausprovision maksamisvelvollisuutta. Maksamisvelvollisuutta tilinpäätösvoodelta ei ole, koska takaus ei ole sisältänyt korkohyötyä.

Operaattoriasiakkaiden ja muiden kuituyhtiöiden kanssa neuvotellaan uusista yhteistyömahdollisuuksista. Yhtiön talouden näkökulmasta on tärkeää, että olemassa olevat asiakkuudet jatkuvat, kuituvaraukset saadaan aktiivikäyttöön ja uusia asiakkuuk-

sia syntyy. Valtiontukeen liittyvä maksatushakemus tehdään Viestintävirastoon asetussa määräajassa.

6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tytäryhteisöjä on valvottu säännöllisesti. Yhteisöt ovat toimittaneet konsernijohdolle toimintasuunnitelmat ja talousarviot, tilinpäätökset, toimintakertomukset, tilintarkastuskertomukset, osavuosikatsaukset, kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä konsernijohtoon erikseen pyytämät asiakirjat. Kunnan tytäryhteisöt ovat selostaneet toimintaansa ja tilinpäätöksiään kunnanhallitukselle.

Kunnanjohtaja ja kunnanhallitus ovat käytännössä tiiviissä yhteistyössä tytäryhteisöjen kanssa, koska kaikkien tytäryhteisöjen hallituksissa tai toimitusjohtajana on ollut kunnanhallituksen jäseniä tai johtavia viranhaltijoita. Kunnanjohtaja on käynyt tytäryhteisöjen hallitusten puheenjohtajien ja toimitusjohtajien kanssa vuosittaiset tavoite- ja tulosarviokeskustelut, jotka on saatettu kunnanhallituksen tiedoksi toimintavuoden joulukuussa 2016.

Tilinpäätösvoonna suoritettiin koko kuntakonsernia koskeva riskienhallinnan järjestämis- sekä riskien kartoitus- ja arviointityön päivittäminen. Tytäryhteisöjen hallitukset päättivät kartoituksessa esille tulleista jatkotoimenpiteistä vaativista asioista.

6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

6.5.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2016 1000 EUR	2015 1000 EUR
Toimintatuotot	22 508	21 136
Toimintakulut	- 47 304	- 48 004
Toimintakate	- 24 796	- 26 868
Verotulot	9 628	10 186
Valtionosuudet	21 529	21 597
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71	76
Muut rahoitustuotot	167	310
Korkokulut	- 309	- 283
Muut rahoituskulut	- 55	- 97
Vuosikate	6 236	4 921
Suunnitelman mukaiset poistot	- 2 579	- 2 423
Arvonalentumiset	- 2 242	- 10
Satunnaiset tuotot	10	109
Satunnaiset kulut	- 6	
Tilikauden tulos	1 419	2 597
Tilinpäätössiirrot	- 202	- 959
Tilikauden verot	- 32	- 1
Laskennalliset verot	- 54	- 99
Vähemmistöosuudet	- 2	- 1
Tilikauden yli/alijäämä	1 130	1 537
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	47,58	44,03
Vuosikate/Poistot, %	241,82	203,11
Vuosikate, euroa/asukas	1550	1223
Asukasmäärä	4024	4020

6.5.2 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2016	2015
	1000 EUR	1000 EUR
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 236	4 921
Satunnaiset erät, netto	4	109
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	- 32	- 1
Tulorahoituksen korjauserät	78	613
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 6 482	- 11 219
Rahoitusosuudet investointeihin	178	510
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	122	61
Toiminnan ja investointien rahavirta	104	- 5 005
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 19	8
Antolainasaamisten vähennykset	21	13
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	806	8 745
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1879	-1785
Oman pääoman muutokset	15	402
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	19	-44
Vaihto-omaisuuden muutos	-4	-147
Saamisten muutokset	-872	471
Korottomien velkojen muutokset	1375	585
Rahoituksen rahavirta	-540	8249
Rahavarojen muutos	-436	3243
Rahavarat 31.12.	10982	11418
Rahavarat 1.1.	11418	8174

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-6842	-6365
Investointien tulorahoitus, %	98,9	46,0
Lainanhoitokate	3,0	2,5
Asukasmäärä	4024	4020

6.5.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	31.12.2016 1000 EUR	31.12.2015 1000 EUR
A PYSYVÄT VASTAAVAT	47 601	46 416
I Aineettomat hyödykkeet	920	891
1. Aineettomat oikeudet	644	566
2. Muut pitkävaikutteiset menot	273	325
3. Ennakkomaksut	3	
II Aineelliset hyödykkeet	46 169	44 923
1. Maa- ja vesialueet	2 278	2 290
2. Rakennukset	31 355	26 368
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 781	5 658
4. Koneet ja kalusto	808	839
5. Muut aineelliset hyödykkeet	30	32
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	6 916	9 736
III Sijoitukset	513	602
1. Osakkeet ja osuudet	498	587
4. Muut saamiset	15	15
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	293	373
1. Valtion toimeksiannot	267	336
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	26	37
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 400	15 125
I Vaihto-omaisuus	386	382
1. Aineet ja tarvikkeet	325	331
4. Muu vaihto-omaisuus	61	51
II Saamiset	4 033	3 326
Pitkäaikaiset saamiset	880	862
2. Lainasaamiset	880	862
3. Muut saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	3 152	2 464
1. Myyntisaamiset	1 814	1 457
2. Lainasaamiset	104	
3. Muut saamiset	487	463
4. Siirtosaamiset	748	544
III Rahoitusarvopaperit	4 833	4 897
1. Osakkeet ja osuudet	1 052	1 027
2. Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin	1 312	1 089
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 468	2 779
4. Muut arvopaperit	1	1
IV Rahat ja pankkisaamiset	6 149	6 521
VASTAAVAA YHTEENSÄ	63 294	61 914

VASTATTAVAA	31.12.2016 1000 EUR	31.12.2015 1000 EUR
A OMA PÄÄOMA	37 863	36 580
I Peruspääoma	14 299	12 682
IV Muut omat rahastot	1 415	1 375
V Edellisten tilikausien ylijäämä	21 020	20 986
VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 130	1 537
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36	29
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero		
2. Vapaaehtoiset varaukset		
C PAKOLLISET VARAUKSET	337	346
1. Eläkevaraukset	17	17
2. Muut pakolliset varaukset	321	328
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	290	351
1. Valtion toimeksiannot	260	311
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	29	40
3. Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
E VIERAS PÄÄOMA	24 768	24 608
I Pitkäaikainen	15 706	16 614
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 649	12 498
3. Lainat julkisyhteisöiltä	3 174	3 375
7. Muut velat	672	629
8. Laskennalliset verovelat	211	113
II Lyhytaikainen	9 061	7 994
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	992	993
3. Lainat julkisyhteisöiltä	211	214
5. Saadut ennakot	197	306
6. Ostovelat	2 422	2 566
7. Muut velat	481	403
8. Siirtovelat	4 705	3 414
9. Laskennalliset verovelat	54	99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	63 294	61 914
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2 016	2 015
Omavaraisuusaste, %	60,0	59,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	45,8	45,9
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	22 150	22 523
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	5504	5603
Konsernin lainat, EUR/asukas	4 215	4 458
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	16 963	17 920
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	15	15
Asukasmäärä	4 024	4 020

Kunnanhallitus esittää tilikauden 400.654,11 euron tuloksen käsittelyä seuraavasti:

- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan yhteensä 338.012,59 €,
- tehdään investointivaraus yhteensä 600.000 €, kohteena piha-alueiden, katu-
jen ja kaavateiden rakentaminen ja kunnostus
- siirretään tilikauden ylijäämä 138.666,70 yli-/alijäämätilille.

II TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN, KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

1.1 Tarkastuslautakunta

21102 Tarkastustoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-18 000		-18 000	-21 138	3 138
Henkilöstökulut	-3 800		-3 800	-3 017	-783
Palvelujen ostot	-14 100		-14 100	-18 090	3 990
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100		-100	-31	-69
Avustukset					
Vuokrat					
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-18 000		-18 000	-21 138	3 138
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-18 000		-18 000	-21 138	3 138
Vyörytyserät					

Tavoitteiden toteutuminen:

* Tarkastuslautakunta on kokoontunut toimintavuonna 9 kertaa ja käsitellyt 32 asiaa.

* Toimintavuonna tilintarkastuksen JHTT -yhteisönä toimi BDO Auditor Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana HTM, JHTT Rauno Lohi.

1.2 Kunnanhallitus

1.2.1 Yleishallinto

21103 Yleishallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	500		500	125	375
Myyntituotot				25	
Maksutuotot	500		500	100	400
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-399 081		-399 081	-472 463	73 382
Henkilöstökulut	-150 489		-150 489	-164 268	13 779
Palvelujen ostot	-195 315		-195 315	-258 652	63 337
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 700		-3 700	-4 516	816
Avustukset	-15 900		-15 900	-13 000	-2 900
Vuokrat	-22 177		-22 177	-19 432	-2 745
Muut toimintakulut	-11 500		-11 500	-12 594	1 094
Toimintakate	-398 581		-398 581	-472 338	73 757
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 305		-4 305	-5 179	874
Tilikauden tulos	-402 886		-402 886	-477 517	74 631
Vyörytyserät	-4 013		-4 013	-5 343	1 330

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Kunnan johto	1	1	1

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien elosyyskuussa pidetään valtuuston talousarvioseminaari. * Vuonna 2016 perustetaan 1) SOTE:n kunnallinen ohjausryhmä, jonka tavoitteena on koordinoita SOTE:n valmistelua ja ohjata palvelutuotantoa SOTE –kuntoon, 2) Kuntarakenne 2020 –työryhmä, jonka tavoitteena on valmistella tulevaisuuden kuntarakennetta, resursseja ja palvelutuotantoa ja 3) Kunnan 100 –vuotisjuhlatoimikunta, jonka tehtävänä on valmistella juhluvuoden ohjelmaa. * Keskustelun käyminen valtuuston jäsenten määräst. Uuden kuntalain mukaan valtuutettujen lukumäärästä päättää valtuusto. Jollei valtuusto tee päätöstä, valtuutettuja valitaan laissa säädetty vähimmäismäärä. Hallintokuntien jäsenmäärästä päätetään hallintosäännön hyväksymisen yhteydessä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Elinkeinojen kehittämisohjelma päivitettiin. Talousarvioseminaari pidettiin 6.9. * Kuntarakenne 2020 –työryhmä ja Kunnan 100 –vuotisjuhlatoimikunta on perustettu ja molemmat työryhmät ovat työskennelleet aktiivisesti. Soten kunnallista ohjausryhmää ei ole perustettu. Keskeiset viranhaltijat ja luottamushenkilöt kuuluvat maakunnan sote- ja maakuntahallinnon ohjausryhmiin, joten kunnalliselle ohjausryhmälle ei nähty tarvetta. * Uuden kuntalain mukaan valtuuston on päätettävä valtuuston koosta, mikäli kunta haluaa sen poikkeavan KL 16 §:ssä säädetystä vähimmäismäärästä. Valtuusto on päättänyt valtuutettujen lukumäärästä kokouksessaan 6.6. Seuraavalla valtuustokaudella valtuutettuja on 17.

<ul style="list-style-type: none"> * Hallintosäännön päivittäminen, konserniohjaukseen ja johtamiseen panostaminen. * Esimieskoulutusta suunnataan tiedolla ja muutoksessa johtamistaitojen lisäämiseen. Hyvinvointijohtamista lisätään kaikilla sektoreilla. * Koko henkilöstöä koskeva työhyvinvointikysely tehdään vuosittain. Työhyvinvointia edistetään kehityskeskustelujen, osaamiskartoituksen ja varhaisen tuen avulla. Hankitaan Hr-työkalu. * Koko kunnan henkilöstöä koskeva koulutussuunnitelma laaditaan vuosittain osastoittain ja aihealueittain. * Sähköinen Tyky-Online -hyvinvointiseteli otetaan käyttöön (100 €). * Kunnan toiminnoissa ja palveluissa varaudutaan Suhangon kaivoksen mahdolliseen avautumiseen. * Eläinpuistoa kehitetään yhteistoiminnassa Ranuan Seudun Matkailu Oy:n johdon ja hallituksen kanssa. * Toimintojen ja palvelutuotannon sopeuttaminen ikärakenteen voimakkaasta muutoksesta johtuen. * Osastojen välisen yhteistyötä sekä toiminnan tuottavuutta lisätään sekä toimitilojen käyttöä tehostetaan. * Henkilöstön liikuteltavuutta lisätään – henkilöstö oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Tehostetaan toiminnanohjausta ja työn suunnittelua ruuhka-aiheiden tasaamiseksi. * Kuntaan perustettavaan työllistämisyksikköön siirretään kaikki työllisyydenhoidon palvelut. Kunnan yksiköt tarjoavat mahdollisimman paljon työpaikkoja työllistämisyksikön välitettäväksi eri työllistämisen keinoin. Tiivis yhteistyö yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. * Virkojen ja toimien (mukaan lukien myös määräaikaiset virat ja toimet) tullessa avoimiksi, niiden vakinainen täyttäminen ja määräaikainen täyttäminen yli puolen vuoden ajaksi edellyttää kaikissa tapauksissa kunnanhallituksen täyttölupaa. Yli kuusi kuukautta kestävien sijaisuuksien täyttämistä päättää kunnanjohtaja henkilöstöpäällikön esityksestä. Lyhyet sijaisuudet hoidetaan tehtäviä sisäisesti järjestelemällä ilman sijaistyövoimaa. * Varaudutaan suunnitelmakaudella valtionosuiden vähenemiseen. Valtionosuusjärjestelmän uudistus ja valtioneuvoston päättämät valtionosuusleikkaukset merkitsevät Ranuan kunnalle 	<ul style="list-style-type: none"> * Hallintosäännön ja konserniohjeen päivitystyö on käynnistetty ja em. asiakirjat hyväksytään talven 2017 aikana. Hallintosääntö ja konserniohje tulevat voimaan uuden valtuustokauden alussa 1.6.2017 alkaen. * Työhyvinvointikysely toteutettiin joulukuun aikana. * Koko kuntaa koskeva koulutussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty joulukuulla 2016. * Sähköinen Tyky-Online on otettu käyttöön 1.7. lukien. * Kylämatkailun tuotekortteja on tehty Kuhan ja Kuukasjärven kyliin, markkinoinnin toimenpiteet seuraavana. InfoKartta toimii yritystiedon alustana. * Ikäihmisten palveluprosessit on uudelleenorganisoitu vastaamaan sote-palvelutuotannon linjauksia. Varhaiskasvatuksessa on tehty organisaation uudelleenjärjestelyjä ja hallintorakennetta madallettu. Sivistystoimenjohtaja tehtävään on yhdistetty lukion rehtorin tehtävät ja vapaa-aikatoimenjohtajan tehtävään kansalaisopiston rehtorin tehtävät. * Työllistämisyksikkö on aloittanut 1.1. toimintansa ja Infopolikseen perustetun työpaja Justeerin avajaisia vietettiin 14.3. Kunnan työyksiköiden seinätoiminta on alkanut ja sitä toimintamuotoa tullaan lisäämään. * Täyttölupamenettely on käytössä. Vapautuneita virkoja on arvioitu uudelleen ja tehtäviä on yhdistetty. Sijaisuudet pyritään hoitamaan ensisijaisesti sisäisin järjestelyin. * Valtionosuudet supistuvat merkittävästi vuosina 2017 ja 2018 (vähintään 0,5 milj. euroa/vuosi). Vuosi 2019 rakentuu kokonaan uudella tavalla rahoitustuottojen osalta SOTE-palveluiden irtaannuttua kunnan palvelutuotannosta. Tuloveroprosentista leikataan 12,5 %-yksikköä ja valtionosuuksista
---	--

<p>noin 2 miljoonan euron valtionosuusmenetystä, mikä vastaa noin 5 %-yksikön tuloveroprosentin korotusta, mikäli katettaisiin tuloveroilla. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa on neljän vuoden siirtymäaika.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Varaudutaan SOTE –palvelutuotannon ja aluehallinnon uudistukseen. * Omakoti-, järjestö-, kylätoiminta-, kylätalo- ym. avustuksiin varataan 15 900 euroa. Määräraha jaetaan hakemusten perusteella. Kaikki avustukset tulee hakea asetetussa määräajassa. Myytäviiin kannatus- ja mainosilmoituksiin ei ole varattu määrärahaa. * Kunnan omistamien liike- ja teollisuuskiinteistöjen yhtiöittämisen toteuttaminen talousarviovuonna sekä Ranuan Vesihuolto Oy:n, Ranuan Lämpö Oy:n ja Ranuan Kuituverkot Oy:n sulautumisvalmisteluiden aloittaminen suunnitelmakaudella. * Japanitalon tulevaisuus ratkaistaan talousarviovuonna. Liiketoiminnan pyörittämiseen haetaan ulkopuolista yrittäjää/yrittäjiä. Siihen saakka kunnan talousarviossa varaudutaan kiinteistön ylläpitomenoihin. Kunnan hallintokunnat eivät sitä vastoin varaa toimintamäärärahoja talousarvio- ja suunnitelmavuosille. * Terveyskeskuksen ”Hyvinvointikeskus” saneerauksen toteuttaminen vuosina 2016 – 2017. Saneerauksen kustannusarvio on 5 milj. euroa. Samassa yhteydessä rakennetaan Lapin sairaanhoitopiirille vuokrattavat ensihoidon tilat sekä toteutetaan keittiön muutostyöt. 	<p>noin 60 %.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Palvelutuotannon mukaan lukien tukipalvelut valmistelu sote –kuntoon on käynnistetty. Maakunnalliseen SOTE:n valmisteluun on osallistuttu aktiivisesti. * Kunnanhallitus on päättänyt avustusten jakamisesta 11.4. * Liike- ja teollisuuskiinteistöjen yhtiöittäminen on toteutettu alkuvuonna. Sulautumisvalmistelutyö on aloitettu. * Japanitaloa on tarjottu vuokralle ilman tulosta. Japanitalon osalta varaudutaan vain välttämättömiin ylläpitokuluihin. * Kunnanhallitus on päättänyt 5.12. keskeyttää terveyskeskuksen peruskorjaussuunnittelun, koska raskaista korjauksista huolimatta kaikkia rakenteellisia riskejä ei voida poistaa. Samalla kunnanhallitus käynnisti uuden hyvinvointikeskushankkeen. Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi 8.11.2016 poikkeusluvan terveyskeskuksen peruskorjaukselle ja lupa on siirrettävissä uudisrakennushankkeelle. Päätös luvan siirrosta on annettu 24.2.2017. <p>Uuden hyvinvointikeskuksen suunnittelun sisältävä KVR -urakkakilpailutuksen neuvotteluvaihe on käynnissä. Hankintapäätös tehdään kesällä ja rakentaminen alkaa elo-syyskuulla 2017. Hankkeen kustannustaso vastaa terveyskeskuksen peruskorjauskustannuksia, mutta on pinta-alaltaan nykyistä terveyskeskusta huomattavasti pienempi. Uuteen hyvinvointikeskukseen ei tule valmistuskeittiötä eikä pesulaa ja osaston koko on 20 paikkaa.</p>
---	---

1.2.2 Toimisto- ja sisäiset palvelu

21104 Toimisto- ja sisäiset palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 193 794		2 193 794	2 099 628	94 166
Myyntituotot	2 191 294		2 191 294	2 092 322	98 972
Maksutuotot				63	-63
Tuet ja avustukset	2 500		2 500	7 243	-4 743
Muut toimintatuotot					0
Toimintakulut	-2 442 357		-2 442 357	-2 333 858	-108 499
Henkilöstökulut	-1 446 790		-1 446 790	-1 360 511	-86 279
Palvelujen ostot	-388 315		-388 315	-456 023	67 708
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-499 450		-499 450	-414 348	-85 102
Avustukset					

Vuokrat	-107 302		-107 302	-102 121	-5 181
Muut toimintakulut	-500		-500	-855	355
Toimintakate	-248 563		-248 563	-234 230	-14 333
Suunnitelman mukaiset poistot	-101 607		-101 607	-125 011	23 404
Arvon alentumiset				-20 441	-20 441
Tilikauden tulos	-350 170		-350 170	-379 683	29 513
Vyörytyserät	350 170		350 170	379 683	-29 513

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
<i>Ravitsemispalvelut:</i> Perusturvatoimi:	Ateriasuoritteet €/suorite	217381 3,32	216800 3,55	209540 3,28
Koulut:	Ateriasuoritteet €/suorite	140214 2,50	138155 2,93	166064 1,98
<i>Kysely (32/179)</i>	<i>Arviointiasteikko (1-5):</i> <i>Ruoan riittävyys</i> <i>Ruoan maku</i> <i>Ulkonäkö</i> <i>Lämpötila</i> <i>Ruokailutilanteen sujuvuus</i> <i>Henkilökunnan palveluattius</i>		>4 >3 >3 >4 >3 >3	3,4 2,9 2,8 3,5 4 4
<i>Pesulapalvelut:</i>	Suoritteet (kg) €/suorite	78046 1,90	76680 2,10	74486 2,03

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Hallintopalvelut	15	14,5	14
ICT-palvelut	3	2	2
Ruokapalvelut	15	15	15
Pesulapalvelut	3	3	3

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p>* Talous- ja henkilöstöhallinnon toimintojen ja tehtävien hoitoa jatketaan omiana toimintana. Toimistohenkilöstön tehtäviä ja osaamisalueita sekä sisäistä töiden uudelleenorganisointia jatketaan. Henkilöstöä perehdytetään uusiin tehtäviin ja tehtävänkuvia laajennetaan tehtävien sisäisten järjestelyjen vuoksi. Myös vaihtoehtoisia palveluntuottamismalleja selvitetään.</p> <p>* Kunnan IT-palvelun tietoliikenneyhteyksien siirtäminen kuituverkon yhteyksiin.</p> <p>* Kuntaan varataan nuorten 2 viikon/6 h/pv kesätyöpaikkoja edelleen 30. Kesätyöpaikkojen myöntämisperiaatteena on, että kesätyöpaikan voi saada nuori, joka täyttää työllistämivuonna 15 vuotta. Lisäksi edellytetään, että nuori osallistuu työllistämivuoden keväällä järjestettyyn nuorten kesätyöntekijöiden tietopaketti –infoon. Toimintaa hallinnoi työllistämisyksikkö.</p>	<p>* Tehtäviä on tarkasteltu kertomusvuoden aikana ja selvitetty mm. ICT-palveluiden tuottamisvaihtoehtoja.</p> <p>* Siirto on toteutettu muiden kuin hallinnon verkoon kuuluvien yksiköiden osalta.</p> <p>* Kesätyöntekijöitä valittiin 30 kpl ja työpaikoista toteutui 29 kpl. Nuorille järjestettiin kesätyöinfo.</p>

<ul style="list-style-type: none"> * Sijaishenkilöstön käyttöä vähennetään ja työvoimaa ohjataan aikakriittisiin tehtäviin. Työllistämisyksikön palveluita hyödynnetään avustavissa tehtävissä kunnan kaikissa työyksiköissä. * Ruoanvalmistusmenetelmä muutetaan terveyskeskuksen keskuskeittiössä peruskorjauksen yhteydessä cook and chill –menetelmäksi. Palveluyksiköiden jakelukeittiöt varustetaan tarvittavin kylmä- ja kuumennuslaittein. Terveyskeskuksen keittiötoiminta siirretään saneeraustöiden ajaksi Marjaniemeen. Ruoanvalmistus- ja jakelujärjestelyillä taataan toiminnan sujuvuus. * Päiväkodin, Timontien esikoulun ja ryhmäpäiväkodin ruoanvalmistus siirtyy koulujen keskuskeittiölle. * Käynnistetään ruokapalvelun ja kouluruoka-asiakkaiden yhteistyö ja perustetaan ruokailutoimikunta. * Sähköisten palveluiden kehittäminen ja tarjoaminen palvelutuotantoon. Virta –palvelupisteen perustaminen. * Vuonna 2016 Ranuan Kuituverkot Oy jatkaa valokuituverkon rakennustöitä täyteen laajuuteen, jolloin myös loputkin alueen tilaajista saadaan liitettyä palvelujen piiriin. 	<ul style="list-style-type: none"> * Sijaisia on otettu vain akuutteihin tarpeisiin. Työllistämisyksikön resurssia on käytetty erityisesti teknisessä toimessa ja vanhuspalveluissa. Ruokapalvelussa sijaisten käyttöä on vähennetty ja valmiiden ja puolivalmiiden tuotteiden käyttöä on jouduttu lisäämään. * Ruoanvalmistusmenetelmä jatkuu nykyisellään. Keittiötoiminta jatkuu nykyisissä tiloissa toistaiseksi. * Varhaiskasvatuksen ruoanvalmistuksen siirtyminen on toteutunut 8.8.2016 alkaen. Yläkoulun ja lukion oppilaat sekä henkilökunta ovat ruokailleet alakoulun ruokasalissa 9.8.2016 alkaen. * Ruokailutoimikuntaa ei ole perustettu. * Virta-piste on avattu kirjastossa. Avajaisia on vietetty 22.3. Sähköisiä palveluita pyritään vieämään vanhusten kotona asumisen helpottamiseksi. Aiheeseen liittyviä tilaisuuksia on järjestetty. * Vuosi 2016 oli edelleen merkittävä rakentamivuosi. Maanrakennustyöt saatiin Piittisjärven ja Simontien varren alueilla viimeistelytöitä lukuun ottamatta valmiiksi.
--	--

1.2.3 Maankäytön suunnittelu

21105 Maankäytön suunnittelu	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	7 000		7 000		7 000
Myyntituotot	7 000		7 000		7 000
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-63 789		-63 789	-56 192	-7 597
Henkilöstökulut	-25 789		-25 789	-25 616	-173
Palvelujen ostot	-38 000		-38 000	-30 438	-7 562
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-138	
Avustukset					
Vuokrat					
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-56 789		-56 789	-56 192	-597
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-56 789		-56 789	-56 192	-597
Vyörytyserät	-641		-641	-635	-6

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Kaavoitus	1/3	1/3	1/3

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Suunnitelmakaudella käynnistetään keskustan osayleiskaavoitus ja tarvittaessa lähdetään uudistamaan ja laajentamaan asemakaava-alueita. * Varaudutaan aloittamaan maankäytön suunnitelu Portimojärven lähialueella, jos Suhangon kaivoksen avaamiseen tähtäävästä lopullisesta kannattavuusselvityksestä tehdään kaivosyhtiössä päätös. * Talousarviovuonna jatketaan Kolomaan alueen yleisilmeen parantamistoimenpiteitä asfaltoimalla teitä, rakentamalla valaistus ja asentamalla opastuskyltit. * Suunnitelmakaudella käynnistetään Teeritien asemakaavan päivittämistyö ja samassa yhteydessä siistitään alueen yleisilmettä. * Talousarvio- ja suunnitelmavuosina varaudutaan pieniin kaavamuutoksiin. * Suunnitelmakaudella varaudutaan mahdollisen tuulivoimapuiston rakentamisen edellytysten luomiseen (yleiskaava). 	<ul style="list-style-type: none"> * Keskustan osayleiskaavatyö on käynnissä. Asukaskuulemiset on tehty ja kaavaluonnosta työstetään. Kaavaluonnos tulee nähtäville kevättalven aikana. * Kolomaan päällystysurakan tarjouspyynnöt on jätetty julkisten hankintojen ilmoituskanavalle (Hilmaan). Katuvalot asennetaan omana työnä. * Maakuntakaavasta poistettiin mahdolliset tuulivoima-alueet.

1.2.4 Elinkeinoelämän kehittäminen

21106 Elinkeinoelämän kehittäminen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	10 000			6 457	-6 457
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset				6 457	
Muut toimintatuotot	10 000				
Toimintakulut	-367 782		-367 782	-289 339	-78 443
Henkilöstökulut	-68 110		-68 110	-73 910	5 800
Palvelujen ostot	-161 900		-161 900	-83 429	-78 471
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 200		-2 200	-1 581	-619
Avustukset	-50 000		-50 000	-47 030	-2 970
Vuokrat	-21 772		-21 772	-9 255	-12 517
Muut toimintakulut	-63 800		-63 800	-74 134	10 334
Toimintakate	-357 782		-367 782	-282 881	-84 901
Suunnitelman mukaiset poistot	-37 593		-37 593	-9 898	-27 695
Tilikauden tulos	-395 375		-405 375	-292 779	-112 596
Vyörytyserät	-3 598		-3 598	-3 272	-326

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Uusien työpaikkojen luominen	<i>Uudet yritykset/vuosi</i> <i>Toimivat yritykset</i>	21 253	5	20 260
Asukasmäärän vakiinnuttaminen	<i>Uudet työpaikat</i> <i>Asukasmäärä</i>	31 4019	15 4100	12 4023
Työttömyyden vähentäminen	<i>Työttömyysaste (%)</i> <i>Työttömien määrä (lkm)</i>	18,8 298	17,7 225	17,2 272

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p><u>Elinkeinotoimi:</u></p> <p>Kunta toteuttaa elinkeinopolitiikkaa vahvistetun kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman mukaisesti. Painopisteinä ovat kehittyvä yritystoiminta, toimivat palvelut ja infrastruktuuri sekä yhteistyö – tapa toimia. Elinkeinotoimen toimenpideohjelmassa on estettyä myös maaseutua ja kylien kehittämistä koskevat tavoitteet. Maaseututoimen toiminta ja talous on esitetty sivuilla 31-33.</p> <p>Elinkeino tavoitteena on vahvistaa yritystoiminnan edellytyksiä lisäämällä yksityisen sektorin työpaikkoja sekä tukea ja säilyttää olemassa olevia työpaikkoja. Tavoitteena on myös uusien yritysten perustaminen, työvoiman saatavuuden parantaminen ja työttömyyden vähentäminen. Elinkeinotoimi tekee tiivistä yhteistyötä uuden työllistämisyksikön kanssa. Työn tärkeänä sisältönä on elinkeinoilmaston ja yrittäjyysilmapiirin kehittäminen.</p> <p>Kunnan elinkeinotoimen strateginen vastuu ja kehittämisvastuu on kunnanhallituksella ja kehittämisestä johtaa kunnanjohtaja. Kunnanhallituksen asettaman elinkeinoryhmän tehtävänä on koordinoita yritysilmapiirin kehittämistä, laatia elinkeino-ohjelmaan perustuvia yrittäjyysilmapiirin kehittämisen toimenpide-ehdotuksia, seurata ja tukea yritysvaikutusarvioinnin toteutusta ja kehittämistä sekä toteuttaa kunnan ja yrittäjien välisen yhteistyön tiivistämisen toimenpiteitä yhdessä kunnan elinkeinopalveluiden kanssa.</p> <p>Kehittämispäällikön tehtäviin kuuluu mm. yritysten kehittämispalvelut ja asiakaspalvelutyö, yritystoiminnan, matkailun ja markkinoinnin sekä osaamisen kehittäminen ja edunvalvonta, kunnan elinkeinotoimen sekä matkailun ja markkinoinnin koordinaatio ja tiivis yhteistyö eri sidosryhmiin. Asiantuntijatyötä ostetaan Rovaniemen Kehitys Oy:tä sopimuksen mukaan. Kehitys Oy:n hallituksen kuuluu ranualainen yrittäjä ja lisäksi kunnanjohtajalla on läsnäolo-oikeus kokouksissa. Rovaniemen Kehitys Oy:ltä ostettavien asiantun-</p>	<p>2016 Ranualla perustettiin 20 yritystä ja lakkautettiin 20. Suuri lakkautettujen yritysten määrä johtuu PRH:n tekemistä aiemmin lakaneiden yritysten rekisteristä poistoista.</p> <p>Elinkeinoissa on aktivoitu eri ryhmiä ja saatu alkuun intressiryhmiä (elintarvike, hyvinvointi, kylämatkailu). Yhteistyötä on vahvistettu edelleen oppilaitosten, Luken ja ProAgrarian osalta. MTI:n kanssa on jatkettu kylämatkailun kehittämistä. Matkailuyhdistyksen kautta on luotu uusi kylämatkailukansio, sekä rekisteröity tavaramerkki.</p> <p>Kauppakamarin jäsenyys on tuonut paikan matkailuvaliokuntaan, osallistuimme myös Arctic Business Forumiin. Rovaniemen Kehitys Oy:n kanssa yhteistyöhankkeet kaivos- ja Invest In –toiminnossa. ELY:n ja Tekesin rahoittamana järjestettiin InnoKlinikka Kone–tapahtuma, mukana 38 yrittäjää ja asiantuntijaa. Luken kylien kehittämishanke käynnistyi pilotissa mukana Kuha ja Kuuskajärvi. Työllistämisyksikön kanssa on suunniteltu kevätmarkkinat vuodelle 2017.</p> <p>Elinkeinostrategian toteutus on edennyt tavoitteiden mukaisesti. Elinkeinostrategia uusittiin loppuvuodesta 2016. Uudet painopisteet valittiin tulevalle jaksolle, elinkeino-ohjelma nimettiin elinvoimaohjelmaksi.</p> <p>Elinkeinoryhmä kokoontui yhden kerran kuluneen vuoden aikana.</p> <p>Rovaniemen Kehitys Oy:n kanssa on toteutettu kahta hanketta, Invest In ja kaivosteollisuushanke. Yhteistyökumppaneille on toimitettu uusittu elinvoimaohjelma ja käyty keskusteluja tavoitteiden yhteisestä toteutuksesta. Yhteistyöstä on sovittu suullisesti.</p> <p>Toimintavuoden aikana Peräpohjolan Leader ry:n kanssa tehtävää työtä on myös saatu toimimaan.</p>

tijapalveluiden määrärahavaraus on 40 000 €, johon liittyy palvelusuunnitelma. Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy:ltä hankittava matkailun peruspalveluun on varattu 20 000 € määräraha ja kohdemarkkinointiin 10 000 € harkinnanvarainen lisäraha.

Yhteistyön vahvistaminen kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Yhteistyöstä muodostetaan tavoitteellinen allianssi.

- Kehittämistyön suunnittelu ja aikatauluttaminen allianssin jäsenten kanssa; Rovaniemen Kehitys Oy, Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy, BusinessOulu, ProAgria, Luke, oppilaitokset mm. MTI, LAO ja yliopisto, kauppakamari, rahoittajat Peräpohjolan Leader ry, ELY ja kylätoimikunnat sekä muut yhdistykset ja järjestöt.

Elinkeinojen kehittäminen sovitun suunnitelman myötä, pienryhmähankkeiden kokoaminen, innovatiivisen toiminnan edistäminen sekä positiivisen hengen vahvistaminen.

- Yritysten kehittämispalvelut
- Kylien saaminen mukaan matkailun käyntikohteiksi ja ohjelmalveluihin, kyläkuvien vahvistaminen puiston wildlife –toimintaa tukevaksi.

Yhteistyön jatkaminen kuntakonserniin kuuluvan Ranuan seudun Matkailu Oy:n kanssa eläinpuiston ja lähialueen masterplanin toteuttamisessa.

- Matkailun viipymään pidentäminen masterplanissa olevien tavoitteiden mukaisesti.

Hillaimagon vahvistaminen ja kehittäminen.

- Tiedottamista lisätään allianssin kautta ja luodaan tiedottamis pohja joka kuvaa mm. matkailua, ohjelmalvelua ja jalostusta. Mukaan myös muut marjat sekä sienet, kalat ja yrtit. Hillatorin viihtyisyyttä kehitetään yhtenäisen kaluston ja jääkarhuhahmojen avulla.
- Hillatorin tapahtumia toteutetaan yhdeksän kesätoripäivän ja neljän illatorin myötä. Hillatorin toimintaa aktivoidaan ja tilaisuuksia lisätään erityisesti hyvän marjakesän aikana. Poimijoita aktivoidaan myymään myös muita marjoja ja sieniä.

Elintarvikealan kehittäminen

- Elintarvikealaa kehitetään erityisesti matkailun kautta sekä lisätään lähiruoan käyttöä kunnan omassa keskuskeittiössä, paikallisissa kaupoissa ja ravintoloissa. Hillatori on myös hyvä näyteikkuna paikallisille elintarvikkeille.

Mukana mm. liiketoimintojen suunnittelussa Murr-Murr –linnassa sekä Japanitalon osalta. MP:n mukaiset toimenpiteet etenevät.

Kylämatkailu ja keskustan sekä Hillatorin tuoteistaminen osana viipymään pidentämistä.

Hillatorin uusi tapahtumakalenteri on sovittu, päätoimijoina ovat kylät ja eläkeläisjärjestöt. Hillatuotteille on ollut paljon kysyntää. Hillakoulun kautta on saatu kaivattuja uusia tuotteita. Torikulttuuria avataan kv -toiminnalle, ostotapahtumaa helpotetaan kyltein ja visuaalisella suunnittelulla. Hillatori saadaan ensikertaa osaksi matkailua Tuliketun kipinäpolun myötä.

Pienryhmähankkeita on koottu kolmeen otteeseen. Ensimmäinen ryhmä liittyi viestintään ja markkinointiin, toinen uusiin matkailupalveluihin ja kolmas luonnonvarojen jalostamiseen. Pienryhmähankkeiden haasteena oli hakijan puuttuminen. Nyt hakija on selvinnyt ja luonnonvararyhmä on saatu etenemään.

Yritysten kehittämispalvelut on saatu esille Ranuan kotisivuille.

Uusia innovaatioita on käynnistetty tai selvitetty 5, joita 1 on päässyt koemarkkinointivaiheeseen.

Kylät on saatu mukaan matkailun kehittämiseen. Uutta kehittämistä on jo yhdeksällä kylällä (ks. kansio). Tuotekortteja on tehty yhteensä 26. Kyllille oma tuotemerkki, joka yhdistyy puiston palveluihin. Tällä haetaan selkeää linkittymistä matkailupalveluihin ja markkinoinnin sujuvuutta puiston kautta. Tavaramerkkirekisteröinti tehty 21.9. Matkailumarkkinoinnin uuden vaiheen suunnittelu. Kylämatkailupalvelut on koottu kansioon ja linkitetty kunnan kotisivuille. Kansioita on toimitettu puistoon, Visit Rovaniemen toimistoon, Kemiin ja Helsinkiin. Matkailu on lähtenyt ennakoitua nopeampaan kasvuun, joten on päätetty palkata matkailukoordinaattori. Uusi tehtäväkuva laadittiin loppuvuodesta 2016 ja tehtävä laitettiin julkiseen hakuun.

Hilla on saavuttanut suurta huomiota. Toimittajavierailut kesällä tuottivat tiedepainotteisen artikkelivalmistelun hillaseminaarista. Korea Air –toimittajat tuottivat yllätyksen julkaisemalla aineistosta myös Lonely Planetin verkkomediassa. Rannua sai kansainvälistä huomiota ja valtavaa näkyvyyttä. Korea Air 6 sivua ja Lonely Planet 8 sivuisena julkaisuna. Lonely Planetin julkaisu nosti Suomen maailman 3. kiinnostavammaksi matkakohteeksi. Maatilan Pellervon Kotimaan tieteellisen artikkeli ilmestyy toukokuussa 2017. Toimittajien kautta löydettiin myös uusia alueesta kiinnos-

<p>- Elintarvikealan kehittämiseen on tehty ideahaku vuosille 2016-2018. Toimenpiteinä ovat yhteiset tilaisuudet, kiinnostuksen ja ideoiden kokoaminen, jalostaminen, paikallisten ravintolapalveluiden kehittäminen, tuotekehitys, koulutus ja testaustoiminta. Mukaan tarvitaan myös pakkaus ja brändäys. Mikäli hankerahaa ei saada, työ toteutetaan omana työnä pienemmässä mittakaavassa. Kehittämistyö toteutetaan verkostossa, jossa yritysten lisäksi toimivat mm. MTI ja ELY-keskus. Elintarvikkeiden esittely ja maistatus Elonkorjuutorilla syksyllä 2016.</p> <p>Uudet kehittämishankkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hillanlehden kehittäminen aloitetaan olemassa olevalla tiedolla. Laaditaan TEKES –hanke ja samaan aikaan edistetään jalostusta. - Yhteishankkeen Rovaniemen Kehitys Oy:n kanssa mm. kaivosteollisuus ja biotalous. - Kylien ja luonnonvara-asioiden kehittäminen yhteistyössä Luken kanssa. <p>Sähköisten palveluiden ja etätyömahdollisuuksien hyödyntäminen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sähköisten palveluiden sisällöt, testaaminen ja käyttöönotto. - Yritysten toimintamahdollisuuksien lisääminen, mahdollisuudet mukaan markkinointiin sekä liike-toiminnassa että vapaa-ajan palveluissa. <p>Kylät ja yhdistysten toiminta hoidetaan yhteistyössä Luken ja maaseututoimen kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehittämistyön keskiössä on yritysten tarpeet ja käytettävissä olevat kehittämiskumppanit. Kehittämisen verkostoa vahvistetaan edelleen, tavoitteena muodostaa kehittämisallianssi. - Peräpohjolan Leader ry:n rahoituksen hyödyntäminen. 	<p>tuneita toimittajia. Hillakulttuurin ympärille on suunniteltu merkki, josta laadittiin tavaramerkki. Rekisteröintipäätöstä odotetaan keväälle 2017 ja julkistaminen juhlavuoden päättilaisuudessa. Yrityksistä on saatu useita julkaisuja mediaan.</p> <p>Matkailuun on haettu paikallisia elintarvikkeita, ravintoloitsijat ovat löytäneet omaa toimintaa tukevia tuotteita ja paikallisverkostoja. Kysyntää on mm. vihanneksille, yrteille, rieskalle, lapinlehmän maidolle ja erikoistuotteille. Ranua on mukana Lapin elintarvikeklusterissa. Luonnonvaratuotteiden kysyntä on yllättänyt, kysyntä on kasvanut voimakkaasti Lapin puhtaan ympäristön ja luomusertifiointin ansiosta.</p> <p>Ideahaku ei tuottanut tulosta. Mutta alueelle on kohdistunut uutta kysyntää. Uusien tuotteiden saamiseen on perustettu Hillakoulu. Toiminta keskittyy hillatuotteiden kehittämiseen ja saamiseen markkinoille. Hillakoulun myötä tuotteistaan elintarvikkeita, hyvinvointituotteita ja matkailupalveluja. Lapissa terveysvaikuttavia tuotteita jalostavat yritykset hakevat mm. väinönputkea, marianniittheinää, nokkosta ja ruusujuurta. Hillakoulu järjestää myös keruukoulutuksen kansalaisopiston kautta. Elonkorjuutapahtumaan saatiin mukaan alueen tuottajat, maistatus tapahtui Arla Oy:n kautta sekä yksittäisten näytteilleasettajien toimesta. Ranua oli tiiviisti mukana elintarvikealan kehittämissuhteen laatimisessa Lapin osalta.</p> <p>Hillanlehdestä on tilattu selvitys, tulokset saatiin selkeään kirjamuotoon. Selvityksen kautta aiheesta saatiin vahvistettua luonnonvaroihin perustuvaa jalostustoimintaa. Hillanlehti on jäänyt Eviran uuselintarvikelistalle. Teollinen käyttö ei ole vielä mahdollista. Kehittämistyötä jatketaan hillakoulussa. Kaivosteollisuuden Ranualla oma kehittämissuhteen, jonka työpajat päätettiin siirtää seuraavalle vuodelle.</p> <p>Sähköiset palvelut ovat edenneet hitaasti. Yritysten palvelut on pyritty saamaan InfoKartan sivuille. Tällä hetkellä noin 20% yrityksistä on saatu mukaan. Valmisteluja on käyty mm. kotona asumispalveluiden osalta. Uutta yritystoimintaa on käynnistymässä vuoden 2017 puolella. Yritysten verkkokauppaosaajan ammattitutkinto on haussa. Sähköisten palveluiden saamiseen kaivataan järeämpiä toimia vuodelle 2017.</p> <p>Kylien kehittämishanke sai rahoituksen, LUKE aloitti toimenpiteet toukokuussa. Mukana kylistä</p>
--	--

<p>PK-yritystoimintaa avustetaan suunnitelmakaudella seuraavilla tukitoimilla (avustukset ovat määrärahasidonnaisia): Kesätyöpaikkatuki (25 000 €) siirtyy työllistämisyksikön hoidettavaksi. Tuen tarkoituksena on ohjata nuoria työnantajan koulutuksella työtehtäviin sekä tukea nuorten elämänuran valintaa. Tavoitteena on työllistää 85 ranualaista 14-vuotta täyttäneitä opiskelijaa 2-4 viikon ajaksi. Tukea myönnetään yrityksille 2 viikon jaksolta 180 € ja 4 viikon jaksolta 360 €</p> <p>Oppisopimustuki (3.200 €) Määräraha on tarkoitettu jo tehdyille päätöksille, joista maksitoumuksia vuodelle 2016.</p> <p>Markkinointituki (7 000 €) Käytetään jäljellä olevien markkinointitukien maksuun. Markkinointituen kaltaiset toimenpiteet toteutetaan jatkossa yritysten yhteishankkeiden kautta.</p> <p>Matkailun kehittäminen: Matkailua kehitetään juuri valmistuneen masterplanin mukaisesti. Ranua on Lapin johtava perhematkailu-kohde. Ranuan eläinpuisto on kehittyvä, kansainvälisesti tunnettu käyntikohde, joka tuo kuntaan runsaasti matkailijoita. Ranua tunnetaan myös luontokohteistaan sekä monipuolisesta ja omaperäisestä aktiviteetti-tarjonnastaan, jossa hyödynnetään paikallisuutta ja alueen tarjoamia mahdollisuuksia. Ranua on pieni ja rohkeasti uniikki.</p> <p>Matkailumarkkinointiin kunta osallistuu Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy:n ja Ranuan Matkailuyhdistys ry:n kanssa.</p> <p>Keskeisimmät toimenpiteet ovat Wildlife-brändin ulottaminen kuntakeskuksen ja kylien matkailutarjontaan sekä perhe- ja vesistömatkailun kehittäminen puiston vetovoimaa hyödyntäen. Matkailupalveluun tuodaan myös paikalliset elintarvikkeet. Matkailun kehittäminen toteutetaan verkostossa, jossa yritysten lisäksi toimivat mm. MTI ja ELY-keskus. Korostetaan liiketoiminnan sähköisten palveluiden toteutuksia ja hyödyntämistä.</p> <p>Matkailun kyläkierros toteutetaan kesäkuussa 2016. Kierros on avoin kuntalaisille ja tavoitteena on tutustua tähänhetkiseen palveluun sekä saada liikkeelle uutta suunnittelua.</p>	<p>ovat Kuukasjärvi, Kuha, Petäjä ja Kelankylä. Kehittämistyö saatu käyntiin mm. kyläkävelyjen ja haastattelujen myötä. Kuukasjärvellä on laadittu alueen tulevaisuusvisio vuodelle 2025. Maaseutuyrittäjien tueksi laadittiin suoramyyntiä ja asiakkuuksia selvittävä hanke Lapin liittoon. Hanke ei ehtinyt saada rahoitusta, tarve on myös muuttunut toimenpiteiden myötä askelta eteenpäin. Hanke etenee jatkossa mahdollisesti ELY:n käsiteltäväksi. Peräpohjolan Leader ry:n rahoitusta on saatu Ky-läkolmion toimintaan.</p> <p>Kesätyöpaikkatukea myönnettiin 21.600 euroa. Kahden viikon jaksoja myönnettiin 44, joista käyttämättä jäi 14 ja 4 viikon jaksoja myönnettiin 47, joista käyttämättä jäi 2.</p> <p>Oppisopimustuet on saatu päättymään. Jatkossa kunta ei tee uusia sopimuksia.</p> <p>Markkinointitukea on maksettu kolmelle yrittäjälle. Sopimukset ovat päättyneet. Yhteishankkeita ei ole saatu kokoon vuoden 2016 puolella. Luonnonvara ja elintarvikealan yhteishankkeen valmistelut ovat edenneet hyvin, päätöksiä odotellaan vuodelle 2017. Valmisteluista on saatu hyvää kokemusta ja hakija (MTI) on löytynyt matkailua tukeville tahoille.</p> <p>Matkailun kehittämistä on edistetty masterplanin mukaisesti. Aiheesta edellisissä kohdissa.</p> <p>Matkailun kehittäminen on päivitetty elinvoimaohjelmassa: Arktinen matkailu- ja lomakohde Eläinpuisto, luonnon monipuoliset mahdollisuudet ja elävät kylät luovat perustan kansainvälistyvälle arktiselle matka- ja lomakohteelle. Matkailun myynnin tueksi tarvitaan varausjärjestelmä. Myyntiin kehitetään sopimukset, otollinen aika tulee varausjärjestelmän ja käyttöänon valmistelujen myötä.</p> <p>Ranuan matkailumarkkinointi pitää rakentaa uudestaan palvelemaan koko alueen matkailua. Tuotteistamisessa on onnistuttu, markkinointi ja myynti tarvitsee varausjärjestelmän.</p> <p>On kehitetty uusi kylämatkailun merkki, joka yhdistyy luontevasti matkailuveturiin eli puistoon. Tuotteistamista on jatkettu, uusi sisältö on monipuolinen ja kiinnostava. Yhdessä on opittu paljon ja saatu uutta intoa myös muille kylille (selattavana kylämatkailun tuotekorit)</p> <p>Matkailun kyläkierros toteutettiin 10.6. Aiheesta on tiedotettu matkailuyhdistyksen kokouksissa. Mukana oli pieni linja-autollinen väkeä. Uusi ky-</p>
---	---

<p>Kehittämishankkeet:</p> <p>Haetaan yritysten yhteishankkeita, jotka hoidetaan suoraan asiantuntijoiden ja yritysten välillä. Markkinointituesta on jouduttu luopumaan, jatkossa haetaan yritysten yhteishankkeita sekä vahvistetaan palveluiden näkyvyyttä puiston alueella. Yritysten siirtymistä nettiin korostetaan kaikissa tilaisuuksissa. Toimenpiteenä on kylttien suunnittelu ja toteutus (lähestymissuunnat, puisto, Hillatori ja keskusta), kylien yritysten kyltit, asiantuntijapalvelut, sähköisen kaupankäynnin vahvistamiseen; suunnittelu, mediakuvat tai mainoskuvat ja julisteet (valokuvaus, videoklipit, jaettu todellisuus). Innovaatioiltoja järjestetään vuosittain 2-3 yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.</p>	<p>lämatkailukierros toteutetaan jälleen 9.6.2017.</p> <p>Yritysten näkyvyys on ollut isona haasteena. Tehdyt toimenpiteet ovat olleet InfoKartan hankkiminen. Tavoitteena on saada kaikki halukkaat mukaan kesään mennessä. Infokarttaan on saatu mukaan n. 50 merkkiä. Tavoitteisiin ei ole päästy, työ jatkuu edelleen.</p> <p>Yrityksille jatketaan yhteishankkeiden valmistelua.</p> <p>Sähköiseen kaupankäyntiin on saatu kehittämishanke Rovaniemen kuntayhtymän kautta. Hankkeessa on parhaillaan käynnissä haku. 20 Ranualla toimivaa pääsee mukaan.</p> <p>Innovaatioiltoja toteutui 1, toinen peruuntui. Uusia on tulossa. Innovaatiotilaisuudet on korvattu Hillakoulun työpajoilla.</p>
---	--

1.2.5 Maaseututoimi

21107 Maaseututoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-160 000		-160 000	-140 607	-19 393
Henkilöstökulut					
Palvelujen ostot	-62 200		-62 200	-56 644	-5 556
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-6	6
Avustukset	-77 500		-77 500	-64 145	-13 355
Vuokrat	-300		-300	-607	307
Muut toimintakulut	-20 000		-20 000	-19 204	-796
Toimintakate	-160 000		-160 000	-140 607	-19 393
Suunnitelman mukaiset poistot			0		
Tilikauden tulos	-160 000		-160 000	-140 607	-19 393
Vyörytyserät	-1 609		-1 609	-1 590	-19

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016
Palveluita käyttävien maatalousyrittäjien lukumäärä	141	131
Lypsykarjatilojen lukumäärä	33	31
Lihakarjatilojen lukumäärä	17	15
Lammastilojen lukumäärä	1	1
Hevostilojen lukumäärä	4	3
Kasvinviljelytilojen lukumäärä	68	64
Porotaloustilojen lukumäärä	17	15
Erikoisviljelytilojen lukumäärä	1	2

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Peräpohjolan kehityksen toiminnan tavoitteena on synnyttää alueelle uutta yritystoimintaa, luoda ja säilyttää työpaikkoja, lisätä toimijoiden kansainvälisyyttä, parantaa ympäristöä ja edistää asukkaiden hyvinvointia. * Maatalousyrittäjille järjestetään 1 koulutustilaisuus. Määrärahaa on varattu 100 € * Maatalousyrittäjiä tuetaan talous-, kylvö-, lannoitus- ja viljelysuunnitelmien laadinnassa. Tuen suuruus on 50 % arvonlisäverottomasta hinnasta ja tuen myöntäminen edellyttää, ettei tukea ole saatu muualta. Määrärahaa on varattu yhteensä 6 500 € * Kunta palkitsee vuoden maatalousyrittäjän sekä muistaa isännöydenvaihdoksen tehneitä maatalousyrityksiä. Määrärahaa on varattu 1 000 € * Eläinlääkärisubventioihin on varattu 40 000 € sitova määräraha. Eläinlääkärisubventioissa noudatetaan kunnanhallituksen päätöstä ja subvention perusteita tarkistetaan vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä. * Kunta tukee 120 h maksullista lomitusta 50 %:lla tuntihinnasta. Määrärahaa on varattu 30 000 € ja se myönnetään toteutuman (laskutuksen) mukaisesti siihen saakka kuin määrärahaa on käytettävissä. Lomatoimen hallinnosta vastaa Tervolan kunnan paikallisyksikkö. * Kunnan maaseutuelinkeinojen hallintopalveluiden hoidosta on vastannut 1.5.2010 alkaen Tervolan kunta. Sopimuksen mukaan Ranuan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisena toimii Tervolan kunnan maaseutupäällikkö. 	<ul style="list-style-type: none"> * Peräpohjolan Leader ry : n hallitus on hyväksynyt kolme yrityshakemusta. Yksi hakija perui käsitellyn ja kahdelle on myönnetty tukea yhteensä 36 558 euroa. Teemahankkeiden kautta on myönnetty tukea kahdelle ranualaiselle yhdistykselle 10 660 euroa. Yleishyödylliseen kehittämiseen on myönnetty tukea Kyläkolmio ry:n hankkeelle 47 371 euroa. * Maatalousyrittäjille on järjestetty tukihakemuksien koulutustilaisuus. Tilaisuuteen osallistui 18 henkilöä. Määrärahaa käytettiin 136 euroa. * Suunnitelmien laadintaan käytettiin 5154 euroa. * Vuoden 2016 maatalousyrittäjiksi valittiin Tiina ja Marko Torvinen. * Eläinlääkärisubventioihin on käytetty 31 772 euroa. Eläinlääkärisubventioiden tarkistus on tehty 1.3.2016 lukien. * Maksullisen lomituksen tukemiseen on käytetty 26 277 euroa. 120 h maksullisia lomituspäiviä on ollut yhteensä 641 ja lomitustunteja 4320 h. * Maaseutuelinkeinojen hallintopalveluiden hoidosta on vastannut Tervolan kunta.

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Tasapainoinen ja kestävä talous	<u>Tuloveroprosentti</u>	19,75	19,75	19,75
	<u>Kiinteistöveroprosentit:</u>			
	- <u>vakainainen asuminen</u>	0,40	0,40	0,40
	- <u>yleinen</u>	0,90	0,90	0,90
	- <u>muut asuinrakennukset</u>	1,00	1,00	1,00
	<u>Vuosikate €/asukas</u>	648	345	998
<u>Lainamäärä €/asukas</u>	1277	1600	1156	

Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolot pv/hlö Eläköityminen vasta vanhuuseläkeiässä, Varhemaksut, € Kehityskeskustelut käyty % Työhyvinvointikysely	13,3	<12	14,7
		Ei kasvua	Ei kasvua	Ei kasvua
		100	100	100
		Keh.suunnitelma tehty	Tehdään	Tehty
Asukasmäärän vakiinnuttaminen	Asukasmäärä	4019	4100	4023
Uusien työpaikkojen luominen ja työttömyyden vähentäminen	Uudet yritykset/vuosi Toimivat yritykset	21 253	>5 >240	20 260
Maaseutualueen asuttuna pitäminen ja maataloustuotannon jatkuvuus	Aktiivitiilojen määrä Isännöydenvaihdosten määrä	145 -	132 1	131 1

1.2.6 Kunnanhallitus yhteensä

23 Kunnanhallitus yht.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 211 294		2 201 294	2 106 210	95 084
Myyntituotot	2 198 294		2 198 294	2 092 347	105 972
Maksutuotot	500		500	163	337
Tuet ja avustukset	2 500		2 500	13 700	-4 743
Muut toimintatuotot	10 000				
Toimintakulut	-3 433 009		-3 433 009	-3 292 458	-140 551
Henkilöstökulut	-1 691 178		-1 691 178	-1 624 305	-66 873
Palvelujen ostot	-845 730		-845 730	-885 186	39 456
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-505 350		-505 350	-420 588	-84 899
Avustukset	-143 400		-143 400	-124 175	-19 225
Vuokrat	-151 551		-151 551	-131 415	-20 136
Muut toimintakulut	-95 800		-95 800	-106 788	10 988
Toimintakate	-1 221 715		-1 231 715	-1 186 248	-45 467
Suunnitelman mukaiset poistot	-143 505		-143 505	-140 088	-3 417
Arvon alentumiset	0		0	-20 441	-20 441
Tilikauden tulos	-1 365 220		-1 375 220	-1 346 777	-28 443
Vyörytyserät	340 309		340 309	368 842	-28 533

1.3 Perusturvalautakunta

1.3.1 Perusturvalautakunnan hallinto

2201 Hallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-302 390		-302 390	-325 877	23 487
Henkilöstökulut	-55 547		-55 547	-65 270	9 723
Palvelujen ostot	-226 296		-226 296	-243 441	17 145
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 900		-1 900	-1 702	-198
Avustukset					
Vuokrat	-18 547		-18 547	-15 229	-3 318
Muut toimintakulut	-100		-100	-236	136
Toimintakate	-302 390		-302 390	-325 877	23 487
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 347		-3 347	-3 967	620
Tilikauden tulos	-305 737		-305 737	-329 844	24 107
Vyörytyserät	-3 041		-3 041	-3 685	644

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Hallintopalvelut	0,67	0,67	0,67

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Sote-uudistuksen etenemistä seurataan ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Hankitaan tietoa ja pidetään henkilöstö ajan tasalla. Valmistaudutaan toimintojen ja palvelujen kehittämissä tulevaan sote-uudistukseen. * Kehitetään palveluja sähköisestä hyvinvointikertomuksesta ja kuntalaisten subjektiivisten kokemuksista saatujen tietojen perusteella. * Huomioidaan 1.1.2016 jälkeen voimaantulevat lakimuutokset toimintoissa ja seurataan valmistelussa olevien lakimuutosten etenemistä. * Valmistaudutaan kansallisen sosiaalihuollon asiakastietovarannon (KANSA) käyttöönottoon valtakunnallisen aikataulun linjoja seuraten. * Lisätään henkilöstön tietoisuutta kuntataloudesta ja kustannuksista toiminnan eri tasoilla. Lisätään henkilöstön osallisuutta toimintojen tavoitteellisessa kehittämisessä ja kehittämisen seurannassa. Vahvistetaan henkilöstön työhyvinvointia henkilöstökoulutuksella ja ammattialaan liittyvällä koulutuksella. 	<ul style="list-style-type: none"> * Perusturvasta on osallistuttu yksittäisiin Sote-uudistus seminaareihin. Lisäksi valitut työntekijät ovat mukana Lapin Sote-uudistus työryhmissä. * Vuoden 2016 talousarvion toiminnallisten tavoitteiden laadinnassa hyödynnetty sähköisen hyvinvointikertomuksen tietoja. * Lakimuutokset otettu huomioon käytännön työn toteutuksessa. * Perusturvasta on osallistuttu koulutuksiin liittyen sosiaalihuollon asiakaskirjalain toimeenpanoon. * Henkilöstön osallisuutta talousarvion 2016 kokonaisuuden toteutumiseen vahvistetaan säännöllisissä osastopalaverissa. * Lasten Kaste- hanke päättynyt 29.2.2016. Seniorikaste –hanke päättyy 31.10.2016. * Osastopalaverit kokoontuvat kuukausittain lähiesimiesten kesken ja kaksi kertaa vuodessa kokoontuu laajempi henkilöstöstä koostuva osastopalaveri.

* Vuoden 2016 hankkeet: Lasten Kaste, Seniori Kaste.	
* Vahvistetaan esimiestyötä ja tehostetaan tiedolla johtamista sekä kustannustietoisuutta.	

1.3.2 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

2204 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	9 000		9 000	33 605	-24 605
Myyntituotot					
Maksutuotot	4 000		4 000	1 327	2 673
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	5 000		5 000	32 278	-27 278
Toimintakulut	-744 837		-744 837	-807 789	62 952
Henkilöstökulut	-159 195		-159 195	-170 328	11 133
Palvelujen ostot	-267 800		-267 800	-387 351	119 551
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-700		-700	-3 396	2 696
Avustukset	-312 400		-312 400	-241 807	-70 593
Vuokrat	-4 242		-4 242	-4 074	-168
Muut toimintakulut	-500		-500	-833	333
Toimintakate	-735 837		-735 837	-774 184	38 347
Suunnitelman mukaiset poistot	-333		-333	-770	437
Tilikauden tulos	-736 170		-736 170	-774 954	38 784
Vyörytyserät	-7 490		-7 490	-9 136	1 646

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Lasten hoidon tuki:				
Kotihoidon tuki päivähoiton ulkopuolella oleville	Lasten hoidon tuki €/lapsi Kuntalisä €/lapsi	2 274 1 369	2 400 -	1 960 -

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
Lasten ja nuorten huolto:			
Lastensuojeluilmoitukset	56	40	72
Avohuollon asiakkuudet	80	73	70
Lastensuojelutarpeen selvitys	16	30	14
Laaditut uudet asiakassuunnitelmat	10	20	10
Tarkistetut asiakassuunnitelmat	23	53	9
Jälkihuollon asiakkuudet	7	6	6
Sijoitetut lapset ja nuoret	3	3	4
Päättyneet asiakkuudet	7	32	4
Perhetyö:			
LS-asiakkaat (perhe)	26	26	30
Ennaltaehkäisevät asiakkaat (perhe)	25	30	23
LS-asiakaskontaktit	1 051	1 080	1 128
Ennaltaehkäisevät asiakaskontaktit	598	500	276

Lapsiperheiden kotipalvelu:			
Asiakkaat (perhe)	26	23	20
Asiakaskäynnit	359	420	374
Varhaiskasvatus:			
Lasten kotihoidontuen piirissä olevien lkm	126	120	98
Lasten kotihoidontuen kuntalisää saavat lkm	43	-	-
Päihdehuolto:			
Päihdekuntoutus	7	5	5
Päihdepalveluasiakkaat	9	10	11

Henkilöstö:			
	TP2015	TA2016	TP2016
Lasten ja nuorten huolto			
Lapsiperheiden kotipalvelu	2	2	2
Perhetyö	2	2	2

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p>Lasten, nuorten ja perheiden palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Siirretään lasten, nuorten ja perheiden palveluiden painopistettä ehkäiseviin palveluihin uudistuneen sosiaalihuoltolain mukaisesti. * Hyödynnetään koulutusten kautta saatua osaamista palveluiden kehittämisessä. * Vahvistetaan monialaista yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien muiden hallintokuntien työntekijöiden kanssa. * Rekrytoidaan tukihenkilöitä. * Kotihoidon tukeen liittyneestä kuntalisästä luovutaan heikentyneen taloustilanteen vuoksi. <p>Päihdehuollon palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Vahvistetaan päihdehuollon avopalveluiden suunnitelmallista ja tavoitteellista työtapaa sekä kehitetään matalan kynnyksen palveluja. 	<p>Lasten, nuorten ja perheiden palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Ennaltaehkäisevien asiakkuuksien määrä suhteessa lastensuojelun asiakkaisiin ei ole toteutunut suunnitellulla tavalla. Tämä näkyy esim. tehostetun perhetyö palvelun lisääntyneenä tarpeena, mikä vie aikaa ennaltaehkäisevästä työskentelystä sekä lastensuojeluilmoituksen arviointia suuremmasta toteutumisesta. * Lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijöiden osaamista on syvennetty tutustumalla toisen kunnan työkäytäntöihin sekä osallistamalla yhteiseen koulutukseen. Lastensuojelun perhetyöntekijät ja sosiaalityöntekijät ovat osallistuneet menetelmäkoulutuksiin. * Monialainen yhteistyö toteutunut asiakkaiden palvelutarpeiden arvioinnissa sekä säännöllisissä yhteistyötapaamisissa (esim. lapsiperhetyöryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa, perhetyön säännölliset neuvolapäivät). * Laadittu ohjeistus tukihenkilöpalveluun. Yksittäisiä tukihenkilöitä on rekrytoitu. * Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttu. <p>Päihdehuollon palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Päihdehuollon avopalveluiden kehittämistä toteutettu monialaisena yhteistyönä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Esim. matalan kynnyksen palvelun (päihdeetön päivätoiminta) asiakkuudet ovat lisääntyneet.

1.3.3 Vanhusten ja vammaisten palvelut

2220 Vanhusten ja vammaisten palvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 642 333		1 642 333	1 697 619	-55 286
Myyntituotot	245 927		245 927	260 443	-14 516
Maksutuotot	1 036 452		1 036 452	1 081 695	-45 243
Tuet ja avustukset				9 846	-9 846
Muut toimintatuotot	359 954		359 954	345 635	14 319
Toimintakulut	-7 230 630		-7 230 630	-7 156 609	-74 021
Henkilöstökulut	-4 244 128		-4 244 128	-4 194 603	-49 525
Palvelujen ostot	-1 784 319		-1 784 319	-1 750 988	-33 331
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-142 260		-142 260	-112 766	-29 494
Avustukset	-580 600		-580 600	-604 295	23 695
Vuokrat	-477 588		-477 588	-492 092	14 504
Muut toimintakulut	-1 735		-1 735	-1 866	131
Toimintakate	-5 588 297		-5 588 297	-5 458 991	-129 306
Suunnitelman mukaiset poistot	-75 891		-75 891	-67 602	-8 289
Arvon alentumiset				-1 620	1 620
Tilikauden tulos	-5 664 188		-5 664 188	-5 528 213	-135 975
Vyörytyserät	-72 711		-72 711	-80 937	8 226

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
<u>Kotihoito- ja tukipalvelut, omaishoidontuki sekä Rantakoti:</u>				
Järjestetään tehokkaasti laadukkaita ja kohtuuhintaisia palveluja	<i>Kotihoito- ja tukip. €/käynti</i>	15,59	17,09	16,79
	<i>Kotihoito- ja tukip. €/tunti</i>	54,73	56,37	54,13
	<i>Rantakoti €/h/v</i>	78,05	82,54	81,80
	<i>Seniorikoti €/h/v</i>	51,64	40,87	33,29
	<i>Omaishoidontuki €/asiakas</i>	5 905	7 305	5 471
	<i>Rantakodin käyttöaste</i>	100,8	100	95,8
	<i>Seniorikoti käyttöaste</i>	95,2	100	87,2
	<i>Rantakodin hoitopäivät</i>	7 728	7 665	7 345
	<i>Seniorikodin hoitopäivät</i>	3 127	3 285	2 865
<u>Mielenterveyskuntoutujien palvelut:</u>				
Mielenterveyskuntoutujien tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	<i>Avustus yhdistykselle, €</i>	1 500	-	-
	<i>Päivätoimintapalvelut €/pv</i>	37,34	26,56	32,40
<u>Vammaisten palvelut:</u>				
Vammaisten tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	<i>Subjektiviisiin oikeuksiin kuuluva palvelu, varattu määräraha €</i>	666 154	531 530	540 508
	<i>Määrärahasidonnainen palvelu, varattu sitova määräraha €</i>	5 007	6 000	2 805
<u>Kehitysvammahuolto:</u>				
Kehitysvammaisten tarpeista lähtevien toimintojen järjestäminen	<i>Niittyvilla €/käynti.</i>	97,36	111,27	100,03
	<i>Kuntoutuksen ohjaus €/ohjaus</i>	85,36	93,51	94,80
	<i>Marjukka €/pvä</i>	171,16	115	123,80
<u>Marjaniemi:</u>				

Vanhainkoti- ja ryhmäkoti- hoidon järjestäminen mah- dollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti	<i>Vanhainkoti €/hvp</i>	158,63	169,95	157,74
	<i>Palveluasunnot €/hvp</i>	72,43	70,96	76,53
	<i>Marjaniemi yht. €/hvp</i>	99,80	102,22	103,85
	<i>Marjaniemen käyttöaste -%</i>	99,8	100	96,8
	<i>Hoitopäivät, vanhainkoti</i>	4 396	4 380	4 528
	<i>Hoitopäivät palveluasunnot</i>	9 453	9 490	8 929

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutu- minen	TP2015	TA2016	TP2016
<u>Kotihoito</u>			
Säännöllisen kotihoiton asiakkaat	116	120	130
Tukipalveluasiakkaat	141	130	144
Kotihoito/käynnit	65 685	64 650	70 327
Kotihoito/tunnit	19 119	19 600	21 821
Rantakodin paikkaluku	21	21	21
Seniorikoti paikkaluku	9	9	9
Omaishoidontukiasiakkaat	63	53	70
<u>Mielenterveyspalvelut</u>			
Palveluasunnot	8	8	8
Tukiasumiseen sijoitetut	5	5	5
Päivätoiminnoissa, lkm	12	16	13
<u>Vammaispalvelut</u>			
Vammaispalvelulain piirissä olevat	127	127	137
<i><u>Subjekttiivinen oikeus/asiakas:</u></i>			
Kuljetuspalvelu	107	95	107
Palveluasuminen	12	11	10
Asunnon muutostyöt sekä asuntoon kuluvat välineet ja laitteet	18	10	19
Henkilökohtainen avustaja	30	30	31
<i><u>Määrärahasidonnainen palvelu/asiakas:</u></i>			
Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat välineet ja laitteet	6	5	10
Ylimääräiset vaate- ja erityisravintokustannukset	2	2	2
<u>Kehitysvammahuolto</u>			
Kehitysvammaisia yhteensä	67	66	69
Palvelutalo Marjukassa	14	14	14
Palveluasuminen muualla	6	5	6
Omaisten luona	31	27	27
Perhehoidossa	4	4	4
Vanhainkodissa/Rantakodissa	3	3	2
Terveyskeskuksen vuodeosastolla	1	1	1
Yksin asuvat	8	6	6
<u>Marjaniemi</u>			
Vanhainkodin paikkaluku	12	12	12
Ryhmäkotien paikkaluku	26	26	26
Marjaniemen asukasmäärä	51	53	51
- em. vuorotteluhoidossa	4	5	4

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
<u>Kotihoito</u>			
Kotihoito	36	35	36
<u>Kehitysvammahuolto</u>			
Toimintakeskus	4	4	4
Marjukka	6	6	10
<u>Vanhainkoti</u>			

Marjaniemi	26	25	25
<u>Mielenterveyskuntoutus/ Päivikkikoti</u>	2	2	2

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p><u>Kotihoito- ja tukipalvelut, omaishoidontuki, Seniori- ja Rantakoti, Marjaniemen vanhainkoti, palvelu-asunnot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Vanhuspalveluiden kehittämistä jatketaan vanhuspalvelulain, vanhuspalvelusuunnitelman ja laatusuosituksen mukaisesti. Toteutetaan asiakaslähtöistä ja kokonaisvaltaista vanhustyötä yhdessä hyvinvoivan ja motivoituneen henkilöstön kanssa. Toteutetaan tiimien välistä työnkiertoa ja yhteistyötä. * Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotolla lisätään asiakastyön sujuvuutta ja asiakastyöhön käytettävää aikaa sekä helpotetaan raportointia ja laskutusta. Kotihoidon myöntämisen kriteerit otetaan käyttöön. * Sote –valmisteluun osallistuminen ja muutokseen valmistautuminen. Vanhuspalveluiden ja –työn prosessin mallintaminen. * Henkilöstön perehdyttäminen muutokseen ja sitouttaminen uusiin toimintamalleihin ja työkäytänteisiin. * Lisätään hoitotyön suunnitelmallisuutta, joustavuutta ja asiakaslähtöisyyttä. * Kotihoidon tiimin vetäjäksi ja sairaanhoidollisen tuen lisäämiseksi kotihoitoon rekrytoidaan sairaanhoitaja. Järjestelyssä lähihoitajan toimi lakautetaan ja perustetaan sairaanhoitajan virka. * Sijaisten käyttöä vähennetään ja henkilöstön liikuteltavuutta lisätään erityisesti äkillisissä poissaolojen tehtäväjärjestelyissä systemaattista toiminnanohjausta, tehtävien priorisointia sekä työvuorosuunnittelun keinoja hyödyntäen. * Tehostetaan yhteistyötä eri toimijoiden, hallintokuntien ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa. Vanhusten perhehoidosta tiedotetaan ja pyritään rekrytoimaan perhehoitoyksiköitä. * Siirretään Ranuan kunnan vanhuspalvelusuunnitelman (v.2015-2020) mukaisesti iäkkään väestön parissa työskentelevän henkilöstön työskentelyn painopistettä kuntouttavaan työotteeseen. Palautteen kerääminen henkilökunnalta kuntouttavan työotteen käyttämisestä päivittäisessä hoitotyössä. * Marjaniemi toimii vuodeosaston peruskorjauksen aikana pitkäaikaispotilaiden väistötilana. 	<p><u>Kotihoito- ja tukipalvelut, omaishoidontuki, Seniori- ja Rantakoti, Marjaniemen vanhainkoti, palvelu-asunnot:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Vanhuspalvelujohtajan toimisto on siirtynyt Rantakodilta kunnanvirastolle, siirto on tehostanut ja joustavoittanut asiakaspalvelua. Tavoitteiden mukaista vanhustyötä tehdään yhteistyössä henkilöstön ja yhteistyötahojen kanssa. Kotihoidon henkilöstö on työskennellyt pääsääntöisesti omissa tiimeissä. Marjaniemen henkilöstö on työskennellyt kaikilla osastoilla. Vanhuspalveluiden tiimien välistä työnkiertoa on toteutettu. * Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän hankkimisesta luovuttiin. Toiminnanohjausjärjestelmän hankkiminen ei toteutunut kalliiden kustannusten vuoksi. Kotihoidon myöntämisen kriteerit otettiin käyttöön. * Sote -muutokseen on valmistauduttu osallistamalla Pohjois-Suomen osaamiskeskuksen SenioriKaste- hankkeeseen. Vanhuspalveluprosessin mallintaminen tehtiin yhteistyössä henkilöstön kanssa. Työskentelyssä kuultiin yhteistyötahoja ja omaisia. Palvelurakenne uudistus saatiin päätökseen. * Henkilöstön kuulemista ja vaikuttamistyötä on tehty kahdenkeskisissä kohtaamisissa, kehityskeskusteluissa, tiimipalavereissa, mallinnuspalavereissa ja osastopalavereissa. * Palveluohjaus ja palvelutarpeen arviointi käytössä. Hoitotyön kohdentaminen ja toiminnanohjaus tehdään asiakkaiden tarpeiden arvioinnin perusteella. * Kotihoidon sairaanhoidollisen työn tarpeeseen vastattiin nimeämällä kk/sivukylät- ja seniorikotitiimin vastuusairaanhoitaja laajentamalla lähihoitajan toimenkuvaa määräaikaaisesti 25.4.2016 alkaen. * Sijaisten käyttöä ei ole pystytty merkittävästi vähentämään. Äkillisten poissaolojen aikana tehtäviä on uudelleen järjestelty mahdollisuuksien mukaan. * Omaishoitajien tukemista jatketaan yhteistyössä kotisairaanhoitajan kanssa mm. OmaisOiva- ja Taukopiirri- hankkeiden sekä vertaistukiryhmien avulla. Omaishoidontukihakemusten määrä on lisääntynyt. Vanhusneuvosto ja vanhustiimi ovat kumpikin pitäneet kaksi kokousta. SAS- työryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Vapaaehtoisten kuulemistilaisuus on pidetty 20.4.2016. Ikäihmisten palveluja on esitelty mm. Muistiliiton, OmaisOivan ja yksityisten palvelutuottajien tilaisuuksissa. Perhehoidon toimintaohjeet on tarkistettu ikäihmisten osalta.

<p>Mielenterveyskuntoutujien palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Päivikin monipuolista ja laadukasta toimintaa jatketaan. Toiminta tukee palveluasumisessa ja yksityisissä kodeissa selviytymistä. <p>Vammaispalvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Asiakaslähtöiset, asiakkaan osallisuutta tukevat, toimivat ja oikea-aikaiset vammaispalvelut yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. * Ranuan kunnan vammaispoliittisen ohjelman laatiminen vuosille 2016 – 2020 30.6.2016 mennessä. <p>Kehitysvammahuolto:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Palvelukoti Marjukassa jatketaan yksilölähtöisen ajattelumallin kehittämistä. * Marjukan vastaavan sairaanhoitajan toimi muutetaan sairaanhoitajan viraksi. * Seurataan vammaispalvelulain uudistumista erityisesti itsemääräämisoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. * Henkilökunnalle järjestetään koulutusta tarpeen ja tarjonnan mukaan. * Kuntayhtymältä ja yksityiseltä palveluntuottajalta varaudutaan hankkimaan tarvittavat ostopalvelut. * Kehitetään toimintaa asiakkaiden tarpeita vastaavaksi ja tehdään monialaista yhteistyötä yli kunnan hallintorajojen. * Kartoitetaan vaihtoehtoisia päivätoimintamalleja pitkien välimatkojen asiakkaille. 	<ul style="list-style-type: none"> * Marjaniemessä on toteutettu ”Laitoshoidon kulttuurista avohoidon kulttuuriin”- selvitystyö. Työvuoro- ja tehtäväjärjestelykokeilu on aloitettu. Viriketoimintaa on lisätty. * Terveyskeskuksen peruskorjaus ei toteutunut eikä väistötiloille ollut täten tarvetta. <p>Mielenterveyskuntoutujien palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Päivikin toimintaa on kehitetty lisäämällä yhteistyötä Justeerin ja Niittyvillan kanssa. Toimintaa on lähdetty kehittämään myös säännöllisillä yhteistyöpalavereilla sosiaalityöntekijän kanssa. <p>Vammaispalvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Asiakaslähtöiset, asiakkaan osallisuutta tukevat, toimivat ja oikea-aikaiset vammaispalvelut tavoitetta toteutettu. * Perusturvalautakunta hyväksynyt laaditun vammaispoliittisen ohjelman 21.9.2016 § 60. <p>Kehitysvammahuolto:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Vammaispoliittinen ohjelma on valmistunut syyskuussa 2016 ja saatettu perusturvalautakunnalle. * Palvelukoti Marjukassa on jatkettu yksilölähtöisen ajattelumallin kehittämistä. * Marjukan vastaavan sairaanhoitajan toimi on muutettu sairaanhoitajan viraksi. * Vastuutyöntekijät ovat osallistuneet kehitysvammalain muutokseen liittyvään koulutukseen ja jatkavat henkilökunnan perehdyttämistä liittyen rajoittamistoimenpiteisiin, itsemääräämisoikeuteen ja niihin liittyvien säädösten toteuttamiseen käytännössä. * Henkilökunnalle järjestetään koulutusta tarpeen ja tarjonnan mukaan. * Kuntayhtymältä ja yksityiseltä palveluntuottajalta on hankittu tarvittavat ostopalvelut. * Justeerin kanssa aloitettu yhteistyö työtoiminnan sisällön rikastuttamiseksi. * Syksyllä 2016 on toteutettu perhehoitolain 6 § mukainen KeVa perhehoitajien valmennus ja täydennyskoulutus uusille ja kokeneille perhehoitajille. * Pitkien välimatkojen asiakkaiden päivätoimintaa ja kuljetuksia on räätälöity tarpeita vastaavaksi resurssit huomioiden.
--	---

1.3.4 Perusterveydenhuolto

2252 Perusterveydenhuolto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	830 200		830 200	973 682	-143 482
Myyntituotot	337 200		337 200	458 183	-120 983
Maksutuotot	493 000		493 000	515 499	-19 827

Tuet ja avustukset				2 602	-2 602
Muut toimintatuotot				70	-70
Toimintakulut	-5 284 618		-5 284 618	-5 197 412	-87 206
Henkilöstökulut	-3 502 723		-3 502 723	-3 487 895	-14 828
Palvelujen ostot	-945 956		-945 956	-908 482	-37 474
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-567 850		-567 850	-534 387	-33 463
Avustukset	-16 819		-16 819	-5 319	-11 500
Vuokrat	-250 520		-250 520	-260 826	10 306
Muut toimintakulut	-750		-750	-502	-248
Toimintakate	-4 454 418		-4 454 418	-4 223 730	-230 688
Suunnitelman mukaiset poistot	-145 748		-145 748	-197 436	51 688
Arvon alentumiset				-134 345	134 345
Tilikauden tulos	-4 600 166		-4 600 166	-4 555 511	-44 655
Vyörytyserät	-53 142		-53 142	-58 779	5 637

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
<u>Avoterveydenhuolto:</u> Mahdollisimman laadukkaiden ja kattavien perusterveydenhuollon terveystalouden tarjoaminen koko väestölle	<i>Jonotusajat (pv) vastaanotolle</i> - <i>ajanvarausvastaanotto</i> - <i>päivystysvastaanotto</i>	14 <1	<14 <1	<10 <1
Lääkärien vastaanottotoiminnan taloudellisuus	<i>Kustannukset €/käynti</i>	129,64	141,08	119,52
Muun terveydenhuoltohenkilöstön vastaanottotoiminnan taloudellisuus	<i>Kustannukset €/käynti</i>	57,27	48,05	55,36
<u>Vuodeosasto:</u> Perusterveydenhuollon sairaalapalveluitten tarjoaminen ja sairaalatasoa vaativien pitkäaikaispotilaitten laitoshoidon toteuttaminen	<i>Hoitopäivät</i> <i>Hoitojaksot</i>	9 317 856	8 500 850	8 766 848
Akuuttisairaanhoidon tarjoaminen huomioiden tarkoituksenmukainen hoidonporras erikoissairaanhoidon kanssa	<i>Jonotusaika erikoissairaanhoidosta, vrk</i>	<1	<1	<1
Hyvä ja ammattitaitoinen perushoito ja sairaanhoito	<i>Pitkäaikainen nimetty omahoitaja, %</i>	100	100	100
Vuodeosaston tehokkuus ja taloudellisuus	<i>Kustannukset €/hvp</i> <i>Täyttöaste %</i>	193,58 86,6	216,75 92	210,74 85,8
<u>Hammashuolto:</u> Väestön tarvitsemien suun terveystalouden ja ennaltaehkäisevän toiminnan tuottaminen - vastaanotto-toiminnan taloudellisuus	<i>Kustannukset €/käynti</i>	109,11	116,33	119,19
Lasten ja nuorten sekä pääosin aikuisväestön hammashuolto	<i>Jonotusaika (pv)</i> - <i>ei-akuutit</i> - <i>akuutit</i>	75 <1	<60 <1	<75 <1

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
Vastaanottokäynnit			
- lääkäri	10 310	10 000	8 766
- lääkärin puhelinkäynnit			2 990
- muu terveydenhuoltohenkilöstö	9 555	11 000	9 474
Hoitopaikat	28	28	28
Hoitopäivät	9 317	8 500	8 766
Hoitojaksot	856		
Röntgenkäynnit	3 967	4 000	2 967
Fysioterapiakäynnit	2 564	3 500	
- yksilökäynnit		1 150	2 579
Työterveystarkastukset			
Työterveyshoito	179	150	182
Työpaikkakäynnit	394	600	333
Ryhmätilaisuudet	35	30	37
		20	
Hammashuollon käynnit			
	5 417	5 500	4 917

Henkilöstö:	TP2014	TA2015	TP2015
Perusterveydenhuolto	51	49,4	49,4
Hammashuolto	9,1	9,1	9,1

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Tavoitteena ensisijaisesti toimintojen tason säilyminen huolimatta 2016 alkavasta terveyskeskuksen peruskorjauksesta. Tämä edellyttää hyvien väistötilojen löytymistä. Aloituvuonna peruskorjataan terveyskeskuksen vanha osa. Vuodeosaston akuutti- ja kuntoutuspotilaitten hoito siirtyy neuvolan ja fysioterapian tiloihin. Pitkäaikaispotilaat siirtyvät Marjaniemen tiloihin. * Terveyskeskuksen peruskorjauksella tavoitellaan toiminnallisina muutoksina ensihoidon resurssien mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä, vuodeosaston tilojen sovittamista laskevaan pitkäaikaispotilaitten tarvitsemaan sairaansijamäärään sekä osaston tilojen soveltumista tulevaisuudessa mahdolliseen palveluasumiseen. Lisäksi tavoitteena on yhteisten työtilojen luominen ainakin perhetyössä toimiville sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöille. * Syntyvyyden nopea lasku vähentää edelleen nopeasti terveydenhoitajatarvetta. Työntekijämitoitus pidetään asetuksen mukaisena. Vapautuva työpanos suunnataan kasvavan vanhusväestön palveluihin, pääosin dementiaipotilaitten hoitoketjun vahvistamiseen. * Vuodeosaston paikkaluku on laskettu 28:aan paikkaan. Tehostetun palveluasumisen jonoutuminen nostaa edelleen vuodeosaston kuormitusta. 	<ul style="list-style-type: none"> * Terveyskeskuksen peruskorjauksesta on jouduttu luopumaan kustannusarvion kasvun ja rakennuksen terveyshaittoihin liittyvien riskien takia. Neuvoloitten, mielenterveystoimiston, fysioterapian ja työterveyshuollon toiminnot siirtyivät toukokuun lopussa vuokratiloihin. Muilta osin toiminnot ovat jatkuneet entisissä tiloissa. Tilajärjestelyä tarkoitetaan jatkaa uusien tilojen valmistumiseen saakka. * Terveyskeskuksen peruskorjaukselle on saatu STM:ltä poikkeuslupa. Neuvottelut luvan siirtämiseksi uuden rakentamiseen ovat kesken. Kustannusarvio on noussut 7,5 miljoonaan euroon. * Työntekijämitoitukseen ei ole tehty muutoksia. * Vuodeosaston paikkaluku 28 on osoittautunut riittäväksi. Osaston toiminnassa varaudutaan edelleen laskevaan paikkalukuun vähentämällä pitkäaikaishoidossa olevien potilaitten osuutta. * Tietojärjestelmien kehittäminen rajattu välttämättömiin KANTA ja eResepti yhteyksien päivittämiseen.

<ul style="list-style-type: none"> * Valmistautuminen KANTA -arkistoon liittymisen II vaiheeseen, jolloin tärkeimpinä ovat hammashoidon ja kuvamateriaalien liittyminen. Suunniteltu käyttöönotto vuosi on 2016, mikä vaikuttaa siirtyvän. Toimenpiteet kuvamateriaalien siirtämiseksi on aloitettu LSHP:n johdolla, jossa keskeisin uudistus RIS –järjestelmän käyttöönotaminen. KANTA –arkistoon siirtyminen edellyttää hammashoidon potilasjärjestelmän uusimista vaiheessa, jolloin ei todennäköisesti ole tiedossa tulevan SOTE -alueen tietojärjestelmä-ratkaisut. * Valmistautuminen SOTE -uudistukseen osallistumalla aktiivisesti kehitystyöhön, joissa tavoitellaan yhteisiä toimintatapoja ja syvenevää käytännön toimintojen integraatiota.. * Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen turvaaminen pitkittyneessä muutosprosessissa. <p>Keskeisimmät tavoitteet talousarviovuonna</p> <ul style="list-style-type: none"> * Toimintojen tason säilyminen alkavasta tilojen peruskorjauksesta huolimatta * Taloudellisten toimintamallien jatkuva kehittäminen. * Aktiivinen osallistuminen SOTE –valmisteluun. * Henkilöstön huomioiminen vaativassa muospaineessa. <p>Keskeisimmät tavoitteet suunnitelmavuosina</p> <ul style="list-style-type: none"> * Toimintojen säilyminen kaksi vuotta kestävästä terveyskeskuksen peruskorjauksesta huolimatta. * Valmistautuminen SOTE –uudistuksen mukana tuomiin toiminnallisiin muutoksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> * Toiminnot ovat säilyneet entisellä hyvällä tasolla. Peruskorjauksen peruuntuminen helpottaa toimintojen ylläpitämistä. * Toimintojen onnistunut tehostuminen näkyy kustannussäästöissä.
--	--

1.3.5 Erikoissairaanhoito

2253 Erikoissairaanhoito	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-5 429 200	-51 640	-5 480 840	-4 561 854	-918 986
Henkilöstökulut	-50 000		-50 000	-40 461	-9 539
Palvelujen ostot	-5 379 200	-51 640	-5 430 840	-4 521 394	-909 446
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset					
Vuokrat					
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-5 429 200	-51 640	-5 480 840	-4 561 854	-918 986
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-5 429 200		-5 480 840	-4 561 854	-918 986
Vyörytyserät	-54 596		-54 596	-51 592	-3 004

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutumisen	TP2015	TA2016	TP2016
Lapin keskussairaala:			
Hoitopäivät	2 683	2 700	1 443
Avokäynnit	5845	6 000	6 195
Päiväkirurgia	132	150	157
Murolan sairaala:			
Hoitopäivät	1 075	600	235
Psykiatrisen tulosyksikön avokäynnit (v. 2010 sisältyy myös LKS)	292	400	234

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Erikoissairaanhoidon palveluitten tarpeeseen ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia. * Ranuan erikoissairaanhoidon kustannukset ovat pysyneet keskimääräistä matalampina hyvin toimivan ja resurssoidun perusterveydenhuollon ansiosta. * Kustannuskehitys erikoissairaanhoidossa tulee olemaan edelleen muuta toimintaa huomattavasti suurempaa. LSHP:n toimintamenojen kasvu on arvioitu sairaanhoitopiirin taholta 2016 olevan 2,9 % ja sen vaikutuksen jäsenkuntalaskutukseen 2,2 %. * Nykylaajuinen erikoissairaanhoidon tutkimuspalveluitten hankinta yksityisiltä palveluntuottajilta säilytetään kustannustehokkaana ja hoitoprosesseja nopeuttavana. * Palvelut hankitaan muutoin valtaosin keskitetysti Lapin sairaanhoitopiiriltä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Vuodeosastohoidon määrässä merkittävää laskua, mikä selittyy pienen väestöpohjan satunnaisvaihtelun ja toisaalta oman toiminnan tehokkuuden kautta. Vähentymistä on tapahtunut taasisesti sekä somaattisessa että psykiatrisessa sairaalahoidossa. * Kustannusten lasku johtuu sairaalahoidon tarpeen vähennyksestä. * Erikoissairaanhoidon palvelut hankittu valtaosin Lapin sairaanhoitopiiriltä. Yksityisiä palveluja hankittu harkitusti nopeuttamaan hoitoprosesseja.

1.3.6 Ympäristöterveydenhoito

2270 Ympäristöterveydenhuolto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-130 500		-130 500	-131 451	951
Henkilöstökulut					
Palvelujen ostot	-130 500		-130 500	-128 297	-2 203
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-3 094	3 094
Avustukset					
Vuokrat				-60	60
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-130 500		-130 500	-131 451	951
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-130 500		-130 500	-131 451	951
Vyörytyserät	-1 312		-1 312	-1 487	175

1.3.7 Muu perusturva

2290 Muu perusturva	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	245 500		245 500	452 541	-207 041
Myyntituotot				159 402	-159 402
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	220 000		220 000	259 730	-39 730
Muut toimintatuotot	25 500		25 500	33 408	-7 908
Toimintakulut	-1 436 868		-1 436 868	-1 369 633	-67 235
Henkilöstökulut	-435 268		-435 268	-515 585	80 317
Palvelujen ostot	-258 200		-258 200	-205 983	-52 217
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-50 950		-50 950	-29 236	-21 714
Avustukset	-546 000		-546 000	-542 649	-3 351
Vuokrat	-46 400		-46 400	-61 240	14 840
Muut toimintakulut	-100 050		-100 050	-14 939	-85 111
Toimintakate	-1 191 368		-1 191 368	-917 092	-274 276
Suunnitelman mukaiset poistot				-15 721	15 721
Tilikauden tulos	-1 191 368		-1 191 368	-932 813	-258 555
Vyörytyserät	-14 449		-14 449	-15 490	1 041

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Toimeentuloturva: Toimeentulotuen lakisääteisten tehtävien hoitaminen määräajassa (palvelutakuu)	<i>Kirjallisten hakemusten osuus %</i>	73	80	74
	<i>Päätösten käsittelyaika, pv</i>	<7	<7	<7
Kuntouttava työtoiminta: Aktivoitu vaikeasti työllistettäviä (alle 25 -v ja passiivityöttömät)	<i>Passiivista työmarkkinatukea saavat Työmarkkinatuen kuntaosuus, 1000 €</i>	20 256	27 200	27 225
Sosiaalityö: <u>Lastenvalvoja:</u> Elatussopimukset, huolto- ja tapaamis-sopimukset, isyyden selvitte-lyt	<i>Päätökset</i>	77	70	47

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
Toimeentuloturva: Toimeentulotuen piirissä olevat kotitaloudet	167	145	137
Perustoimeentulotuki €/kotitalous	752	897	818
Toimeentulotuen piirissä olevat lapsiperheet	27	30	28
Ehkäisevää toimeentulotukea saavat kotitaloudet	36	40	39
Kuntouttava työtoiminta: Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat			
- työpaja	58	40	51
- seinätön		20	7
Työkokeilu, palkkatukityö			
- asiakkaat		35	25

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Sosiaalityö	3,5	3,5	3,5
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p>Toimeentuloturva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Varaudutaan toiminnassa perustoimeentulotuen siirtymiseen Kelalle 1.1.2017. <p>Työllistämisyksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Perustetaan työllistämisyksikkö 1.1.2016 alkaen omana seinättömänä ja työpajatyypisenä toimintana kuntouttavan työtoiminnan ja työllistämispalveluiden tuottamiseen. Tavoitteena on tarjota mahdollisimman paljon kunnan omista palveluyksiköistä työpaikkoja kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun ja osittain myös palkkatukityöhön. * Työllistämisyksikkö vastaa kaikista kunnan työllisydenhoitoon liittyvistä asioista. Työllistämisyksikkö tekee yhteistyötä mm. elinkeinojen kehittämissyksikön, TE-palveluiden, TYP:n, oppisopimuskeskuksen, KELA:n, oppilaitosten sekä eläkelaitosten kanssa. * Tarvittaessa ostetaan palveluja toiminnan täydentämiseksi. * Tutkimuksen tekeminen työllistämisyksikön toiminnan vaikuttavuudesta opiskelijatyönä. * Kehitetään työllistämisyksikön toiminnan seurantaan laatumittarit. * Verkostoidutaan muiden kuntien työllistämisyksiköiden kanssa tavoitteena hyvien työkäytäntöjen jakaminen. <p>Maahanmuuttajasosiaalityö ja Tukiasumisyksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> * (Toiminta alkanut talousarvion laadinnan jälkeen.) 	<p>Toimeentuloturva:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Varautuminen perustoimeentulotuen Kela-siirtoon toteutettiin osallistamalla tiedostustilaisuuksiin ja suunnittelemalla asiakkuuksien siirtoon liittyvää käytännön työskentelyä. <p>Työllistämisyksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Työllistämisyksikkö aloitti toimintansa suunnitellusti. Toimintaa on suunniteltu asiakkaiden tarpeita parhaiten vastaavaksi ja yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa. Työtoimintapaikkojen järjestyminen kunnan yksiköihin on toteutunut osaltaan erittäin hyvin, mutta osassa yksiköitä ei ole vielä saatu paikkoja kysynnästä huolimatta rakentumaan. Kuntouttavan työtoiminnan lisäksi asiakkaita on ollut myös sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa 12, palkkatukityössä 20 ja työkokeilussa 5. * Työllistämisyksikön asiakkuusprosessien ja palveluprosessien rakentaminen on aloitettu ja prosessien kehittämistä jatketaan yhteistyössä laajan yhteistyöverkoston kanssa * Palveluiden ostaminen on ollut vähäistä. * Tutkimuksen tekeminen opiskelijatyönä on aloitettu harjoittelussa olleiden opiskelijoiden kanssa. * Työllistämisyksikköön hankittu VAT-ohjelmisto, jonka avulla mahdollista esim. seurata toimintojen vaikuttavuutta. * Verkostoitumisen ja hyvien työkäytänteiden jakaminen on aloitettu yhteistyökuvioiden rakentamisella. Lisäksi osallistamalla yhteisiin koulutuksiin on rakennettu yhteistyötä ja verkostoiduttu muiden toimijoiden kanssa. <p>Maahanmuuttajasosiaalityö ja Tukiasumisyksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Kunta on tehnyt sopimuksen ELY -keskuksen kanssa 20 kuntapaikasta/vuosi vuoden 2017 loppuun saakka. Kunnanhallitus on päättänyt 22.8.2016 toteuttaa alaikäisten nuorten kotouttamisen tukipalvelut omana tuotantona. Palvelua varten on perustettu 20 –paikkainen Tikantien tukiasumisyksikkö, johon on rekrytoitu 6 ohjaajaa ja vastaava ohjaaja. Ensimmäiset nuoret ovat muutaneet Tikantielle lokakuun alkupuolella.

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
<p>1) ENNALTAEHKÄISEVÄ TYÖOTE</p> <p>a) Siirretään lasten, nuorten ja perheiden palveluiden paino-pistettä ehkäiseviin palveluihin. Hyvinvointikertomuksen mukaan lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä olevien 0-17 v. lasten määrä on kasvanut (tilastotieto v. 2013).</p> <p>b) Sitoutetaan Ranuan kunnan mielenterveys- ja päihdestrategian (v. 2015-2017) mukaisesti koko kunnan henkilöstö käyttämään varhaisen puuttumisen mukaisista MINI-interventiomenetelmää. Hyvinvointikertomuksen mukaan ns. päihteidenkäytöstä johtuvat ilmiöt ovat lisääntyneet.</p> <p>c) Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen erityisesti koulu-terveydenhuollossa. Hyvinvointikertomuksen mukaan ylipaino 8. ja 9. luokkalaisilla oppilailla on lisääntynyt sekä yhä useampi 8. ja 9. luokkalainen ei syö koululounasta (tilastotieto v. 2013)</p> <p>2) KUNTOUTTAVIEN TYÖTAPOJEN KEHITTÄMINEN PERUSPALVELUISSA</p> <p>a) Edistetään pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tukevia toimenpiteitä ja osallisuutta. Hyvinvointikertomuksen mukaan pitkäaikaistyöttömien määrä työttömistä on noussut (tilastotieto v. 2014).</p> <p>b) Siirretään Ranuan kunnan vanhuspalvelusuunnitelman (v. 2015-2020) mukaisesti iäkkään väestön parissa työskentelevän henkilöstön työskentelyn painopistettä kuntouttavaan työotteeseen.</p>	Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)	9,5 (vuonna 2014)	<9	7,5 (vuonna 2015)
	Sosiaalihoitolain mukaisen perhetyön (ennaltaehkäisevä perhetyö) asiakkuudet, lkm (Pro Consona)	20	35	23
	Lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö, lkm (Pro Consona)	42	<40	30
	Perhetyöntekijöiden säännölliset päivät lastenneuvolassa	-	9	13
	Tehdyt mini-interventiot, lkm	-	20	153
	Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (THL)	13,9 (vuonna 2013)	<10	-
	Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (THL)	37,2 (vuonna 2013)	<30	-
	Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä (THL)	31,2	<27,3	31,2 (vuonna 2015)
	Kelan aktiivointiaste, %	26,7	25	30,8
	- 300-499 pv (2014: 7,1)	23,8	25	18,8
	- 500-999 pv (2014: 20,8)	34,3	30	39,4
	- yli 1000 pv (2014: 25)	39	40	42,7
	- yhteensä (2014: 37,4)		70	-
Kunnon hoitaja –koulutuksen päivittäminen,		70	-	

c) Toteutetaan matalan kynnyksen palveluja (sosiaalinen kuntoutus)	Päihdepalvelut: Päihteetön päivätoiminta, asiakaskontaktit/vuosi	-	370	475
	Työllistämisyksikkö: Toimintaa arkeen, asiakaskontaktit/vuosi	-	270	-
3) TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISUUS JA TYÖHYVINVOINTI				
a) Tunnistetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista oman ammatti- ja palvelualan asiakastyön kehittämisessä järjestämällä suunniteltuja työpaikkatapaamisia (läsnä vähintään henkilöstö ja lähiesimies) ja henkilöstökoulutusta	<u>Henkilöstön työpaikkatapaamiset:</u> <u>Vanhusten palvelut:</u> Kotihoito Palveluasuminen Mielenterveyskuntoutujien palveluasuminen ja päivätoiminta/Päivikki Sosiaalitoimisto: Työllistämisyksikkö Terveyskeskus Hammashuolto <u>Osastopalaverit:</u> suppea laaja	- - - - - - - - - - - - - - - - - - -	6 6 6 6 6 6 6 6 11 6 6 6 11 9 2	8 7 6 6 6 6 6 6 11 10 6 9 2
4) KUNTALAISTEN SUBJEKTIIVISET KOKEMUKSET				
a) Kerätään asiakaspalautetta saadusta palvelusta. Asiakaspalaute asteikolla, % vastaajista 1=heikko 2=välttävä 3=kohtalainen 4=hyvä 5=erinomainen	Sosiaalitoimisto A) B) Työllistämisyksikkö A) B)	- - - - - -	5 5 5 5	3 3 4,33 4,2
A) "Mielipiteesi asiakaspalvelusta" 1 2 3 4 5				
B) "Mielipiteesi saamasi palvelun hyödystä sinulle." 1 2 3 4 5				

1.3.8 Perusturvalautakunta yhteensä

24 Perusturvaltk yht.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 727 033		2 727 033	3 157 446	-430 413
Myyntituotot	583 127		583 127	878 028	-294 901
Maksutuotot	1 533 452		1 533 452	1 595 849	-62 397
Tuet ja avustukset	220 000		220 000	272 178	-52 178
Muut toimintatuotot	390 454		390 454	411 391	-20 937
Toimintakulut	-20 559 043	-51 640	-20 610 683	-19 550 625	-1 060 058
Henkilöstökulut	-8 446 861		-8 446 861	-8 474 142	27 281
Palvelujen ostot	-8 992 271	-51 640	-9 043 911	-8 145 935	-897 976
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-763 660		-763 660	-684 582	-79 078
Avustukset	-1 455 819		-1 455 819	-1 394 069	-61 750
Vuokrat	-797 297		-797 297	-833 521	36 224
Muut toimintakulut	-103 135		-103 135	-18 375	-84 760
Toimintakate	-17 832 010	-51 640	-17 883 650	-16 393 179	-1 490 471
Suunnitelman mukaiset poistot	-225 319		-225 319	-285 496	60 177
Arvonelentumiset				-135 965	135 965
Tilikauden tulos	-18 057 329	-51 640	-18 108 969	-16 814 640	-1 294 329
Vyörytyserät	-206 741		-206 741	-221 105	14 364

1.4 Sivistyslautakunta

1.4.1 Sivistyslautakunnan hallinto

2301 Hallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-141 322		-141 322	-106 969	-34 353
Henkilöstökulut	-46 931		-46 931	-43 615	-3 316
Palvelujen ostot	-75 044		-75 044	-56 447	-18 597
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 700		-10 700	-1 371	-9 329
Avustukset					
Vuokrat	-7 647		-7 647	-5 335	-2 312
Muut toimintakulut	-1 000		-1 000	-200	-800
Toimintakate	-141 322		-141 322	-106 969	-34 353
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 587		-1 587	-1 630	43
Tilikauden tulos	-142 909		-142 909	-108 599	-34 310
Vyörytyserät	-1 421		-1 421	-1 210	-211

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Hallintopalvelut	0,9	0,4	0,55

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Sivistystoimi edistää suvaitsevaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. * Työkiertoa ja henkilöstön siirtämistä tehtävästä toiseen edistetään hyvinvoinnin ja tehokkuuden lisäämiseksi. Työssä jaksamista edistäviä toimia jatketaan (yksilö- ja ryhmätyönohjaus, kuntoutus jne.). * Henkilökuntaa motivoidaan oman ammattitaidon ylläpitämiseen (mm. lisä- ja täydennyskoulutukset.) * Hyvää johtamista tuetaan ja henkilöstöä kannustetaan kehittämistyöhön. * Palvelujen tuottamista arvioidaan monipuolisesti ja luotettavasti. * Sivistystoimen asiantuntemuksen, osaamisen ja palveluiden tasot määritellään yksikkökohtaisissa laatu-käsi kirjoissa, jotka otetaan käyttöön valtakunnallisten kriteereiden valmistuttua. Laatu-arvioinnin ja hyvinvointikertomuksen pohjalta kehitetään toimintaa ohjaavia palveluprosesseja ja 	<ul style="list-style-type: none"> * Käytännössä toteutettu siten, että henkilökunta osallistuu päätettävien asioiden käsittelyyn ja vuoropuhelun kautta haetaan parhaita käytännön ratkaisuja. Maahanmuuttajien opetusta järjestettiin yläkoulu-lukion tiloissa ja pihapiirissä. * Koulunkäynninohjaajien Verme toiminta käynnistyi helmikuussa. * Opettajat siirtyvät Kirkonkylän koulun sisällä vuosiluokkatasoilta toisille sekä yläkoululle aika ajoin. Ohjaajille on tarjottu mahdollisuus toimia myös muissa työyksiköissä ja kaksi ohjaajasiirtoa on toteutettu vuoden aikana. * Lisä- ja täydennyskoulutusta on ollut vähemmän kuin aiemmin taloudellisten syiden takia. Koulutus toteutuu rahoituksen rajoissa. Myös koulutus-tarjonta on vähentynyt. * Tulosyksiköt osallistuneet suunnitteluun. * Palveluiden tuottamisessa kustannusten karsiminen on ollut etusijalla.

<p>huomioidaan strategiois-sa/toimenpideohjelmissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Tilat ja alueet pidetään hyvässä kunnossa tekeillä vuoden 2016 aikana tarvittavia korjauksia. Niiden tulee täyttää terveys- ja turvallisuusvaatimukset. * Sivistystoimessa tapahtuu rakenteellisia muutoksia ikäluokkien pienentyessä. * Ranuan koulujen opetussuunnitelmissa otetaan huomioon Ranuan kunnan aikanaan uudistettu Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. * Sivistystoimen yksiköt toteuttavat nuorisotakuulain edellyttämiä tehtäviä. * Esi-, perus- ja lukio-opetuksen uudet paikalliset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2016 lähtien. * Osallistutaan hankkeisiin ja haetaan rahoitusta toiminnan kehittämiseen itsenäisesti tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hankkeilla vahvistetaan yksiköiden kehittämistyötä ja koulututtamista. 	<ul style="list-style-type: none"> * Kirkonkylän koulun koulutilat on uudistettu. Ne ovat nykyaikaiset, hyvin toimivat ja viihtyisät. Rehtorille on syksyn mittaan tullut ilmoituksia mahdollisista sisäilmasta johtuvista terveyshaitoista. Kunnan sisäilmatyöryhmässä on tieto ongelmista. Koulurakennuksen kunnostustoimia jatketaan ensi kesän aikana. * Yläkoulu-lukiorakennus on toimiva mutta pieni. * Toimintaa on sopeutettu ja tehostettu. Alkuopetuksen ryhmäkoot suurentuneet, syksyllä 2016 alkuopetuksessa luokan keskimääräinen koko 18. Erityisluokanopettajan virka lakkautettu ja ohjaajien määrää vähennetty. * Valtakunnallisia kriteereitä ei ole julkaistu alkuvuoden aikana. * Hyvinvointisuunnitelma on työn alla. Sen valmistuttua koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat tulee päivittää vuoden kuluessa.
---	--

1.4.2 Varhaiskasvatus

2307 Varhaiskasvatus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	235 800		235 800	201 714	34 086
Myyntituotot	36 900		36 900	18 465	18 435
Maksutuotot	198 900		198 900	165 358	33 542
Tuet ja avustukset				1 053	-1 053
Muut toimintatuotot				16 839	-16 839
Toimintakulut	-1 682 377		-1 682 377	-1 582 590	-99 787
Henkilöstökulut	-1 305 467		-1 305 467	-1 213 276	-92 191
Palvelujen ostot	-213 572		-213 572	-203 699	-9 873
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 250		-27 250	-22 351	-4 899
Avustukset					
Vuokrat	-136 088		-136 088	-141 199	5 111
Muut toimintakulut				-2 065	2 065
Toimintakate	-1 446 577		-1 446 577	-1 380 876	-65 701
Suunnitelman mukaiset poistot	-27 551		-27 551	-31 249	3 698
Arvon alentumiset				-17	17
Tilikauden tulos	-1 474 128		-1 474 128	-1 412 143	-61 985
Vyörytyserät	-16 918		-16 918	-17 898	980

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Varhaiskasvatus: Lasten sijoitukset järjestetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	Päiväkoti €/hvp Perhepv.hoito €/hvp <i>Ryhmäperhepv.hoito €/hvp</i> Esiopetus €/tunti Esiopetus €/oppilas	53,64 76,69 62,13 125,55 6 574	49,30 45,81 58,13 100,00 6 717	54,32 58,06 64,12 127,64 6 109
Varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti	<i>Paikan odotusaika pv</i> <i>Hoitomuoto toteutuu vanhempien ensisijaisen toiveen mukaan %</i> <i>Päiväkodin käyttöaste %</i>	14 95 83	<14 95 85	<14 95 80
Asiakastyytyväisyys	<i>Päivähoitojärjestelmä kokonaisuutena TAK™ (asteikko (tydyttävä-hyvä)</i>	hyvä		-

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
Varhaiskasvatus: 0-6 –vuotiaiden lkm Päivähoitopaikkaa tarvitsevien lkm Esiopetuksessa olevien lkm	300 130 60	340 120 57	300 110 57

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Varhaiskasvatus			
Päiväkoti	10	8	8
Perhepäivähoito	26	19	19
Esiopetus	5	5	5

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Päivähoitoa järjestetään päivähoitolain edellyttämällä tavalla kaikille tarvitseville ja tilapäishoitoa järjestetään vapaille päivähoitopaikoille päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. * Päivähoidossa varaudutaan muutamiin ostopalvelusopimukseen naapurikuntien kanssa. Päivähoitopalveluita myydään naapurikunnille, mikäli päivähoidossa on vapaita paikkoja. * Varhaiskasvatuksen erityisopettaja toimii koko kunnan alueella varhaiskasvatuksen erityisasiantuntijana ohjaten, opettaen ja konsultoiden tukea tarvitsevien lasten, heidän huoltajiensa, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja muiden tahojen kanssa moniammatillisessa yhteistyössä. * Perheitä tukevaa avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan resurssien mukaisesti. * Perhepäivähoidon sesonkiluontoisuuteen varaudutaan sijaismäärärahoihin. * Varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja esioppilaiden määrän alenemiseen vastataan kohdentamalla henkilöstöresursseja tarkoituksenmukaisesti ja mm. jättämällä täyttämättä toimia niiden 	<ul style="list-style-type: none"> * Toiminta on toteutunut suunnitellusti. * Varhaiskasvatusjohtajan virka on lakkautettu. * Alkuvuoden aikana on myyty 2 päivähoitopaikkaa lähikunnalle. * Varhaiskasvatuksen erityisopetus on siirtynyt sivistystoimenjohtajan alaisuuteen. * Päivähoidon ohjaajan tehtävät on jaettu vastaavan hoitajan ja vastaavan lastentarhanopettajan kesken. * Avointa varhaiskasvatustoimintaa on toteutettu kerhomuotoisena Impiössä, Kuhassa ja kirkonkylällä 1.1.-31.5.välisenä aikana sekä syksyllä -16 Kuhassa. * Sijaismäärärahoja on käytetty. * Avoimeksi tulleita toimia ei ole täytetty vakituisesti

<p>vapautuessa.</p> <p>* Mobiilisovelluksen (päivähoito mukana) käyttöönottoa tutkitaan koko päivähoitoa koskien.</p> <p>* Päivähoito ja esiopetus järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti.</p>	<p>(kaksi perhepäivähoitajan tointa ja yksi vastaavan hoitajan toimi sekä päivähoiton ohjaajan virka).</p> <p>* Mobiilisovellus on päätetty laajentaa ryhmiksiä koskevaksi.</p> <p>* Esiopetusryhmiä on toiminut neljä sekä keväällä että syksyllä.</p>
--	---

1.4.3 Perusopetus

2305 Perusopetus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	191 755		191 755	266 310	-74 555
Myyntituotot	43 947		43 947	89 647	-45 700
Maksutuotot	8 000		8 000	6 530	1 471
Tuet ja avustukset	139 608		139 608	150 123	-10 515
Muut toimintatuotot	200		200	20 011	-19 811
Toimintakulut	-5 677 022		-5 677 022	-5 697 704	20 682
Henkilöstökulut	-3 709 319		-3 709 319	-3 598 677	-110 642
Palvelujen ostot	-1 171 698		-1 171 698	-1 233 483	61 785
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-181 610		-181 610	-190 325	8 715
Avustukset					
Vuokrat	-614 395		-614 395	-672 954	58 559
Muut toimintakulut				-2 266	2 266
Toimintakate	-5 485 267		-5 485 267	-5 431 395	-53 872
Suunnitelman mukaiset poistot	-316 353		-316 353	-100 706	-215 647
Arvon alentumiset				-107 934	107 934
Tilikauden tulos	-5 801 620		-5 801 620	-5 640 035	-161 585
Vyörytyserät	-57 088		-57 088	-64 437	7 349

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Laadukkaan perusopetuksen järjestäminen	<i>Oppilaista sijoittuu jatko-opintoihin, %</i>	99	99	100
	<i>Oppilaita sijoittuu oman kunnan lukioon, % (18/51)</i>	32	>30	>35
	<i>Oppilaita etälukioon</i>	1	1	1
Henkilöstön ammattitaito	<i>Pätevien opettajien osuus</i>	96	>96	>96
Opetus järjestetään taloudellisesti				
- perusopetuksen kustannukset	<i>Euroa/oppilas</i>	10 461	11 217	10 255

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
	20.9.2015	20.9.2016	31.12.2016
Oppilaita yhteensä	550	549	569
Esioppilaat	60	60	57
1-6 vuosiluokat	319	318	326
7-9 vuosiluokat	171	171	186

Oppilaskohtaiset kustannukset	Oppilaita keskimäärin TP 2015	€/oppilas	Oppilaita keskimäärin TP 2016	€/oppilas
Impiö	34	11 369	25	13 786
Kirkonkylä	214,5	8 784	217	8 737
Kuha	36	10 948	35	11 248
Yläaste	220	11 875	224	11 177
Yhteensä	504,5	10 461	501	10 255

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Hallintopalvelut			
- rehtori	2	2	2
Opetuspalvelut			
- luokanopettaja	22	22	21
- lehtorit	18	17	16
- erityisopettaja	4	4	4
- erit.luokanop.	2	2	2
- tuntiopettaja	2	3	2
- valmistava opetus			3
Avustajapalvelut			
- vakinaiset	18	18	18
- määräaikaiset			2
Koulukuraattori	0,8	0,95	0,95

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Lisätään toimia oppilaiden osallisuuden, viihtyvyyden ja turvallisuuden edistämiseksi (oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta sekä KiVa kouluohjelma ja Liikkuva Koulu). * Opetusjärjestelyitä (henkilöstön osaaminen, oppituntijärjestelyt, varusteet ja tilat) kehitetään niin, että oppijoiden liikkuminen lisääntyy (Liikkuva Koulu), osallisuus (oppilaskunnat, tukioppilaat yms.) vahvistuu ja yhteistyö kotien kanssa lisääntyy. * Vuonna 2016 lisätään henkilöstön tvt-osaamista. * Opettajien yhteissuunnitteluaika käytetään tarkoituksenmukaisesti. * Lisätään sähköisen oppimateriaalin ja opetusvälineiden käyttöä. Jokaiselle perusopetuksen opettajalle hankitaan tabletti- tai kannettava tietokone * Vuonna 2016 jatketaan yläkoulun korjausta. * Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2016 ensimmäisestä kuudenteen luokkaan ja valmistaudutaan sen käyttöönottoon vuosiluokilla 7 – 9 v.2017 - 2019. * Opetuksen kehittämisessä hyödynnetään hanke- 	<ul style="list-style-type: none"> * Oppilaskunta toimii, hallitus kokoontuu noin kerran kuukaudessa ja tarvittaessa. * KiVa koulu ohjelma muuttui maksulliseksi syksyllä 2016 Koulut eivät osta palvelua, mutta toteuttavat sen periaatteita toiminnassaan. * Liikkuva Koulu toimii ja siihen on saatu hankerahoitusta. * Tukioppilastoiminta jatkuu * Kotien väliseen yhteistyöhön liittyen yläasteelle on perustettu Vanhempainyhdistys. Impiössä toimii aktiivinen vanhempainyhdistys. * Oppilaat pääsevät suunnittelemaan koulun tapahtumia ja toimintaa. Oppilasjäsen mukana koulun yhteisöllisessä oppilasryhmässä. * Uuden opetussuunnitelman mukainen monialainen oppimiskokonaisuus toteutetaan nyt ensimmäistä kertaa. Yläasteella teemana on viihtyisä kouluympäristö ja ekologisuus. Kaikissa oppiaineissa osallistutaan teeman toteutukseen. * Kirkonkylän koulun oppilaat suunnittelivat koulun sisustusta ja värimaailmaa. * Oppilaat liikkuvat välitunneilla ja kouluopetuk-

<p>rahoitusta ja projekteja (mm. tasa-arvohanke) sekä omalla toiminnalla (samanaikais-/rinnakkaisopetus, monipuolisten opiskelumenetelmien osaamisen lisääminen) sekä laaja-alaisella moniammatillisella yhteistyöllä muiden toimijoiden –erityisesti kotien- kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Koulujen kerhotoiminnalla edistetään oppilaiden hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. * Yläkoulu muuttuu kolmi- tai kaksisarjaiseksi vuosikymmenen vaihteessa. 	<p>sessä.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Liikuntatunteja enemmän kuin maan peruskouluissa keskimäärin. * TVT-taitoja on harjoiteltu keväällä etäoppilaiden opetusjärjestelyissä (videoyhteys) * Kirkonkylän koulun toimintaa on kehitetty ja kehitetään uuden, syksyllä käyttöön otetun opetussuunnitelman pohjalta. Koulu on mukana ohjelmointihakkeessa, johon pääsi 30 koulua Suomessa. * Kirkonkylän koululla jokainen henkilökuntaan kuuluva osallistunut koulun sisällä järjestettyyn TVT-koulutukseen, jossa opettajina asioihin kouluttautuneet koulun opettajat. Myös keväällä tai syksyllä toteutetaan saman tyyppinen opetusisku. Koulussa on asiaan perehtyneitä TVT-opettajia, jotka ohjaavat henkilökuntaa käytännön työssä. Välineistöä kohtuullisesti tällä hetkellä. Tärkeää huolehtia siitä, että pädi- ja läp-pärivälineistö pysyy ajan tasalla ja toimintakuntoisena. Uusille koneille rahoitusta lähivuosina. * Yhteissuunnittelu arkipäivää ja kehittyä koko ajan * Yhteiset yt-ajat on merkitty kalenteriin * Koulussa käytössä tarkoituksenmukaisimmat menetelmät. Opettajat ajan tasalla menetelmäkehityksestä ja myös innostusta toteuttaa tuoreita toimintatapoja. Kehitystyötä menossa koko ajan. * Gafe-tunnuksien myötä jaettujen kansioiden hyödyntäminen, yhteiset kalenterit jne * Kaikille opettajille on hankittu henkilökohtainen tietokone. Marraskuun VESOissa keskityttiin TVT taitojen päivittämiseen. * Sähköiseen oppimateriaaliin siirtyminen vaatii lisää laitteita. Impiössä iPadeja ja kannettavia tietokoneita on oppilasmäärään nähden riittävästi. Sähköistä materiaalia käytetään oppikirjojen rinnalla. * Kuhan koululla tv-taitoja jaetaan henkilökunnan kesken aktiivisesti. Uusille koneille tarvetta parin vuoden sisällä. * Sähköisten opetus- oppimismateriaalien käyttö todella haastavaa pienissä yksiköissä kalliin hinnan vuoksi. * Opetussuunnitelmatyö jatkuu vuosiluokkien 7-9 osalta. * Uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta annettu luokilla 1-6 elokuusta 2016 alkaen. * Moniammatillinen yhteistyö toteutuu oppilashuoltotyössä. Lähtökohtana toimiva huoltajayhteistyö. * Yläkoulun ryhmäkokoja on kasvatettu syksyllä 2016 (sekä yleisopetuksen ryhmiä, että valinnaisaineiden ryhmiä) * Sivukouluilla toivotaan parempia mahdollisuuksia osallistua kulttuuritapahtumiin. * Lapin lasten TVT-polkua hyödynnetty tieto- ja viestintäteknologian opetuksessa.
---	--

1.4.4 Lukio ja ammatillinen koulutus

2310 Lukio- ja ammatillinen koulutus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	32 000		32 000	49 000	-17 000
Myyntituotot				32	-32
Maksutuotot	6 000		6 000	6 074	-74
Tuet ja avustukset	26 000		26 000	42 864	-16 864
Muut toimintatuotot				30	-30
Toimintakulut	-831 955		-831 955	-787 811	-44 144
Henkilöstökulut	-570 257		-570 257	-527 141	-43 116
Palvelujen ostot	-144 803		-144 803	-125 725	-19 078
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 200		-22 200	-31 744	9 544
Avustukset					
Vuokrat	-94 695		-94 695	-103 197	8 502
Muut toimintakulut				-4	4
Toimintakate	-799 955		-799 955	-738 810	-61 145
Suunnitelman mukaiset poistot	-230		-230	-157 853	157 623
Arvonalentumiset				-1 593	1 593
Tilikauden tulos	-800 185		-800 185	-898 256	98 071
Vyörytyserät	-8 366		-8 366	-8 910	544

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Laadukas opetus	Keskeyttäneiden osuus, % Ylioppilaskirjoitukset -arvosanojen keskiarvo	4,2 keskitasoa	<4,8 keskitasoa	<4,2 keskitasoa
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus, %	100	100	100
Opetus järjestetään taloudellisesti - lukion kustannukset	Euroa/oppilas	11 571	11 371	11 015

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015 20.9.2015	TA2016 20.9.2016	TP2016 31.12.2016
<u>Opiskelijat</u>			
Lukio	69	70	64
Etälukio	1	1	
Kaksois/kolmoistutkinto		2	
Askel Ammattistartti/Askel I Telma BR16	6	7	5

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Opetuspalvelut			
- rehtori	1	0,6	0,45
- lehtorit	7	7	6,5
- koulukuraattori	0,1	0,05	0,05

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Lukio jatkaa monipuolista opetustarjontaa päivälukiona. Lukiolla on valmius järjestää lukio-opinnot ammatillisen kaksoistutkinnon opiskelijoille sekä ohjata aikuisten etälukio-opintoja. * 1. vuosikurssin opiskelijat ottavat käyttöön uuden opetussuunnitelman 1.8.2016 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijat jatkavat opintonsa loppuun vanhan opetussuunnitelman mukaan. * Valinnaiskursseja tarjotaan mahdollisimman paljon (paikallinen sopimus), ja kurssitarjontaa laajennetaan etäopinnoilla. * Sähköiset ylioppilaskirjoitukset alkavat syksyllä 2016 kolmella kirjoitettavalla aineella. Kaikki kokeet tehdään tietokoneella keväällä 2019. * Vuoden 2016 keväällä ja kesällä kielistudio muutetaan sähköisten ylioppilaskirjoitusten tilaksi (työpisteet, kalustaminen, varakirjoitustila sekä äänieristyksen parantaminen) * Hankerahoituksella ostetaan opiskelussa tarvittavia tvt-laitteita. * Lisätään toimia opiskelijoiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja kouluviihtyvyyden lisäämiseksi. * Digitaalisia oppikirjoja ja opiskelumateriaalia hankitaan opiskelijoille. * Opettajien yhteissuunnitteluaika otetaan tehokkaaseen käyttöön talousarviovuonna 	<ul style="list-style-type: none"> * Päivälukion tarjonta on ollut monipuolista. Kaksoistutkinto- ja etäopiskelijoita ei ole ollut. Elokuussa aloitti yksi aineopiskelija. * Uutta ja vanhaa opetussuunnitelmaa toteutetaan yhtä aikaa syyslukukaudesta 2016 lähtien. * Paikallissopimus on mahdollistanut 2 – 3 oppilaan ryhmille kurssien suorittamisen ja etäopetuksen ansiosta kielitarjonta on monipuolistunut. * Valtakunnalliset kenraaliharjoitukset onnistuivat hyvin ja katastrofiharjoitukset on pidetty ja syyskuussa pidettiin kahden reaaliaineen kokeet tietokoneella. * Sähköisten kirjoitukset sekä osa perinteisistä kirjoituksista pidettiin uudessa koulurakennuksessa. Kuuntelut järjestettiin kunnanvaltuuston salissa. * Kannettavia tietokoneita ja iPadeja voidaan käyttää säännöllisesti. * Uudella koululla ei ole ollut sisäilmasta johtuvia terveysongelmia ja opiskelijat ovat kotiutuneet uuteen kouluun. * Yhteissuunnittelussa painottunut digiopetus.

1.4.5 Kansalaisopisto

2325 Kansalaisopisto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	43 550		43 550	54 195	-10 645
Myyntituotot				575	-575
Maksutuotot	30 800		30 800	40 877	-10 077
Tuet ja avustukset	5 000		5 000	2 679	2 321
Muut toimintatuotot	7 750		7 750	10 064	-2 314
Toimintakulut	-383 550		-383 550	-328 117	-55 433
Henkilöstökulut	-205 016		-205 016	-166 967	-38 049
Palvelujen ostot	-131 566		-131 566	-121 922	-9 644
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 050		-5 050	-2 064	-2 986
Avustukset					
Vuokrat	-41 418		-41 418	-35 793	-5 625
Muut toimintakulut	-500		-500	-1 370	870
Toimintakate	-340 000		-340 000	-273 922	-66 078
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 903		-10 903	-11 614	711
Arvon alentumiset				-29 252	29 252
Tilikauden tulos	-350 903		-350 903	-314 788	-36 115
Vyörytyserät	-3 857		-3 857	-3 711	-146

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Vaikuttavuus	Opetustuntien määrä	4 724	4 600	4 397
	Opiskelijoiden osuus kunnan väestöstä. (4023/828 v. 2015) %	21		
	-ennuste 2016 (4023/900) %		22	
	-toteuma 2016 (4024/897) %			22
	Oppilasryhmien määrä	186	195	180
	-josta sivukyllillä	17	10	20
	Opiskelijoiden määrä	828	900	897
	-naisia	541	590	570
	-miehiä	287	310	316
	Taloudellisuus	Valtionapuun oikeuttavat tunnit	3 826	3 826
Pidetyt valtionapuun oikeuttavat tunnit (ilman maksullisen palvelutoiminnan tunteja)		4 634	4 600	4 385
-maksupalvelukoulutukset h/osall.		80/223		2/12
Etäopetuksen opetustuntien määrät, josta maksupalvelukoulutusta h/os.		41/31		10/8
Taiteen perusopetuksen opetustuntien määrä		44		55
Kansalaisopiston opetustunnit yht.		4 724	4 600	4 397
Opetustunnin hinta €				
-tp. 2015 (256 317/4724)		54		
-ta 2016 (300 626/4600) brutto/netto			75/65	
-tp 2016 (236 853/4397)				54
Musiikkiopisto (28 000 €)	Toteuma 28 814 €	ka 17	17	ka 14

Toiminnan kysyntä/laajuustietojen toteutuma	TP2015	TA2016	TP2016
Kansalaisopiston opiskelijoita 7-70 vuotiaista kuntalaisista			
- oppivelvollisuusikäiset	26 %	20 %	25 %
- työkäiset	26 %	30 %	27 %
- työttömät	2 %	7 %	2 %
- eläkeläiset (yli 65 v.)	29 %	34 %	31 %
- muut (kotiäiti/-isä, alle kouluikäinen, varusmies yms.)	17 %	9 %	15 %
Opetus alle 16-vuotiaille:			
- opetustuntien määrä	647		866
- opiskelijoita kaikkiaan	275		332
- tyttöjä	121		161
- poikia	154		171

Toiminnan rahoitus	TP 2014	TP 2015	TP 2016
Tulot			
Valtionosuus	182 636	173 244	169 832
Osallistumismaksut	35 920	39 295	40 307
Hankerahoitus	66 673	20 000	
Muu rahoitus	22 446	13 887	13 913
Kuntarahoitus	115 477	73 182	67 031
	178 198	174 977	166 967

Menot	31 092	26 388	23 173
Henkilöstökulut	28 160	25 053	28 392
Matkat	115 415	82 967	72 551
Vuokrat			
Muut kulut			

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Hallintopalvelut			
- rehtori	0,1	0,1	0,1
Opetuspalvelut			
- musiikinopett.	1	1	1
- pt.tuntiopett.	1	1	2
- st.tuntiopett.	49	40	40

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Monipuolinen musiikin ja muiden taidekasvatuksen alojen opintojen harrastetarjonta jatkuu. * Kädentaitojen ja yhdessä tekemisen tärkeys sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävien opintojen järjestäminen korostuu opetustarjonnassa. Erityisesti ikääntyviä ja työttömiä kuntalaisia aktivoidaan terveiden ja mieltä virkistävien harrastusten pariin. * Kansalaisopisto järjestää monipuolista täydennyskoulutusta lähi- ja etäopetuksena. * Kansalaisopisto jatkaa yhteistyötä eri toimijatahojen sekä muiden vapaan sivistystyön laitosten (mm. kansalaisopistot) kanssa ja toimii hanke/projektitoiminnassa tarpeen vaatiessa. * Musiikkiopiston toimintaa suhteutetaan budjetin mukaiseksi ja pieneneviin ikäryhmiin. 	<ul style="list-style-type: none"> * Harrastetarjonta on ollut laajaa kuten aikaisemminkin. * Hyvinvointia edistävien kurssien tarjonta on ollut onnistunutta. * Kurssitarjonnassa on pystytty reagoimaan asiakkaiden tarpeisiin ja uusille kursseille on myös ollut kysyntää. * Täydennyskoulutukseen on ollut kysyntää uusin Mitä uutta? Ranua avausten myötä * Muiden toimijoiden kanssa on kehitetty ja järjestetty toimintaa yhteistyössä

1.4.6 Kirjasto

2350 Kirjasto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	35 200		35 200	34 326	874
Myyntituotot	29 800		29 800	30 063	-263
Maksutuotot	5 400		5 400	4 045	1 355
Tuet ja avustukset				218	-218
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-410 201		-410 201	-364 082	-46 119
Henkilöstökulut	-217 725		-217 725	-202 857	-14 868
Palvelujen ostot	-47 051		-47 051	-33 842	-13 209
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-91 900		-91 900	-75 286	-16 614
Avustukset					
Vuokrat	-52 965		-52 965	-51 548	-1 417
Muut toimintakulut	-560		-560	-549	-11
Toimintakate	-375 001		-375 001	-329 755	-45 246
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 190		-5 190	-5 193	3
Arvon alentumiset				-60	60

Tilikauden tulos	-380 191	-380 191	-335 008	-45 183
Vyörytyserät	-4 125	-4 125	-4 118	-7

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Kirjaston kokoelmien laadun ja määrän säilyttäminen	<i>Hankinnat (asukasluku/1000)</i>	1 115	>600	816
Laadukkaat ja asiakaskeisetykirjasto- ja tietopalvelut	<i>Lainaus/kokoelmat</i>	1,63	1,6	1,48
Verkkopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden käyttöön	<i>Kokonaislainaus/asukasluku</i>	25,17	>23	24
	<i>Kirjastokäynnit/asukas</i>	10,14	>9	9,35
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti	<i>Käyttäjäkoulutuksiin osall.</i>	1 151		1 126
	<i>Tapahtumiin osall.</i>	1 616		1 092
	<i>(molemmat as.luku/1000)</i>			
	<i>Internet koneita asiakkaille</i>	8	8	8
	<i>Lainan hinta (toimintakulut/kokonaislainaus) €</i>	3,69	3,50	3,80
	<i>Käynnin hinta (toimintakulut/fyysiset kirjastokäynnit) €</i>	9,15	8,50	9,66

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
Lainojen määrä	103 001	>100 000	95 358
Fyysiset kirjastokäynnit - verkkokäynnit	41 483	>40 000	37 625
	13 668	>12 000	10 584

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
-kirjastotoimenjohtaja	1	1	0,6
-kirjastonhoitaja	1	1	0,8
-kirjastovirkailija	2	1	1
-kirjastoautonkuljettaja-virkailija	1	1	1
-kirjastoapulainen/ kirjastoautonkuljettaja	1	1	
-kirjastovirkailija-kuljettaja			1

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
* Kirjasto turvaa kuntalaisille tasapuoliset mahdollisuudet käyttää kulttuuri- ja tietopalveluja tarjoamalla aineistoa, laitteita ja asiantuntemusta asiakkaiden käytettäväksi sekä kirjastossa että kirjastoautossa.	* Kuntalaisten voivat omatoimisesti asioida kirjastossa jo aamusta aukioloaikojen ulkopuolella. Käytettävissä on lainauspalvelut, lehtisali, asiakastietokoneet, e-lehdet ja mm. iPad-tabletti sekä Virtu-palvelupiste.
* Kirjastolla on yhteinen aineisto- ja asiakasrekisteri Karpalo-kirjastojen kanssa, myöhemmin Lapin kirjastojen kanssa.	* Kirjastojärjestelmän vaihdon aikataulut on sovitettu ja uusi järjestelmä otetaan käyttöön keväällä 2017
* Kirjasto liittyy Lapin kirjastot –kimppaan vuoden 2016 aikana.	* Kirjasto tekee yhteistyötä Lapin kirjastojen ja muiden tahojen kanssa, mm. kirjastotoimenjohtajien kanssa.

<ul style="list-style-type: none"> * Kunta liittyy osakkaaksi perustettavaan valtakunnalliseen kirjastojärjestelmää kehittäväan KOHA osake-yhtiöön ja kirjasto ottaa käyttöön KOHA kirjastojärjestelmän yhdessä kaikkien Lapin kirjastojen kanssa syksyllä 2016. Kirjastojärjestelmää käytetään yhteiseltä palvelimelta Lapin kirjastojen kanssa. * Karpalo-kimppa puretaan kirjastojärjestelmän vaihdon myötä. * Kirjasto osallistuu Lapin kirjaston hankkeisiin ja tekee yhteistyötä Lapin kirjastojen kanssa aineiston hankinnassa sekä kuljetuksissa. * Kirjasto on mukana Oulun yhteiskuljetusjärjestelmässä. * Kehitetään kirjaston asiakkaiden omatoimista asiointia kirjastossa ja erilaisten sähköisten palvelujen käyttöä kirjaston tiloissa ja laitteilla. Eri-tyinen huomio mobiililaitteiden käytössä ja opastuksessa. * Tehdään yhteistyötä muiden hallintokuntien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Palveluja kehitetään huomioiden myös kirjastoauton mahdollisuudet. * Kirjastoauton palveluja myydään Simon kunnalle. * Kirjastotoimenjohtajan palveluja myydään Posion kunnalle. Vuoden 2016 aikana selvitetään kuntien kirjastoyhteistyön eri mahdollisuuksia. * Kirjasto järjestää lapsille ja nuorille tiedonhallintotaitojen opastusta ja kirjavinkkauksia. * Lukemisesteisten sekä seniorikuntalaisten palvelua kehitetään Celia-kirjaston avulla. Otetaan käyttöön Celia-kirjaston uusia palveluita. * Kirjasto huolehtii ja kehittää Japanitalon kirjastoa. Pääkirjastolla tarjotaan lainattavaksi pieni kokoelma Japanitalon aineistoa. * Kirjasto osallistuu erilaisiin tapahtumiin ja järjestää kirjastossa opastuksia ja käyttäjäkoulutuksia. * Kirjaston näyttelysalia tarjotaan erilaisten näyttelyiden pitopaikaksi. * Kirjaston hankkeilla pyritään edistämään kirjaston palveluajatusta kuntalaisten parhaaksi ja mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyötahojen kanssa jopa kuntarajojen yli. 	<ul style="list-style-type: none"> taja on mukana Lapin kirjastojen johtoryhmässä ja kirjastonhoitaja järjestelmähankkeen projektityöryhmässä. * Ranuan kunta on liittynyt osakkaaksi Koha Suomi osakeyhtiöön * Ranuan kunta on päättänyt kirjaston liittymisestä Lapin kirjastoihin. Lapin kirjastoihin liittyminen on viivästynyt teknisten syiden vuoksi. * Karpalo-kimppa on päätetty lakkauttaa keväällä 2017 ja Origo-sopimus irtisanotaan samalla. * Kuljetus-, ym. yhteistyö on toteutunut tavoitteiden mukaisesti. * Yhteistyö kunnan muiden hallintokuntien kanssa on toteutunut mm. Virtu-palvelupisteen käyttöönoton myötä (sähköisen asiointin paikka). * Kirjastoauton ja kirjastotoimenjohtajan palveluja on myyty suunnitelmien mukaan naapurikunnille. Yhteistyön syventämistä tai muita vaihtoehtoja ei ole selvitetty. * Kirjavinkkauksissa ja tiedonhallinnan taitojen opastuksissa on tehty yhteistyötä koulujen kanssa. * Lukudiplomit on päivitetty kirjaston Internet-sivulle. * Seniorikuntalaisille on tarjottu Celia-kirjaston aineistoja ja kirjaston kautta lukemisesteiset saavat käyttöönsä Celian palvelut (Vera-asiakkuus). * Kirjastossa on pieni kokoelma Japani-talon kirjaston aineistoa lainattavana. * Kirjasto on osallistunut Taiteiden yön tapahtumiin, kävijöitä oli 529. * Kirjastossa on järjestetty erilaisia tapahtumia, mm. kirjavierailuja. * Kirjaston näyttelysali on ollut koko alkuvuoden käytössä. * Kirjasto on mukana Lapin kirjastojen yhteishankkeissa. * Kirjasto on hakenut hankeavustusta seniorikuntalaisille tarjottavasta lukija-avusta.
---	--

1.4.7 Vapaa-aikatoimi

2355 Vapaa-aikatoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	404 768		404 768	299 796	104 972
Myyntituotot	308 500		308 500	222 936	85 564
Maksutuotot	500		500		500
Tuet ja avustukset	56 040		56 040	35 818	20 222
Muut toimintatuotot	39 728		39 728	41 043	-1 315
Toimintakulut	-715 268		-715 268	-611 920	-103 348
Henkilöstökulut	-119 536		-119 536	-142 286	22 750

Palvelujen ostot	-392 348		-392 348	-254 685	-137 663
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 490		-43 490	-30 888	-12 602
Avustukset	-27 700		-27 700	-25 950	-1 750
Vuokrat	-123 894		-123 894	-131 694	7 800
Muut toimintakulut	-8 300		-8 300	-26 418	18 118
Toimintakate	-310 500		-310 500	-312 124	1 624
Suunnitelman mukaiset poistot	-51 253		-51 253	-80 088	28 835
Arvonalentumiset				-31 228	31 228
Tilikauden tulos	-361 753		-361 753	-423 440	61 687
Vyörytyserät	-7 193		-7 193	-6 920	-273

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Avustukset, liikunta	<i>Avustettavat liikuntajärjestöt/jäsenmäärät</i>	5/698	5/680	7/712
Rajalta Rajalle -hiihto	<i>Osallistujat/Nettotulos - ryhmät - kansallisuudet</i>	382/	380/2 500	275/4440 4 19
Avustukset, nuorisot	<i>Avustettavien nuorisojärjestöjen jäsenmäärä/avustukset /€</i>	386/7 000	380	224/900
Vaikuttavuus -nuorisotyön ja sen toiminnanpiirissä olevat nuoret	<i>Työntekijä tuntee nuoret ja on kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa heihin</i>	196	280	199
Suunnitelmallisesti tuetut nuoret	<i>Henkilökohtainen kontakti nuoriin/nuorten määrä</i>	32	45	31
Nuorten käyntikerrat -nuorisotila -tapahtumat, retket	<i>Monipuolinen ja laadukas toiminta/nuorten määrä</i>	7 155 6 798 357	8 200	5 515 4 749 766
www.lanuti.fi/ranua	<i>Nuorisotiedotuksen kävijät</i>	9 017	9 500	8 661
Avustukset, kulttuuri	<i>Avustusmääräraha/€ -yksityiset -yhteisöt, järjestöt</i>	3 300 7 3	3 000 6 5	2 600 8 1

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2015	TA2016	TP2016
- liikuntatapahtumat/osallistuja	8/852	8/650	8/799
- Liikuntaretket/osallistujat	4/136	4/150	3/116
- puulaakit/osall.	3/235	4/180	4/255
- kunnanmestaruus/osallistuja	4/69	4/75	4/34
- koulujen kisat/osallistujat	2/183	4/380	4/388
- Liikkuva iltapäiväkerhot/osallistujat	10/188	9/200	10/204
Kuntovihkot			
- talvi	18 397	17 500	17 923
- kesä	17 849	19 000	18 351
Nuorisojärjestöt/jäsenmäärät	2/170	3	3/224
Kansainväliset toiminnot	11	7	9
- kv vaihdot/osallistujat	3/23	4	3/22
- vapaaehtoiset/osallistujat	3	2	3
- EU:n nuorisoviikko	1/166	1	1/99

Nuorisotoiminta		1/80	
- nuorisotilat osallistuja, Avoimet ovet (193 vrk)	6 798	6 900	5 515
- bänditilat (bändit)	1	1	1
- leirit/osallistujat	3/91	3/82	3/71
- valistus ja koulutus/osallistujat	10/618	10	8/641
- päihitteettömät tapahtumat/osallistujat	6/282	89	5/155
- osallisuus-tapahtuma	2	4	4
Kulttuuritilaisuudet ja tapahtumat kunta/vuosi			
- konsertit/osallistujat	5/381	5	6/211
- teatteri/kävijät	1/43	4	1/40
- Taiteiden Yö tapahtumat/osallistujat	25/623	4	17/711
- Lapin lastenkulttuuri/Taikalamppu –tapahtumat/osallistujat	44/2 026	40	42/4 403
Museo avoinna/kävijät	6 vko/128	6 vko/200	6 vko/149

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Vapaa-aikatoimenjohtaja	1	1	1
Vapaa-aikatoimenohjaaja	1	1	1
Kausi- ja tuntityöntekijät	6	5	7
Tuntityöntekijä	½	½	1/4
Etsivä nuorisotyöntekijä		1	1
Nuorten työpajan ohjaaja		1	3/4
Stara –kehittämishanke 12.9.-		1	2

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Kulttuuritarjonnan vaaliminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. * Taiteiden Yö kokoaa ja tuo esille eri taidelajeja, niiden harrastajia ja kokijoita (syyskuun 3. lauantai, 17.9.). * Taikalampussa alle 18 v toiminnassa tärkeinä saavutettavuus ja monipuolisuus Lapin verkoston hyödyntäminen. * Museoiden aukioloa ja houkuttelevuutta kesäkaudelle kehitetään, mm. museopäivä. * Ostopalvelutoimintaa kehitetään ja laajennetaan mahdollisuuksien mukaan. * Terveysliikunnan kuntalaisten aktivointipäiviä kehitetään monialaisesti. (Kunnon Mummola, SuomiMies) * Ulkoiluystävä –toiminta ja ikäihmisten liikunta keskiössä. * Kuntovihkojen käyttöä jatketaan ennaltaehkäisevän terveystyön muotona. * Liikkuva iltapäivän laatua kehitetään. Retkitoiminta on tärkeä osa sosiaalisen vahvistamisen työtä. * Hyvinvointikertomuksen kautta haetaan liikunta-tapahtumien painopisteitä sekä toteutetaan lasten ja nuorten liikuntaraati. * Neljä ryhmää 33. Rajalta Rajalle –hiihdossa; aktivoidaan alueilla toimivia kylätoimikuntia ja kouluja. * Nuorille tarjotaan sosiaalisen vahvistamisen välineitä kuulemalla nuoria, edistämällä nuorten omaa toimintaa/osallisuutta, tukemalla järjestöjä ja toimimalla yhteistyöverkostoissa yhteisöllisyyttä vahvistaen. * Etsivän nuorisotyön toiminnan nivominen osaksi 	<ul style="list-style-type: none"> * Kalevalapäivän tilaisuus yhdessä Ranuan Kalevalaisten kanssa * Taiteiden Yössä erityisesti sanataidetta ja Matti Kaarlejärven Kultaiset linnut ensi-ilta. Lisäksi Kirjaston ja Monkkarin Taiteiden Yön avoimen non-stop tarjonnan keräsivät osallistujia. * Ranuan Taikalamppu eli Lapin lastenkulttuuriverkoston toiminta on käynnistynyt ja Kulttuuripolku alle 18 v on valmistunut. 9 luokat ja VALO kävivät Rovaniemen teatterissa esitys ja työpaja * Museon pitäjämuseon näyttelysuunnitelma on valmistunut ja rahoitus toteutukseen haettu Museovirastolta. Ranuan 100 v juhluvuotena uudistettu pitäjämuseon näyttely avataan suunnitellusti. Museon tarinatilaisuus järjestettiin 26.8., osallistujia 19. * SuomiMies tapahtuma 27.9. 190 kävijää. KunnonMummola 23.11. 87 kävijää. * Kuntovihkot aktiivisessa käytössä. * Liikkuva IP –toiminta käynnistynyt aktiivisena koulutettujen ohjaajien toimesta. * 33. RR –hiihto toteutui ja paikallisten vapaaehtoisten toiminta merkityksellistä itse tekijöille mutta myös talkoolaisille. * Aktiivinen toiminta nuorten parissa jatkuvaa. Nuoret mukana suunnitelmissa. * Etsivä nuorisotyö jalkautunut olennaiskeski osaksi nuorisotyötä ja osaksi kunnan nuorten palveluja. Työpajatoiminnassa samoin selkeä tarve ja nivoutuminen osaksi nuorten palveluita. Molempiin toimintoihin on saatu AVI:n kautta OKM:n avustuksia.

<p>kunnan työllisyysyksikköä ja nuorisotyötä, jatko-rahoitusta haetaan Opetus- ja kulttuuriministeriöstä</p> <ul style="list-style-type: none"> * Nuorten työpajatoimintaan haetaan OKM:n työpajarahaa sekä kehitysrahaa ESR –hankkeesta. Toiminta nivoutuu osaksi kunnan työllisyysyksikköä. * Kehitetään LaNutu nuorisotiedotusta sekä sosiaalisen median käyttöä; mukana vertaistiedottajat. * 100% lisäaineeton, toimintaideologiaa toteutetaan myös perustyössä. * Kansainvälisyys nähdään monikulttuurisuuden kasvatuksen työkaluna ja osana perusnuorisotyötä eri hankkeiden ja tapahtumien kautta; harjoitte-lijoihaetaan. * Kustannuspaikka 001836 Neuvo/kansainvälisyys nettobudjetoinnissa. * Monkkarin toimintaa kehitetään turvallisena ja kaikille avoimena toimintaympäristönä sekä työn kohdentamista eri käyttäjäryhmiin tehdään tarvittaessa ikärakenteen muuttuessa. * Nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään mm. moniammatillisen yhteistyön, Silta –työryhmän keinoin ja hyvinvointikertomusta työvälinaenä käyttäen. 	<ul style="list-style-type: none"> * Nuorten työpajatoiminnassa on käynnistynyt ESR –rahoitteinen 3 –vuotinen (9/2016 – 9/2019) Starra –hanke kahden työntekijän voimin. * 100% lisäaineeton toiminta osa perustyötä, myös moniammatillisesti toteutettu 6 luokkien Uskalla sanoa EI –päivä. * Ranuan kunta on ollut mukana kolmessa ulkomaille suunnatussa nuorisovaihdossa, joihin kaikkiin tulee Erasmus Youth in Action –ohjelman kautta rahoitus. Lisäksi Suomea Suomessa stipendiaatit Meksikosta 6 kk, Puolasta 2 kk ja EVS Espanjasta 12 kk. * Monkkarin toimintaa arvioidaan koko ajan. Uutena käyttäjäryhmänä turvapaikanhakijanuoret. Kävijämäärissä arkipäivinä suuri muutos syksyille koulujen sijaintimuutoksesta. Viikonlopun illat edelleen suosittuja. * Silta –työryhmän kautta nostetaan esille ilmiöitä ja asioita joihin puututaan.
---	---

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Sivistystoimen palveluiden laadun kehittämisen	<u>Yksiköiden laatukäsikirjat kpl</u>	2/6	6/6	3
Työssä jaksamista ja työhyvinvointia edistävät toimenpiteet	<u>-yksilötyönohjaukset</u> <u>-ryhmätyönohjaukset</u> <u>-kuntoutukset</u> <u>-vertaismentorointi osallistujat/ryhmät</u> <u>Henkilöstön koulutukset/ osallistujat</u> <u>-kunnassa järjestetyt</u> <u>-muualla järjestetyt</u>	2/3 5/5	1 3 6	6 4/6 12/8
Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö	<u>Henkilöstön pätevyys %</u>	98	96	96
Varhaiskasvatus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti ja lasten sijoitukset tehdään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	<u>Paikan odotusaika, pv</u> <u>Hoitomuoto toteutuu vanhempien ensisijaisen toiveen mukaisesti, %</u>	<14 95	<14 95	<14 95
Perusopetuksen päättäneiden jatko-opintokelpoisuus	<u>Ranualaisten oppilaiden sijoittuminen toisen asteen oppilaitoksiin %</u>	100	100	100
Nuorten yksinäisyyden poistaminen ja sosiaalinen vahvistaminen: osallistuminen	<u>Järjestetty toiminta on monipuolista, laadukasta ja huomioi eri tahot; nuorten määrä</u>	7 155	8 200	5 515
Kansainvälisyys osana vapaa-aikatoimea ja nuorten osallisuus	<u>Nuorten kv –toiminnot vapaa-aikatoimessa</u>	11	7	11

1.4.8 Sivistyslautakunta yhteensä

25 Sivistyslautakunta yht.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	943 073		943 073	905 342	37 731
Myyntituotot	419 147		419 147	361 718	57 429
Maksutuotot	249 600		249 600	222 883	26 717
Tuet ja avustukset	226 648		226 648	232 754	-6 106
Muut toimintatuotot	47 678		47 678	87 987	-40 309
Toimintakulut	-9 841 695		-9 841 695	-9 479 193	-362 502
Henkilöstökulut	-6 174 251		-6 174 251	-5 894 819	-279 432
Palvelujen ostot	-2 176 082		-2 176 082	-2 029 803	-146 279
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-382 200		-382 200	-354 029	-28 171
Avustukset	-27 700		-27 700	-25 950	-1 750
Vuokrat	-1 071 102		-1 071 102	-1 141 721	70 619
Muut toimintakulut	-10 360		-10 360	-32 872	22 512
Toimintakate	-8 898 622		-8 898 622	-8 573 851	-324 771
Suunnitelman mukaiset poistot	-413 067		-413 067	-388 334	-24 733
Arvon alentumiset				-170 084	170 084
Tilikauden tulos	-9 311 689		-9 311 689	-9 132 270	-179 419
Vyörytyserät	-98 968		-98 968	-107 204	8 236

1.5 Tekninen lautakunta

1.5.1 Tekninen toimi

2410 Tekninen toimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	31 300		31 300	28 369	2 931
Myyntituotot	25 300		25 300	26 690	-1 390
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	4 000		4 000	516	3 484
Muut toimintatuotot	2 000		2 000	1 162	838
Toimintakulut	-683 863		-683 863	-631 514	-52 349
Henkilöstökulut	-210 500		-210 500	-191 961	-18 539
Palvelujen ostot	-316 526		-316 526	-309 295	-7 231
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-73 550		-73 550	-55 392	-18 158
Avustukset	-52 000		-52 000	-47 235	-4 765
Vuokrat	-29 787		-29 787	-26 114	-3 673
Muut toimintakulut	-1 500		-1 500	-1 516	16
Toimintakate	-652 563		-652 563	-603 145	-49 418
Suunnitelman mukaiset poistot	-353 779		-353 779	-362 291	8 512
Arvonalentumiset				-252 146	252 146
Tilikauden tulos	-1 006 342		-1 006 342	-1 217 581	211 239
Vyörytyserät	-6 877		-6 877	-7 142	265

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
<u>Liikenneväylät:</u> Katujen ja kevyen liikenteen väylien kunnossapito	€/km	3 992	3 763	4 210

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
<u>Liikenneväylät:</u> Kadut ja kevyenliikenteen väylät	km	26,4	26,4	28,5
Avustettavat yks.tiet	km	108	108	108
<u>Puistot ja muut yleiset alueet:</u> Rakennettuja puistoalueita	ha	2,5	2,5	2,5
Leikki- ja uimapaikat	kpl	9	9	9
Uimapaikat, sivukylät	kpl	6	6	6
Venelaskupaikat	kpl	5	6	5
<u>Liikuntapaikat ja -alueet:</u> Urheilukenttä	kpl	1	1	1
Tenniskenttä	kpl	2	2	2
Latupohjia kk-alue	km	30	30	30
- josta valaistua	km	19	19	19
Latupohjia, sivukylät	km	100	100	100
- josta valaistua	km	18,5	18,5	18,5

Jääalueet	<i>kpl</i>	3	3	3
Katettu jääkiekkokaukalo	<i>kpl</i>	1	1	1
Kuntosali	<i>kpl</i>	1	1	1
Lähiliikuntapaikka	<i>kpl</i>	8	9	9
Luontopolku	<i>kpl</i>	2	2	2
Skatepark	<i>kpl</i>	1	1	1
Frisbeegolf-rata	<i>kpl</i>	1	1	1
Maanmittaus:				
Asemakaava-alueet	<i>kpl</i>	2	2	2
Ranta-asemakaava-alue	<i>kpl</i>	15	14	14
Rantaosayleiskaava-alue	<i>kpl</i>	8	9	9
Kaivosalueen osayleiskaava	<i>kpl</i>	1	1	1
Kaivosalueen asema-kaava	<i>kpl</i>	1	1	1

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Hallintopalvelut	0,7	0,7	0,7
Puistot ja liikuntapaikat	2	2	2
Ostopalvelu/Vesiyhtiö	1/3	1/3	1/3

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p>Hallinto:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Simontaipaleen lomatonttialueen tonttien markkinointi ja myynti * Energiategohokkuushankkeen kustannussäästöjen seuranta * Toteutetaan työyksikön kehittämissuunnitelman linjaukset työilmapiirin ja hyvinvoinnin kehittämistä. <p>Liikenneväylät:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Yksityisteiden avustaminen 380 eurolla/km (pysyvän asutuksen pääsytie, tien pituus väh. 300 m). * Yksityisteiden peruskorjauksen avustaminen 11 800 euron määrärahalta/vuosi. Avustusta myönnetään vahvistetun määrärahan mukaan kuitenkin siten, että kunnan avustus on 10 – 50 % hyväksytyistä kustannuksista ja julkisen rahoituksen osuus on yhteensä enintään 80 %. * Hoidetaan Ristijärvi-Penämötien ja Simontaipaleentien talviauraukset. * Yksi paliskunta ja Metsähallitus osallistuvat Ristijärvi-Penämötien aurauskustannuksiin. * Osallistutaan Lapin kuntien liikenneturvallisuuden yhteiseen toimijatyöhön. * Kolomaan teollisuusalueen yleisilmeen kohentaminen, Urakantien peruskunnostus vuonna 2016 ja katu-valaistuksen rakentaminen suunnitelma-kaudella. * Keskustie tulee kunnan kunnossapidettäväksi lokakuussa 2016. <p>Haja-asutusalueiden vesihuolto:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Kunta avustaa harkinnanvaraisesti yksityistalo-uksia ja yhteisöjä talousveden laitteiden ja putkien rakentamisessa (ei tueta liittymismaksuja). Avustuksista päättää kunnanhallitus tapauskoh- 	<ul style="list-style-type: none"> * Simontaipaleen lomatontteja on markkinoitu mm. Pohjois-Suomen rakentajamessu –lehdessä ja kunnan www-sivuilla. * Energiategohokkuushankkeen seurantaraportti on esitelty lautakunnalle joulukuussa 2016. * Yksityistieavustukset on myönnetty maaliskuussa ja maksettu toukokuussa. * Yksityisteiden perusparannusavustuksia on myönnetty kahdelle tiekunnalle, molemmat ovat toteutuneet. * Yksi paliskunta ja Metsähallitus ovat osallistuneet Ristijärvi-Penämötien aurauskustannuksiin. * Liikenneturvallisuustyöryhmä ja toimijatyön ohjausryhmä ovat kokoontuneet kaksi kertaa. * Urakantien peruskunnostus on valmis. Lisätyönä tehtiin valaisinjalcojen ja kaapeleiden asennus. Multilahdentien peruskorjaus on tehty. * Sopimus Keskustien siirrosta kunnan kunnossapidettäväksi on allekirjoitettu, kunnossapito-vastuun siirto tapahtuu lokakuussa 2016. * Keskustien kunnossapito on siirtynyt kunnan vastuulle. Luovutustarkastuksen yhteydessä Ely-keskus on luvannut korjata tien painaumat kesän 2017 aikana.

<p>taisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Kunta avustaa haja-asutusalueiden ympärivuotisesti asuinkäytössä olevien asuinrakennusten jätevesijärjestelmien parantamisen suunnittelua Valtion asuntorahaston tulorajojen mukaisesti sosiaalisin perustein enintään 35 % hyväksyttävistä kustannuksista ja enintään 150 euroa/ talous. <p>Puistot ja muut yleiset alueet:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Matkailua ja safaritoimintaa palvelevien rakenteiden parantaminen ja korkealaatuinen ylläpito (kelkkareitit, ulkoilualueet yms.) * Taajama-alueen puisto- ja viheralueiden hoito ja raivaukset * Eläinpuiston luontopolun puuston siistiminen (lahot ja pystyyn kuivaneet puut pois). * Veneenlaskupaikan kunnostus Simojärven pohjoispäässä Pohjaslahdessa. * Ranua-Simo/Oijärvi –välisen kelkkareitin reittitoimitus ja rakentaminen v. 2016-2017. * Elohopealamppujen uusiminen (latuvalot) suunnitelmakaudella. <p>Joukkoliikenne:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Asiointiliikenne kuudella taksilinjalla ajetaan koulu-aikoina kerran viikossa ja muulloin kaksi kertaa viikossa. Matkustajamäärän tulee olla vähintään kaksi henkilöä/ajokerta. <p>Jätehuolto:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Jätehuollon viranomaistehtävät ovat siirtyneet isäntäkuntamallilla Rovaniemen kaupunkiin hoidettavaksi. Rovaniemen kaupungin teknisen lautakunnan jätehuoltojaostoon on nimetty edustaja Ranuan kunnasta. Jätehuollon järjestämisestä vastaa Napapiirin Residuum Oy. 	<ul style="list-style-type: none"> * Kelkkareittejä ja eläinpuiston latuja on hoidettu talvikaudella. * Taajama-alueella on suoritettu raivauksia * Kunnan kiinteistöjen piha-alueiden hoito. * Eläinpuiston luontopolun läheisyydestä kaadettu lahot puut pois. * Reittitoimitus on tehty ja reitin aukaisutyöt ovat valmiit. * Senioripuisto on rakennettu omana työnä, yksi kuntoiluteline ja turva-alusta on asentamatta. * Skeittialueen laajennuksen pohjatyöt on tehty ja skeittiramppi on hankittu. * Hakkeen ajo Marjaniemen lämpölaitokselle on aloitettu marraskuussa 2016. * Asiointiliikenne on ajettu koulu-aikoina kerran viikossa ja muulloin kaksi kertaa viikossa. Matkustajamäärän tulee olla vähintään kaksi henkilöä/ajokerta. * Jätehuollon viranomaistehtävät hoitaa Rovaniemen kaupungin teknisen lautakunnan jätehuoltojaosto. Jätehuollon järjestämisestä vastaa Napapiirin Residuum Oy.
---	--

1.5.2 Toimitila- ja vuokrauspalvelu

2420 Toimitila- ja vuokraus- palvelu	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 468 685		2 468 685	2 447 105	21 580
Myyntituotot	391 880		391 880	383 163	8 717
Maksutuotot	200		200	458	-258
Tuet ja avustukset				55 049	-55 049
Muut toimintatuotot	2 076 605		2 076 605	2 008 435	68 170
Toimintakulut	-2 249 047		-2 249 047	-2 472 129	223 082
Henkilöstökulut	-790 692		-790 692	-931 212	140 520
Palvelujen ostot	-422 866		-422 866	-548 643	125 777
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-734 550		-734 550	-776 330	41 780
Avustukset					

Vuokrat	-115 539		-115 539	-124 200	8 661
Muut toimintakulut	-185 400		-185 400	-91 744	-93 656
Toimintakate	219 638		219 638	-25 024	244 662
Suunnitelman mukaiset poistot	-264 330		-264 330	-199 396	-64 934
Arvon alentumiset				-1 662 962	1 662 962
Tilikauden tulos	-44 692		-44 692	-1 887 382	1 842 690
Vyörytyserät	-22 616		-22 616	-27 958	5 342

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Kiinteistöjä hoidetaan taloudellisesti	bruttokustannukset euroa/m ³	14,25	12,73	16,77

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TA2016	TP2016
Kiinteistöjen ja tilojen käyttö	m ³			
Sivistystoimi		46 429	46 829	39 327
Perusturva		34 321	34 321	27 890
Vuokrakiinteistöt		23 342	23 342	15 719
Tekninen toimi		2 400	2 400	2 980
Teollisuushallit ym.		17 014	17 014	-
Virastot		5 870	5 870	5 670
Liikunta/nuoriso		26 944	26 944	25 761
Tyhjät kiinteistöt				18 400
Määrä	kpl	33	33	34

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Kiinteistöpalvelut	17,4	17,4	17,4
Huoltopalvelut	3	3	3
Rakennuspalvelut	2,5	2,5	2,5
Kuljetuspalvelut	1	1	1
Käytössä olevat tilat:			
Kiinteistöt m ²	38 407	38 407	34 789
m ³	156 320	156 320	135 937

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<p>Maa- ja metsätilat:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Harvennus- ja hoitohakkuut kunnan omistamilla maataloilla tehdään metsänhoidon kannalta oikea-aikaisesti. * Hakkuut tehdään mahdollisimman hyvin ympäristöarvot huomioiden * Selvitetään taimikonhoitotarpeet kunnan omistamilla kiinteistöillä. <p>Toimitila- ja vuokrauspalvelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Kunnan kiinteistöjen tehokas ylläpito * Energiatohokkuushankkeen kustannussäästöjen seuranta. * Tyhjien asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen (tarpeiden mukaan) * Oman varastoalueen kehittäminen. * Rakennusten peruskorjaukset investointisuunnitelman mukaan. * Kuukasjärven koulun myynti. 	<ul style="list-style-type: none"> * Tehty ”kevyt” metsäsuunnitelma tulevien vuosien harvennus- ja hakkuutarpeista. * Energiatohokkuushankkeen seurantaraportti on esitelty lautakunnalle joulukuussa 2016. * Kuukasjärven koulu on myyty * Kiinteistöhoitopalveluja myydään Rantakodille * Marjaniemen lämpölaite on siirtynyt Ranuan Lämpö Oy:lle marraskuun alusta lukien.

* Kiinteistöhoitopalvelujen myyminen Rantakodille.	
* Marjaniemen lämpölaitoksen siirron selvittäminen Ranuan Lämpö Oy:lle.	

1.5.3 Pelastustoimi

2440 Pelastustoimi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-365 000		-365 000	-381 546	16 546
Henkilöstökulut					
Palvelujen ostot	-365 000		-365 000	-381 495	16 495
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-51	51
Avustukset					
Vuokrat					
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-365 000		-365 000	-381 546	16 546
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-365 000		-365 000	-381 546	16 546
Vyörytyserät	-3 670		-3 670	-4 315	645

1.5.4 Rakennusvalvonta

2460 Rakennusvalvonta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	39 000		39 000	45 055	-6 055
Myyntituotot				20	-20
Maksutuotot	39 000		39 000	45 035	-6 035
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-86 660		-86 660	-66 578	-20 082
Henkilöstökulut	-64 610		-64 610	-48 469	-16 141
Palvelujen ostot	-19 300		-19 300	-17 490	-1 810
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 400		-2 400	-561	-1 839
Avustukset					
Vuokrat	-350		-350	-58	-292
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-47 660		-47 660	-21 524	-26 136
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-47 660		-47 660	-21 524	-26 136
Vyörytyserät	-871		-871	-753	-118

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2015	TAE2016	TP2016
Rakennus- ja toimenpideluvut	kpl	86	120	81
Ilmoitukset	kpl	48	50	41
Lausunnot	kpl	20	20	20
Poikkeamisluvat	kpl	6	20	11
Katselmukset	kpl	250	250	250

Henkilöstö:	TP2015	TA2016	TP2016
Rakennusvalvonta	1	1	1

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Rakennetun ympäristön tehostettu valvonta jatkuu kunnan alueella. * Kesäkaudella siirretään vanhoja arkistoja (rakennuslupia) tietokantaan. * Suunnitelmakaudella varaudutaan Suhangon kaivoshankkeen mahdolliseen käynnistymiseen ja mahdollisiin lisäresurssitarpeisiin rakennusvalvonnassa ja asiantuntijatehtävissä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Rakennetun ympäristön tehostettua valvontaa on jatkettu. * Kesätyöntekijää ei ole palkattu säästösyistä (vanhojen lupien siirto tietokantaan).

1.5.5 Ympäristöhuolto

2470 Ympäristöhuolto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-56 000		-56 000	-32 275	-23 725
Henkilöstökulut	-2 920		-2 920	-2 135	-785
Palvelujen ostot	-42 720		-42 720	-29 972	-12 748
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 360		-10 360	-169	-10 191
Avustukset					
Vuokrat					
Muut toimintakulut					
Toimintakate	-56 000		-56 000	-32 275	-23 725
Suunnitelman mukaiset poistot					
Tilikauden tulos	-56 000		-56 000	-32 275	-23 725
Vyörytyserät	-563		-563	-365	-198

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Ympäristönsuojelun yhteistyösopimusta jatketaan Rovaniemen kaupungin kanssa ja palvelutaso säilytetään hyvällä tasolla. 	<ul style="list-style-type: none"> Vuosineuvottelu on pidetty Rovaniemen kaupungin kanssa.

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2015	TAE2016	TP2016
Kiinteistöjen hoito on taloudellista ja tehokasta	euroa/m³	14,25	12,73	16,77
Simontaipaleen lomatonttien myynti	myydyt tontit/v	-	5	1
Viranomaistoimenpiteet ovat laadultaan vaikuttavia ja tehokkaita ja ne suoritetaan nopeasti	käsittelyaika/toimenpide/vko	2	2	2
Rakennus- ja toimenpidelupien käsittely	Lupien käsittelyaika/vko	4	4	4
Kaavateiden toimivuuden ja turvallisuuden parantaminen <ul style="list-style-type: none"> - päällystetään vuosittain - kunnossapito on hyvää ja laadukasta 	Asiakaspalaute/valituksia max/vuosi	0	0	0

1.5.6 Tekninen lautakunta yhteensä

26 Tekninen lautakunta yht.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 538 985		2 538 985	2 520 529	18 456
Myyntituotot	417 180		417 180	409 873	7 307
Maksutuotot	39 200		39 200	45 493	-6 293
Tuet ja avustukset	4 000		4 000	55 565	-51 565
Muut toimintatuotot	2 078 605		2 078 605	2 009 597	69 008
Toimintakulut	-3 440 570		-3 440 570	-3 584 043	143 473
Henkilöstökulut	-1 068 722		-1 068 722	-1 173 777	105 055
Palvelujen ostot	-1 166 412		-1 166 412	-1 286 896	120 484
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-820 860		-820 860	-832 503	11 643
Avustukset	-52 000		-52 000	-47 235	-4 765
Vuokrat	-145 676		-145 676	-150 372	4 696
Muut toimintakulut	-186 900		-186 900	-93 260	-93 640
Toimintakate	-901 585		-901 585	-1 063 514	161 929
Suunnitelman mukaiset poistot	-618 109		-618 109	-561 687	-56 422
Arvon alentumiset				-1 915 108	1 915 108
Tilikauden tulos	-1 519 694		-1 519 694	-3 540 309	2 020 615
Vyörytyserät	-34 597		-34 597	-40 533	5 936

1.6 Koko kunnan käyttötalousosan toteutumisvertailu

Koko kunta yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	8 420 385		8 410 385	8 689 527	-279 142
Myyntituotot	3 617 748		3 617 748	3 741 966	-124 193
Maksutuotot	1 822 752		1 822 752	1 864 388	-41 636
Tuet ja avustukset	453 148		453 148	574 198	-114 593
Muut toimintatuotot	2 526 737		2 516 737	2 508 975	7 762
Toimintakulut	-37 292 317	-51 640	-37 343 957	-35 927 456	-1 416 501
Henkilöstökulut	-17 384 812		-17 384 812	-17 170 060	-214 752
Palvelujen ostot	-13 194 595	-51 640	-13 246 235	-12 365 910	-880 325
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 472 170		-2 472 170	-2 291 733	-180 575
Avustukset	-1 678 919		-1 678 919	-1 591 429	-87 490
Vuokrat	-2 165 626		-2 165 626	-2 257 030	91 404
Muut toimintakulut	-396 195		-396 195	-251 295	-144 900
Toimintakate	-28 871 932	-51 640	-28 933 572	-27 237 929	-1 695 643
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 400 000		-1 400 000	-1 375 605	-24 395
Arvon alentumiset				-2 241 599	2 241 599
Tilikauden tulos	-30 271 932	-51 640	-30 333 572	-30 855 133	521 561
Vyörytyserät					

2

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 617 748,00		3 617 748,00	3 741 965,83	-124 217,83
Maksutuotot	1 822 752,00		1 822 752,00	1 864 387,70	-41 635,70
Tuet ja avustukset	453 148,00		453 148,00	574 198,00	-121 050,00
Vuokratuotot	2 482 937,00		2 482 937,00	2 413 403,15	69 533,85
Muut toimintatulot	43 800,00		43 800,00	95 571,84	-51 771,84
Toimintatulot	8 420 385,00		8 420 385,00	8 689 526,52	-269 141,52
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-13 265 485,00		-13 265 485,00	-13 307 112,94	41 627,94
Eläkekulut	-3 514 907,00		-3 514 907,00	-3 267 987,51	-246 919,49
Muut henkilösivukulut	-733 430,00		-733 430,00	-796 015,09	62 585,09
Henkilöstökorvaukset	129 010,00		129 010,00	201 056,01	-72 046,01
Henkilöstökulut	-17 384 812,00		-17 384 812,00	-17 170 059,53	-214 752,47
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot	-6 306 319,00		-6 306 319,00	-5 534 804,41	-771 514,59
Muiden palvelujen ostot	-6 888 276,00		-6 888 276,00	-6 831 105,87	-57 170,13
Palvelujen ostot	-13 194 595,00		-13 194 595,00	-12 365 910,28	-828 684,72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 472 170,00		-2 472 170,00	-2 291 732,88	-180 437,12
Avustukset	-1 678 919,00		-1 678 919,00	-1 591 428,82	-87 490,18
Vuokrat	-2 165 626,00		-2 165 626,00	-2 257 029,66	91 403,66
Muut toimintakulut	-396 195,00		-396 195,00	-251 294,80	-144 900,20
Toimintakulut	-37 292 317,00		-37 292 317,00	-35 927 455,97	-1 364 861,03
TOIMINTAKATE	-28 871 932,00		-28 871 932,00	-27 237 929,45	-1 634 002,55
Verotulot	9 450 000,00		9 450 000,00	9 627 585,99	-177 585,99
Valtionosuudet	21 000 000,00		21 000 000,00	21 528 784,00	-528 784,00
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot	57 000,00		57 000,00	70 761,38	-13 761,38
Muut rahoitustuotot	66 000,00		66 000,00	160 701,28	-94 701,28
Korkokulut	-160 000,00		-160 000,00	-93 187,98	-66 812,02
Muut rahoituskulut	-140 000,00		-140 000,00	-38 857,45	-101 142,55
Rahoitustuotot ja kulut	-177 000,00		-177 000,00	99 417,23	-276 417,23
VUOSIKATE	1 401 068,00		1 401 068,00	4 017 857,77	-2 616 789,77
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 400 000,00		-1 400 000,00	-1 375 605,09	-24 394,91
Arvonlukumiset				-2 241 598,57	2 241 598,57
TILIKAUDEN TULOS	1 068,00		1 068,00	400 654,11	-399 586,11
Poistoeron muutos				338 012,59	-338 012,59
Varausten muutos				-600 000,00	600 000,00
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1 068,00		1 068,00	138 666,70	-137 598,70

2.1 Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					
Kunnan tulovero	8 350 000,00		8 350 000,00	8 353 735,41	-3 735,41
Osuus yhteisöveron tuotosta	450 000,00		450 000,00	523 565,12	-73 565,12
Kiinteistövero	650 000,00		650 000,00	750 285,46	-100 285,46
Yhteensä	9 450 000,00		9 450 000,00	9 627 585,99	-177 585,99

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj euroa	Muutos %
Verovuosi 2012	19,25	46 211	2,4
Verovuosi 2013	19,25	47 662	3,1
Verovuosi 2014	19,25	48 383	1,5
Verovuosi 2015	19,75	47 230	-2,4
Verovuosi 2016	19,75		

	Kiinteistöveroprosentit			
	Yleinen	Vak.asuinrak.	Muut asuinrak.	Yhd.-seurantatolot
Verovuosi 2012	0,90	0,40	1,00	0,00
Verovuosi 2013	0,90	0,40	1,00	0,00
Verovuosi 2014	0,90	0,40	1,00	0,00
Verovuosi 2015	0,90	0,40	1,00	0,00
Verovuosi 2016	0,90	0,40	1,00	0,00

2.2 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely					
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet					
Kunnan peruspalvelujen valti- on- osuus, ml. tasaukset	21 000 000,00		21 000 000,00	21 306 000,00	-306 000,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				222 784,00	-222 784,00
Yhteensä	21 000 000,00		21 000 000,00	21 528 784,00	-528 784,00

3

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

	Hank. kust. arvio	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
PITKÄVAIKUTTEISET MENOT						
ALUEPELASTUSLAITOS/INVESTOINNIT						
Menot	1)	-15 000,00		-15 000,00		-15 000,00
Tulot						
Nettomeno		-15 000,00		-15 000,00		-15 000,00
ATK-VERKON LAITTEET						
Menot	1)	-30 000,00		-30 000,00	-29 095,43	-904,57
Tulot						
Nettomeno		-30 000,00		-30 000,00	-29 095,43	-904,57
TERVEYDENHUOLTO,KANTA-ARKISTO						
Menot	1)	-50 000,00		-50 000,00	-13 314,00	-36 686,00
Tulot						
Nettomeno		-50 000,00		-50 000,00	-13 314,00	-36 686,00
AVUSTUS FUUSIOITAVALLE YHTIÖLLE						
Menot	1)	-100 000,00		-100 000,00	-100 000,00	
Tulot						
Nettomeno		-100 000,00		-100 000,00	-100 000,00	
TOIMINNANOHJAUSJÄRJESTELMÄ						
Menot	1)	-30 000,00	30 000,00			
Tulot						
Nettomeno		-30 000,00	30 000,00			
TERVEYSKESK.VUOKRATILOJEN MUUTOS						
Menot	1)		-130 000,00	-130 000,00	-128 825,96	-1 174,04
Tulot						
Nettomeno			-130 000,00	-130 000,00	-128 825,96	-1 174,04
PITKÄVAIKUTTEISET MENOT YHTEENSÄ						
Menot		-225 000,00	-100 000,00	-325 000,00	-271 235,39	-53 764,61
Tulot						
Nettomeno		-225 000,00	-100 000,00	-325 000,00	-271 235,39	-53 764,61
MAA-JA VESIALUEET						
MAA- JA VESIALUEET						
Menot	1)	-25 000,00		-25 000,00		-25 000,00
Tulot					13 242,94	-13 242,94
Nettomeno		-25 000,00		-25 000,00	13 242,94	-38 242,94
MAA- JA VESIALUEET YHTEENSÄ						
Menot		-25 000,00		-25 000,00		-25 000,00
Tulot					13 242,94	-13 242,94
Nettomeno		-25 000,00		-25 000,00	13 242,94	-38 242,94
RAKENNUKSET						
RAKENNUSTEN PERUSKORJAUKSET						
Menot	1)	-800 000,00	-100 000,00	-900 000,00	-958 130,01	58 130,01
Tulot					197 810,85	-197 810,85
Nettomeno		-800 000,00	-100 000,00	-900 000,00	-760 319,16	-139 680,84

SUUNNITTELUMÄÄRÄRAHA/ERI KOHTEET						
Menot	1)	-20 000,00		-20 000,00	-11 620,00	-8 380,00
Tulot						
Nettomeno		-20 000,00		-20 000,00	-11 620,00	-8 380,00
TERVEYSKESKUKSEN PERUSKORJAUS/TILAMUUTOK.						
Menot	1)	-1 750 000,00		-1 750 000,00	-392 237,75	-1 357 762,25
Tulot						
Nettomeno		-1 750 000,00		-1 750 000,00	-392 237,75	-1 357 762,25
RAKENNUKSET YHTEENSÄ						
Menot		-2 570 000,00	-100 000,00	-2 670 000,00	-1 361 987,76	-1 308 012,24
Tulot					197 810,85	-197 810,85
Nettomeno		-2 570 000,00	-100 000,00	-2 670 000,00	-1 164 176,91	-1 505 823,09
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET						
KAAVATEIDEN RAKENTAMINEN, ASFALTOINTI						
Menot	1)	-100 000,00		-100 000,00	-120 955,64	20 955,64
Tulot						
Nettomeno		-100 000,00		-100 000,00	-120 955,64	20 955,64
KOLOMAAN TEOLLISUUSALUEEN KEHITTÄMINEN						
Menot	1)	-250 000,00		-250 000,00	-297 159,66	47 159,66
Tulot						
Nettomeno		-250 000,00		-250 000,00	-297 159,66	47 159,66
SENIORIPUISTO						
Menot	1)	-50 000,00		-50 000,00	-17 837,25	-32 162,75
Tulot						0,00
Nettomeno		-50 000,00		-50 000,00	-17 837,25	-32 162,75
MOOTTORIKELKKAREITTI,RANUASIMONRAJA						
Menot	1)	-50 000,00		-50 000,00	-69 341,21	19 341,21
Tulot						
Nettomeno		-50 000,00		-50 000,00	-69 341,21	19 341,21
IKOSENPUISTON KEHITTÄMINEN						
Menot	1)	-10 000,00		-10 000,00	-10 821,23	821,23
Tulot						
Nettomeno		-10 000,00		-10 000,00	-10 821,23	821,23
SKEITTIRAMPPI						
Menot	1)	-20 000,00		-20 000,00	-20 399,43	399,43
Tulot						
Nettomeno		-20 000,00		-20 000,00	-20 399,43	399,43
KOULUKESKUKSEN TIE						
Menot	1)		-200 000,00	-200 000,00	-144 472,29	-55 527,71
Tulot						
Nettomeno			-200 000,00	-200 000,00	-144 472,29	-55 527,71
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ						
Menot		-480 000,00	-200 000,00	-680 000,00	-680 986,71	986,71
Tulot						
Nettomeno		-480 000,00	-200 000,00	-680 000,00	-680 986,71	986,71

KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT						
OSAKKEET JA OSUUDET						
Menot	1)				-1 557,20	1 557,20
Tulot						
Nettomeno					-1 557,20	1 557,20
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT YHTEENSÄ						
Menot					-1 557,20	1 557,20
Tulot						
Nettomeno					-1 557,20	1 557,20
KOKO KUNTA YHTEENSÄ						
Menot		-3 300 000,00	-400 000,00	-3 700 000,00	-2 315 767,06	-1 384 232,94
Tulot					211 053,79	-211 053,79
Nettomeno		-3 300 000,00	-400 000,00	-3 700 000,00	-2 104 713,27	-1 595 286,73

1) Talousarviovuoden määräraha vastaa ko. hankkeen/kohteen kustannusarviota.

4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 401 068,00		1 401 068,00	4 017 857,77	-2 616 789,77
Tulorahoituksen korjaukset				73 417,97	-73 417,97
	1 401 068,00		1 401 068,00	4 091 275,74	-2 690 207,74
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 300 000,00	-400 000,00	-3 700 000,00	-2 315 767,06	-1 384 232,94
Rahoitusosuudet investointimenoihin				118 672,51	-118 672,51
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				11 623,05	-11 623,05
Toiminta ja investoinnit, netto	-1 898 932,00	-400 000,00	-2 298 932,00	1 905 804,24	-4 204 736,24
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				-19 385,82	19 385,82
Antolainasaamisten vähennykset	25 000,00		25 000,00	20 588,22	4 411,78
Antolainauksen muutokset	25 000,00		25 000,00	1 202,40	23 797,60
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 500 000,00	-1 500 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-559 860,00		-559 860,00	-482 272,00	-77 588,00
Lainakannan muutokset	940 140,00	-1 500 000,00	-559 860,00	-482 272,00	-77 588,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	-933 792,00	-1 900 000,00	-2 833 792,00	1 424 734,64	-4 258 526,64

5 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN SITOVIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

5.1 Määrärahojen toteutuminen

	Sito- vuus N/B	Määrärahat				
		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutos- ten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
KÄYTTÖTALOUSOSA						
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
Vaalit	B					
TARKASTUSLAUTAKUNTA		-18 000,00		-18 000,00	-21 137,66	3 137,66
Tilintarkastus	B	-18 000,00		-18 000,00	-21 137,66	3 137,66
KUNNANHALLITUS		-3 433 009,00		-3 433 009,00	-3 292 457,56	-140 551,44
Yleishallinto	B	-399 081,00		-399 081,00	-472 463,09	73 382,09
Toimisto- ja sisäiset palvelut	B	-2 442 357,00		-2 442 357,00	-2 333 857,76	-108 499,24
Maankäytön suunnittelu	B	-63 789,00		-63 789,00	-56 191,63	-7 597,37
Elinkeinoelämän kehittäminen	B	-367 782,00		-367 782,00	-289 338,51	-78 443,49
Maaseututoimi	B	-160 000,00		-160 000,00	-140 606,57	-19 393,43
PERUSTURVALAUTAKUNTA		-20 559 043,00		-20 559 043,00	-19 550 624,83	-1 008 418,17
Hallinto	B	-302 390,00		-302 390,00	-325 877,23	23 487,23
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	B	-744 837,00		-744 837,00	-807 788,75	62 951,75
Vanhusten ja vammaisten palvelut	B	-7 230 630,00		-7 230 630,00	-7 156 609,45	-74 020,55
Perusterveydenhuolto	B	-5 284 618,00		-5 284 618,00	-5 197 411,86	-87 206,14
Erikoissairaanhoido	B	-5 429 200,00		-5 429 200,00	-4 561 854,20	-867 345,80
Ympäristöterveydenhuolto	B	-130 500,00		-130 500,00	-131 450,64	950,64
Muu perusturva	B	-1 436 868,00		-1 436 868,00	-1 369 632,70	-67 235,30
SIVISTYSLAUTAKUNTA		-9 841 695,00		-9 841 695,00	-9 479 193,12	-362 501,88
Hallinto	B	-141 322,00		-141 322,00	-106 968,85	-34 353,15
Varhaiskasvatus	B	-1 682 377,00		-1 682 377,00	-1 582 590,26	-99 786,74
Perusopetus	B	-5 677 022,00		-5 677 022,00	-5 697 704,45	20 682,45
Lukio- ja ammatillinen koulutus	B	-831 955,00		-831 955,00	-787 810,54	-44 144,46
Kansalaisopisto	N	-383 550,00		-383 550,00	-328 116,85	-55 433,15
Kirjasto	B	-410 201,00		-410 201,00	-364 081,92	-46 119,08
Vapaa-aikatoimi	B	-715 268,00		-715 268,00	-611 920,25	-103 347,75
TEKNINEN LAUTAKUNTA		-3 440 570,00		-3 440 570,00	-3 584 042,80	143 472,80
Tekninen toimi	B	-683 863,00		-683 863,00	-631 513,75	-52 349,25
Toimitila- ja vuokrauspalvelu	B	-2 249 047,00		-2 249 047,00	-2 472 129,47	223 082,47
Pelastustoimi	B	-365 000,00		-365 000,00	-381 546,06	16 546,06
Rakennusvalvonta	B	-86 660,00		-86 660,00	-66 578,12	-20 081,88
Ympäristön huolto	B	-56 000,00		-56 000,00	-32 275,40	-23 724,60
KÄYTTÖTALOUSOSA YHT.		-37 292 317,00		-37 292 317,00	-35 927 455,97	-1 364 861,03

INVESTOINTIOSA						
PITKÄVAIKUTTEISET MENOT		-225 000,00	-100 000,00	-325 000,00	-271 235,39	-53 764,61
Aluepelastuslaitos/investoinnit	B	-15 000,00		-15 000,00		-15 000,00
Atk-verkon laitteet	B	-30 000,00		-30 000,00	-29 095,43	-904,57
Terveydenhuolto, kanta-arkisto	B	-50 000,00		-50 000,00	-13 314,00	-36 686,00
Avustus fuusioitavalle yhtiölle	B	-100 000,00		-100 000,00	-100 000,00	
Toiminnanohjausjärjestelmä	B	-30 000,00	30 000,00			
Terveyskesk. vuokratilojen muutostyö	B		-130 000,00	-130 000,00	-128 825,96	-1 174,04
MAA- JA VESIALUEET		-25 000,00		-25 000,00		-25 000,00
Maa- ja vesialueet	B	-25 000,00		-25 000,00		-25 000,00
RAKENNUKSET		-2 570 000,00	-100 000,00	-2 670 000,00	-1 361 987,76	-1 308 012,24
Rakennusten peruskorjaukset	B	-800 000,00	-100 000,00	-900 000,00	-958 130,01	58 130,01
Suunnittelumääräraha/eri kohteet	B	-20 000,00		-20 000,00	-11 620,00	-8 380,00
Terveyskeskuksen peruskorjaus/tilamuut.	B	-1 750 000,00		-1 750 000,00	-392 237,75	-1 357 762,25
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		-480 000,00	-200 000,00	-680 000,00	-680 986,71	986,71
Kaavateiden rakentaminen, asfaltointi	B	-100 000,00		-100 000,00	-120 955,64	20 955,64
Kolomaan teollisuusalueen kehittäminen	B	-250 000,00		-250 000,00	-297 159,66	47 159,66
Senioripuisto	B	-50 000,00		-50 000,00	-17 837,25	-32 162,75
Moottorikelkkareitti Ranua-Simon raja	B	-50 000,00		-50 000,00	-69 341,21	19 341,21
Ikosenpuiston kehittäminen	B	-10 000,00		-10 000,00	-10 821,23	821,23
Skeittiramppi	B	-20 000,00		-20 000,00	-20 399,43	399,43
Koulukeskuksen tie	B	0,00	-200 000,00	-200 000,00	-144 472,29	-55 527,71
KONEET JA KALUSTO	B					
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT					-1 557,20	1 557,20
Osakkeet ja osuudet	B				-1 557,20	1 557,20
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		-3 300 000,00	-400 000,00	-3 700 000,00	-2 315 767,06	-1 384 232,94
TULOSLASKELMAOSA						
Korkokulut	B	-160 000,00		-160 000,00	-93 187,98	-66 812,02
Muut rahoituskulut	B	-140 000,00		-140 000,00	-38 857,45	-101 142,55
TULOSLASKELMAOSA YHT.		-300 000,00		-300 000,00	-132 045,43	-167 954,57
RAHOITUSOSA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	B				-19 385,82	19 385,82
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-559 860,00		-559 860,00	-482 272,00	-77 588,00
YHTEENSÄ		-41 452 177,00	-400 000,00	-41 852 177,00	-38 876 926,28	-2 975 250,72

5.2 Tuloarvioiden toteutuminen

	Sito- vuus N	Tuloarviot				
		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutos- ten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA						
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
Vaalit	B					

TARKASTUSLAUTAKUNTA						
Tilintarkastus	B					
KUNNANHALLITUS		2 211 294,00		2 211 294,00	2 106 209,99	105 084,01
Yleishallinto	B	500,00		500,00	125,00	375,00
Toimisto- ja sisäiset palvelut	B	2 193 794,00		2 193 794,00	2 099 627,65	94 166,35
Maankäytön suunnittelu	B	7 000,00		7 000,00		7 000,00
Elinkeinoelämän kehittäminen	B	10 000,00		10 000,00	6 457,34	3 542,66
Maaseututoimi	B					
PERUSTURVALAUTAKUNTA		2 727 033,00		2 727 033,00	3 157 445,98	-430 412,98
Hallinto	B					
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	B	9 000,00		9 000,00	33 604,95	-24 604,95
Vanhusten ja vammaisten palvelut	B	1 642 333,00		1 642 333,00	1 697 618,77	-55 285,77
Perusterveydenhuolto	B	830 200,00		830 200,00	973 681,70	-143 481,70
Erikoissairaanhoido	B					
Ympäristöterveydenhuolto	B					
Muu perusturva	B	245 500,00		245 500,00	452 540,56	-207 040,56
SIVISTYSLAUTAKUNTA		943 073,00		943 073,00	905 341,69	37 731,31
Hallinto	B					
Varhaiskasvatus	B	235 800,00		235 800,00	201 713,81	34 086,19
Perusopetus	B	191 755,00		191 755,00	266 309,94	-74 554,94
Lukio- ja ammatillinen koulutus	B	32 000,00		32 000,00	49 000,28	-17 000,28
Kansalaisopisto	N	43 550,00		43 550,00	54 194,81	-10 644,81
Kirjasto	B	35 200,00		35 200,00	34 326,44	873,56
Vapaa-aikatoimi	B	404 768,00		404 768,00	299 796,41	104 971,59
TEKNINEN LAUTAKUNTA		2 538 985,00		2 538 985,00	2 520 528,86	18 456,14
Tekninen toimi	B	31 300,00		31 300,00	28 368,91	2 931,09
Toimitila- ja vuokrauspalvelu	B	2 468 685,00		2 468 685,00	2 447 105,45	21 579,55
Pelastustoimi	B					
Rakennusvalvonta	B	39 000,00		39 000,00	45 054,50	-6 054,50
Ympäristön huolto	B					
KÄYTTÖTALOUSOSA YHT.		8 420 385,00		8 420 385,00	8 689 526,52	-269 141,52
INVESTOINTIOSA						
MAA- JA VESIALUEET					13 242,94	-13 242,94
Maa- ja vesialueet	B				13 242,94	-13 242,94
RAKENNUKSET					197 810,85	-197 810,85
Rakennusten peruskorjaukset	B				197 810,85	-197 810,85
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					211 053,79	-211 053,79
TULOSLASKELMAOSA						
Verotulot	B	9 450 000,00		9 450 000,00	9 627 585,99	-177 585,99
Valtionosuudet	B	21 000 000,00		21 000 000,00	21 528 784,00	-528 784,00
Korkotuotot	B	57 000,00		57 000,00	70 761,38	-13 761,38
Muut rahoitustuotot	B	66 000,00		66 000,00	160 701,28	-94 701,28
TULOSLASKELMAOSA YHT.		30 573 000,00		30 573 000,00	31 387 832,65	-814 832,65
RAHOITUSOSA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten vähennykset	B	25 000,00		25 000,00	20 588,22	4 411,78
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B	1 500 000,00	-1 500 000,00			
YHTEENSÄ		40 518 385,00	-1 500 000,00	39 018 385,00	40 309 001,18	-1 290 616,18

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1 KUNNAN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 624 032,63		1 445 376,45	
Maksutuotot	1 864 387,70		1 774 799,16	
Tuet ja avustukset	574 198,00		535 258,85	
Vuokratuotot	791 522,40		938 982,35	
Muut toimintatuotot	95 571,84	4 949 712,57	109 980,81	4 804 397,62
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-13 106 056,93		-13 236 114,39	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 267 987,51		-3 411 597,78	
Muut henkilösivukulut	-796 015,09		-710 950,37	
Palvelujen ostot	-10 248 043,98		-10 993 499,28	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 291 665,98		-2 288 108,79	
Avustukset	-1 591 428,82		-1 779 381,35	
Muut toimintakulut	-886 443,71	-32 187 642,02	-1 155 224,40	-33 574 876,36
Toimintakate		-27 237 929,45		-28 770 478,74
Verotulot		9 627 585,99		10 186 200,90
Valtionosuudet		21 528 784,00		21 597 475,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	70 761,38		73 109,25	
Muut rahoitustuotot	160 701,28		302 265,47	
Korkokulut	-93 187,98		-89 282,53	
Muut rahoituskulut	-38 857,45	99 417,23	-79 860,79	206 231,40
Vuosikate		4 017 857,77		3 219 428,56
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 375 605,09		-1 301 761,29
Arvonalentumiset		-2 241 598,57		
Tilikauden tulos		400 654,11		1 917 667,27
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys(+)		338 012,59		96 114,02
Varausten lisäys (-) tai vähennys(+)		-600 000,00		-1 900 000,00
Tilikauden ylijäämä		138 666,70		113 781,29

2

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 017 857,77	3 219 428,56
Tulorahoituksen korjaukset	73 417,97	546 495,32
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 315 767,06	-4 966 452,67
Rahoitusosuudet investointimenoihin	118 672,51	413 419,89
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 623,05	21 395,88
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 905 804,24	-765 713,02
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-19 385,82	8 014,53
Antolainasaamisten vähennykset	20 588,22	12 500,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-482 272,00	-359 860,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	18 145,32	-44 638,47
Vaihto-omaisuuden muutos	31,82	2 304,35
Saamisten muutos	-575 030,94	303 565,47
Korottomien velkojen muutos	-607 459,08	6 574,60
Rahoituksen rahavirta	-1 645 382,48	2 928 460,48
Rahavarojen muutos	260 421,76	2 162 747,46
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	8 224 367,38	7 963 945,62
Rahavarat 1.1.	7 963 945,62	5 801 198,16
	-260 421,76	-2 162 747,46

3

KUNNAN TASE

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	28 670 339,61	30 237 287,36
Aineettomat hyödykkeet	393 318,33	530 720,63
Aineettomat oikeudet	126 362,22	213 263,08
Muut pitkävaikutteiset menot	266 956,11	317 457,55
Aineelliset hyödykkeet	20 635 331,78	23 949 834,23
Maa- ja vesialueet	1 858 469,76	1 910 618,68
Rakennukset	14 156 107,66	11 868 778,06
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 036 854,24	4 834 597,13
Koneet ja kalusto	51 205,73	91 308,45
Ennakkomaksut ja keskenkäydyt hankinnat	532 694,39	5 244 531,91
Sijoitukset	7 641 689,50	5 756 732,50
Osakkeet ja osuudet	7 450 523,57	5 611 315,95
Muut saamiset	191 165,93	145 416,55
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	76 546,36	93 007,90
Valtion toimeksiannot	60 061,96	65 387,96
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	16 484,40	27 619,94
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 645 893,08	10 811 674,60
Vaihto-omaisuus	451,03	482,85
Muu vaihto-omaisuus	451,03	482,85
Saamiset	3 421 074,67	2 847 246,13
Pitkäaikaiset saamiset	1 571 043,38	1 572 245,78
Lainasaamiset	1 571 043,38	1 572 245,78
Lyhytaikaiset saamiset	1 850 031,29	1 275 000,35
Myyntisaamiset	608 531,74	376 962,51
Lainasaamiset	104 000,00	
Muut saamiset	291 099,92	259 291,67
Siirtosaamiset	846 399,63	638 746,17
Rahoitusarvopaperit	4 830 985,36	4 683 673,62
Osakkeet ja osuudet	1 050 837,02	1 026 223,89
Sijoitukset rahanmarkkinainstrumentteihin	1 312 385,34	878 555,81
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 467 763,00	2 778 893,92
Rahat ja pankkisaamiset	3 393 382,02	3 280 272,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	40 392 779,05	41 141 969,86

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA	25 687 734,59	23 986 769,46
Peruspääoma	14 298 857,52	12 682 101,73
Edellisten tilikausien ylijäämä	11 250 210,37	11 190 886,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	138 666,70	113 781,29
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	6 289 961,18	7 644 729,56
Poistoero	1 089 961,18	1 427 973,77
Vapaaehtoiset varaukset	5 200 000,00	6 216 755,79
PAKOLLISET VARAUKSET	32 858,31	40 198,57
Muut pakolliset varaukset	32 858,31	40 198,57
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	69 501,96	67 818,18
Valtion toimeksiannot	52 394,97	39 575,65
Lahjoitusrahastojen pääomat	17 106,99	28 242,53
VIERAS PÄÄOMA	8 312 723,01	9 402 454,09
Pitkäaikainen	4 160 186,00	4 650 640,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 116 350,00	4 519 082,00
Lainat julkisyhteisöiltä	43 836,00	131 558,00
Lyhytaikainen	4 152 537,01	4 751 814,09
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	402 732,00	394 550,00
Lainat julkisyhteisöiltä	87 722,00	87 722,00
Saadut ennakot	118 827,38	205 770,47
Ostovelat	1 619 536,91	1 620 639,42
Muut velat	297 513,00	287 834,60
Siirtovelat	1 626 205,72	2 155 297,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	40 392 779,05	41 141 969,86

4

KONSERNILASKELMAT

4.1 Konsernituloslaskelma

	2016	2015
Toimintatuotot	22 508 432,76	21 136 447,45
Toimintakulut	-47 304 219,79	-48 004 468,19
Toimintakate	-24 795 787,03	-26 868 020,74
Verotulot	9 627 585,99	10 186 200,90
Valtionosuudet	21 528 784,00	21 597 475,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71 427,37	76 022,40
Muut rahoitustuotot	167 242,71	309 583,29
Korkokulut	-309 041,00	-282 693,90
Muut rahoituskulut	-54 707,15	-97 431,71
Vuosikate	6 235 504,89	4 921 135,24
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 578 616,70	-2 422 922,72
Arvonalentumiset	-2 241 598,57	-10 437,59
Satunnaiset tuotot	9 640,32	109 196,27
Satunnaiset kulut	-5 845,52	
Tilikauden tulos	1 419 084,42	2 596 971,20
Tilinpäättösiirrot	-201 521,15	-959 122,23
Tilikauden verot	-31 564,20	-1 357,94
Laskennalliset verot	-53 866,60	-98 759,00
Vähemmistöosuudet	-1 821,28	-684,45
Tilikauden yli/alijäämä	1 130 311,19	1 537 047,58

4.2 **Konsernin rahoituslaskelma**

	2016	2015
	1000 EUR	1000 EUR
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 235 504,89	4 921 135,24
Satunnaiset erät, netto	3 794,80	109 196,27
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-31 564,20	-1 357,94
Tulorahoituksen korjauserät	77 851,35	613 367,10
Investointien rahavirta		-11 218
Investointimenot	-6 481 705,80	988,23
Rahoitusosuudet investointeihin	178 372,05	510 257,68
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	122 021,43	60 896,78
Toiminnan ja investointien rahavirta	104 274,52	-5 005 493,10
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-19 385,82	8 014,53
Antolainasaamisten vähennykset	20 588,22	12 500,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	805 601,03	8 744 691,99
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 879 220,61	-1 785 000,36
Oman pääoman muutokset	14 949,18	402 363,73
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	18 778,74	-43 810,29
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 376,25	-146 685,28
Saamisten muutokset	-871 586,67	471 388,54
Korottomien velkojen muutokset	1 374 547,48	585 125,22
Rahoituksen rahavirta	-540 104,70	8 248 588,08
Rahavarojen muutos	-435 830,18	3 243 094,98
Rahavarat 31.12.	10 981 697,06	11 417 527,24
Rahavarat 1.1.	11 417 527,24	8 174 432,26
Rahavarojen muutos	-435 830,18	3 243 094,98

4.3

Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	47 601 136,50	46 416 445,08
Aineettomat hyödykkeet	919 521,66	891 400,40
Aineettomat oikeudet	643 859,21	565 749,42
Muut pitkävaikutteiset menot	272 623,40	325 279,40
Ennakkomaksut	3 039,05	371,58
Aineelliset hyödykkeet	46 168 619,24	44 923 044,27
Maa- ja vesialueet	2 278 432,08	2 289 663,70
Rakennukset	31 355 144,48	26 368 497,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 781 409,72	5 658 126,51
Koneet ja kalusto	807 594,74	838 752,11
Muut aineelliset hyödykkeet	30 497,45	31 956,82
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 915 540,77	9 736 047,24
Sijoitukset	512 995,60	602 000,41
Osakkeet ja osuudet	497 544,31	586 549,12
Muut saamiset	15 451,29	15 451,29
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	292 644,79	372 802,51
Valtion toimeksiannot	266 873,30	336 044,84
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	25 771,49	36 757,67
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 400 388,43	15 124 608,86
Vaihto-omaisuus	385 920,17	381 543,91
Aineet ja tarvikkeet	325 155,41	330 752,56
Muu vaihto-omaisuus	60 764,76	50 791,35
Ennakkomaksut		
Saamiset	4 032 771,20	3 325 537,71
Pitkäaikaiset saamiset	880 325,80	861 667,17
Lainasaamiset	880 322,99	861 667,17
Muut saamiset	2,81	
Lyhytaikaiset saamiset	3 152 445,40	2 463 870,54
Myyntisaamiset	1 814 257,81	1 456 698,41
Lainasaamiset	104 000,00	
Muut saamiset	486 596,51	463 199,72
Siirtosaamiset	747 591,08	543 972,41
Rahoitusarvopaperit	4 832 959,87	4 896 544,34
Osakkeet ja osuudet	1 051 800,79	1 027 187,66
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 312 385,34	1 089 455,81
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 467 763,00	2 778 893,92
Muut arvopaperit	1 010,74	1 006,95
Rahat ja pankkisaamiset	6 148 737,19	6 520 982,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ	63 294 169,72	61 913 856,45

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA	37 863 224,58	36 580 196,54
Peruspääoma	14 298 857,52	12 682 101,73
Muut omat rahastot	1 414 513,73	1 374 653,99
Edellisten tilikausien ylijäämä	21 019 542,14	20 986 393,24
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 130 311,19	1 537 047,58
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36 136,87	29 084,52
PAKOLLISET VARAUKSET	337 362,15	345 540,05
Eläkevaraukset	16 611,10	17 254,69
Muut pakolliset varaukset	320 751,05	328 285,36
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	289 553,40	350 937,34
Valtion toimeksiannot	259 825,06	310 614,97
Lahjoitusrahastojen pääomat	28 930,71	39 548,51
Muut toimeksiantojen pääomat	797,63	773,86
VIERAS PÄÄOMA	24 767 892,72	24 608 098,00
Pitkäaikainen	15 706 402,78	16 614 470,67
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 649 033,16	12 497 917,44
Lainat julkisyhteisöiltä	3 174 299,87	3 375 337,51
Muut velat	671 793,16	628 698,13
Laskennalliset verovelat	211 276,59	112 517,59
Lyhytaikainen	9 061 489,94	7 993 627,33
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	991 794,40	993 286,33
Lainat julkisyhteisöiltä	211 077,14	213 570,32
Saadut ennakot	197 006,04	305 540,26
Ostovelat	2 421 949,10	2 566 120,20
Muut velat	480 843,01	402 501,40
Siirtovelat	4 704 953,65	3 413 849,82
Laskennalliset verovelat	53 866,60	98 759,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>63 294 169,72</u>	<u>61 913 856,45</u>

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITE-TIEDOT

1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO –periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisut

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

2**TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT****2.1 Toimintatuotot tulosalueittain**

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Keskusvaalilautakunta		6 480,60		6 480,60
Vaalit		6 480,60		6 480,60
Kunnanhallitus	4 446 877,85	3 191 866,59	222 331,64	234 764,56
Yleishallinto	125,00	300,00	125,00	300,00
Toimisto- ja sisäiset palvelut	341 084,33	340 991,66	215 749,30	217 620,46
Maankäytön suunnittelu		4 000,00		4 000,00
Elinkeinoelämän kehittäminen	4 105 668,52	2 846 574,93	6 457,34	12 844,10
Maaseututoimi				
Perusturvalautakunta	10 567 281,56	9 986 530,75	3 078 797,33	2 658 059,07
Hallinto				
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	33 604,95	7 509,27	33 604,95	7 509,27
Vanhusten ja vammaisten palvelut	2 487 512,27	2 324 186,45	1 637 470,02	1 507 342,89
Perusterveydenhuolto	955 216,70	942 482,46	955 216,70	942 482,46
Erikoissairaanhoido	6 638 441,98	6 511 628,12		
Ympäristöterveydenhuolto				
Muu perusturva	452 505,66	200 724,45	452 505,66	200 724,45
Sivistyslautakunta	5 012 795,86	5 494 517,05	882 089,37	981 709,44
Hallinto				
Varhaiskasvatus	190 118,85	204 124,62	190 118,85	204 124,62
Perusopetus	263 087,94	279 018,22	263 087,94	279 018,22
Lukio- ja ammatillinen koulutus	4 179 674,77	4 538 962,14	48 968,28	26 154,53
Kansalaisopisto	53 894,81	73 182,79	53 894,81	73 182,79
Kirjasto	34 326,44	54 867,20	34 326,44	54 867,20
Vapaa-aikatoimi	291 693,05	344 362,08	291 693,05	344 362,08
Tekninen lautakunta	2 481 477,49	2 457 052,46	766 494,23	923 383,95
Tekninen toimi	970 646,05	872 966,74	14 848,91	26 574,68
Toimitila- ja vuokrauspalvelu	1 480 264,51	1 553 518,79	706 590,82	866 242,34
Pelastustoimi				
Rakennusvalvonta	30 566,93	30 566,93	45 054,50	30 566,93
Ympäristönhuolto				
Kunnan toimintatuotot yhteensä	22 508 432,76	21 136 447,45	4 949 712,57	4 804 397,62

2.2 Verotulot

Verotulojen erittely		
	2016	2015
Kunnan tulovero	8 353 735,41	8 835 654,44
Osuus yhteisöveron tuotosta	523 565,12	612 080,69
Kiinteistövero	750 285,46	738 465,77
Verotulot yhteensä	9 627 585,99	10 186 200,90

2.3 Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely		
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	16 712 194,00	17 035 388,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 593 806,00	4 623 968,00
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	222 784,00	-61 881,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet yhteensä	21 528 784,00	21 597 475,00

2.4 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoaajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät:

	<u>Poistomenetelmä</u>	<u>Poistoaika (v tai %)</u>
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	tasapoisto	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkävaik. menot	tasapoisto	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	tasapoisto	10 vuotta

Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	tasapoisto	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	7 %
Viemäriverkko	menojäännöspoisto	7 %
Kaukolämpöverkko	tasapoisto	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	tasapoisto	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	tasapoisto	10 vuotta
Maakaasuverkko	tasapoisto	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15 vuotta
Vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto	15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	tasapoisto	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto. yms. laitteet	tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

2.6 Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Kaatopaikan kunnostus 1.1.	40 198,57	44 864,16	40 198,57	44 864,16
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-7 340,26	-4 665,59	-7 340,26	-4 665,59
Kaatopaikan kunnostus 31.12.	32 858,31	40 198,57	32 858,31	40 198,57

2.7 Olennaiset muihin toimintatuottoihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	4 374,35	4 540,34	4 374,35	4 540,34
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot				
Myyntivoitot yhteensä	4 374,35	4 540,34	4 374,35	4 540,34
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	5 994,24	7 353,55	5 994,24	7 353,55
Rakennusten myyntitappiot	79 138,34	548 347,70	79 138,34	548 347,70
Myyntitappiot yhteensä	85 132,58	555 701,25	85 132,58	555 701,25

2.8 Rahoitustuotot ja -kulut

	2016	2015
Osinkotuotot muista yhteisöistä	40 712,52	32 399,65
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	23 309,87	23 535,93
Yhteensä	64 022,39	55 935,58

2.9 Erittely poistoeron muutoksista

	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	338 012,59	96 114,02
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	338 012,59	96 114,02

3

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

3.1.1 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	213 263,08	317 457,55	530 720,63
Lisäykset tilikauden aikana	42 409,43	100 000,00	142 409,43
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-2 946,64	0,00	-2 946,64
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-126 363,65	-71 948,52	-198 312,17
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-78 552,92	-78 552,92
Poistamaton hankintameno 31.12.	126 362,22	266 956,11	393 318,33
			0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	126 362,22	266 956,11	393 318,33

Aineelliset hyödykkeet						
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 910 618,68	11 868 778,06	4 834 597,13	91 308,45	5 244 531,91	23 949 834,23
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	1 219 962,23	159 192,32	0,00	532 694,39	1 911 848,94
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-118 672,51	0,00	0,00	0,00	-118 672,51
Vähennykset tilikauden aikana	-52 148,92	-1 492 045,37	-293 890,77		0,00	-1 838 085,06
Siirrot erien välillä	0,00	5 237 188,77	7 343,14		-5 244 531,91	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-748 694,55	-388 495,65	-40 102,72	0,00	-1 177 292,92
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-1 810 408,97	-281 891,93			-2 092 300,90
		14 156				
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 858 469,76	107,66	4 036 854,24	51 205,73	532 694,39	20 635 331,78
						0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		14 156				
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 858 469,76	107,66	4 036 854,24	51 205,73	532 694,39	20 635 331,78

3.1.2 Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset						
	Osakkeet ja osuudet				Muut saamiset	
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni- yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 375 907,12	1 072 700,41	162 708,42	5 611 315,95	145 416,55	5 756 732,50
Lisäykset	1 837 650,42		1 557,20	1 839 207,62	45 749,38	1 884 957,00
Rahoitusosuudet tilikaudella						
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä						
Hankintameno 31.12.	6 213 557,54	1 072 700,41	164 265,62	7 450 523,57	191 165,93	7 641 689,50
Arvonlennukset ja niiden palautukset						
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 213 557,54	1 072 700,41	164 265,62	7 450 523,57	191 165,93	7 641 689,50

3.1.3 Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Ranuan Vuokra-asunnot Oy	Ranuan kunta	100 %	100 %	716	4 710	
Ranuan Vesihuolto Oy	Ranuan kunta	100 %	100 %	590	797	4
Ranuan Lämpö Oy	Ranuan kunta	100 %	100 %	1 734	1 533	6
Ranuan Seudun Matkailu Oy	Ranuan kunta	99,16 %	99,16 %	3 245	1 698	153
Ranuan Kuituverkot Oy	Ranuan kunta	100 %	100 %	729	5 787	307
			Yhteensä	7 013	14 526	470
Kuntayhtymät						
Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä	Rovaniemen kaupunki	4,63 %	4,63 %	195	337	30
Lapin liitto	Rovaniemen kaupunki	1,52 %	1,52 %	20	56	-1
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Rovaniemen kaupunki	3,32 %	3,32 %	1 127	1 196	99
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä	Rovaniemen kaupunki	7,03 %	7,03 %	1 981	1 507	68
			Yhteensä	3 323	3 096	197

3.1.4 Saamisten erittely

	2016		2015	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		178 811,70		23 727,66
Lainasaamiset	690 720,39		710 578,61	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	690 720,39	178 811,70	710 578,61	23 727,66
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		4 672,91		2 182,82
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		78 663,66		215 757,25
Yhteensä		83 336,57		217 940,07
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		425 047,13		351 052,03
Lainasaamiset	880 322,99	104 000,00	861 667,17	
Muut saamiset		291 099,92		259 291,67
Siirtosaamiset		767 728,34		422 988,92
Yhteensä	880 322,99	1 587 875,39	861 667,17	1 033 332,62
Saamiset yhteensä	1 571 043,38	1 850 031,29	1 572 245,78	1 275 000,35

3.1.5 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	13 007,55	9 350,39	13 007,55	9 350,39
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	61 842,51	61 576,65	61 842,51	61 576,65
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät	672 741,02	473 045,37	771 549,57	567 819,13
Tulojäämät yhteensä	747 591,08	543 972,41	846 399,63	638 746,17
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	747 591,08	543 972,41	846 399,63	638 746,17

3.1.6 Rahoitusarvopaperit

	2016	2015
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	1 527 070,58	1 525 824,12
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 050 837,02	1 026 223,89
Erotus	476 233,56	499 600,23
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Jälleenhankintahinta	1 330 467,26	894 689,89
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 312 385,34	878 555,81
Erotus	18 081,92	16 134,08
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Jälleenhankintahinta	2 624 756,09	2 921 012,11
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 467 763,00	2 778 893,92
Erotus	156 993,09	142 118,19
Yhteensä rahoitusarvopaperit	4 830 985,36	4 683 673,62

3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

3.2.1 Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	12 682 101,73	12 682 101,73	12 682 101,73	12 682 101,73
Lisäykset	1 616 755,79	0,00	1 616 755,79	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	14 298 857,52	12 682 101,73	14 298 857,52	12 682 101,73
Muut omat rahastot 1.1.	1 374 653,99	1 928 341,41		
Siirrot rahastoon	39 859,74	0,00		
Siirrot rahastosta	0,00	-553 687,42		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 414 513,73	1 374 653,99		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	20 986 393,24	11 299 155,02	11 190 886,44	11 048 479,50
Siirto edell. tilikauden yli-/alijäämä	1 537 047,58	92 035,52	113 781,29	142 406,94
Edell.tilik. oikaisut	-1 503 898,68	9 595 202,70	-54 457,36	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	21 019 542,14	20 986 393,24	11 250 210,37	11 190 886,44
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 130 311,19	1 537 047,58	138 666,70	113 781,29
Oma pääoma yhteensä	37 863 224,58	36 580 196,54	25 687 734,59	23 986 769,46

3.2.2 Erittely poistoerosta

	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 089 961,18	1 427 973,77
EVL-poistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	1 089 961,18	1 427 973,77

3.2.3 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat, jotka eräännyvät 1.1.2022 tai sen jälkeen	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 620 713,00	2 275 875,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2 620 713,00	2 275 875,00

3.2.4 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuut	32 858,31	40 198,57	32 858,31	40 198,57
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	287 892,73	288 086,79		
Muut pakolliset varaukset	16 611,11	17 254,69		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	337 362,15	345 540,05	32 858,31	40 198,57

3.2.5 Vieras pääoma

	2016		2015	
	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		43 027,37		21 700,99
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		43 027,37		21 700,99

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		444 851,40		409 357,72
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		444 851,40		409 357,72
Velat muille				
Saadut ennakot		118 827,38		205 770,47
Ostovelat		1 131 658,14		1 189 580,71
Muut velat		297 513,00		287 834,60
Siirtovelat		1 626 205,72		2 155 297,60
Yhteensä		3 174 204,24		3 838 483,38
Vieras pääoma yhteensä		3 662 083,01		4 269 542,09

3.2.6 Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat	480 843,01	402 501,40	297 513,00	287 834,60
Muut velat yhteensä	480 843,01	402 501,40	297 513,00	287 834,60

3.2.7 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 629 882,01	1 760 401,17	1 539 557,18	1 659 233,26
Korkojaksotukset	51 986,42	62 703,75	24 406,27	27 760,52
Muut menojäämät	3 023 085,22	1 590 744,90	62 242,27	468 303,82
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	4 704 953,65	3 413 849,82	1 626 205,72	2 155 297,60

3.2.8 Huollettavien varat

	2016	2015
Huollettavien varat 31.12.	13 803,72	15 998,91

3.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

3.3.1 Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	707 114,79	707 114,79		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 222 347,29	1 222 347,29		
Lainat julkisyhteisöiltä	3 196 715,59	3 310 063,91		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	9 424 435,77	9 424 435,77		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	10 646 783,06	10 646 783,06		

3.3.2 Leasingvastuiden yhteismäärä

	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Sampo Rahoitus Oy				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	64 993,71	88 327,17	64 993,71	88 327,17
Myöhemmin maksettavat	41 191,45	67 637,20	41 191,45	67 637,20
Yhteensä	106 185,16	155 964,37	106 185,16	155 964,37
Tukirahoitus Oy				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	332,36	1 463,38	332,36	1 463,38
Myöhemmin maksettavat	166,18	498,54	166,18	498,54
Yhteensä	498,54	1 961,92	498,54	1 961,92
Kuntarahoitus Oyj, voimassa 31.12.2026 asti				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	457 292,80		457 292,80	
Myöhemmin maksettavat	3 661 549,40		3 661 549,40	
Yhteensä	4 118 842,20		4 118 842,20	
Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	522 618,87	89 790,55	522 618,87	89 790,55
Myöhemmin maksettavat	3 702 907,03	68 135,74	3 702 907,03	68 135,74
Leasingvastuut yhteensä	4 225 525,90	157 926,29	4 225 525,90	157 926,29
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

3.3.3 Vastuusitoumukset

	Konserni	Konserni	Kunta	Kunta
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta:				
Alkuperäinen pääoma			9 812 772,55	9 812 772,55
Jäljellä oleva pääoma			6 920 450,89	7 405 302,78
Takaukset muiden puolesta:				
Alkuperäinen pääoma	4 609 888,81	4 609 888,81	4 609 888,81	4 609 888,81
Jäljellä oleva pääoma	2 607 953,05	2 807 651,18	2 607 953,05	2 807 651,18

3.3.4 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	19 384 350,00	19 519 104,62
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	14 469,13	13 909,43

4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.2016

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain		
Sisältää vakinaiset, sijaiset ja määräaikaiset sekä palkkatuella palkatut		
	2016	2015
Kunnanhallitus	37	40
Perusturvalautakunta	188	196
Sivistyslautakunta	126	132
Tekninen lautakunta	38	32
Yhteensä	389	400

4.2 Henkilöstökulut

	2016	2015
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	13 307 112,94	13 431 772,69
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 267 987,51	3 411 597,78
Muut henkilösivukulut	796 015,09	710 950,37
Henkilöstökorvaukset	-201 056,01	-195 658,30
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	17 170 059,53	17 358 662,54
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	101 812,67	14 889,43
Yhteensä henkilöstökulut	17 271 872,20	17 373 551,97

Tilintarkastajan palkkiot		
	2016	2015
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	3 510,00	9 633,50
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	13 453,50	10 110,60
Muut palkkiot	400	1425,28
Palkkiot yhteensä	17 363,50	21 169,38

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Suomen Keskusta r.p.	1 837,50	1 904,50
Kansallinen Kokoomus r.p.	80,00	95,00
Parempi Ranua –ryhmän yhteislista	506,00	522,00
Perussuomalaiset r.p.	94,00	187,50
Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p.	256,25	219,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 773,75	2 928,00

V

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Ranualla 20.3.2017

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilintarkastusmerkintä:

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Ranualla _____._____ 2017

BDO Audiator Oy
KHT- ja JHTT –yhteisö

Rauno Lohi
HT, JHT
vastuullinen tilintarkastaja

VI LUETTELOT JA SELVITYKSET

Käytetyt kirjanpitokirjat:

		Säilytys <u>aika</u>	<u>paikka</u>
Tasekirja	sidottu	pysyvästi	Kunnanviraston ala-arkisto
Päiväkirja	atk-tuloste	6 v.	
Pääkirja	atk-tuloste	6 v.	
Ostoreskontra	atk-tuloste	6 v.	
Myyntireskontra	atk-tuloste	6 v.	
Käyttöomaisuuskirjanpito	atk-tuloste	6 v.	
Palkkakortisto	atk-tuloste	50 v.	

Tositteiden lajit:

Tiliotetositteet	260001-260924	Sosiaalipalvelut	301050-301826
Muistiotositteet	700001-701214	Kotipalvelulaskut	315020-316657
Käyttöomaisuusviennit	990001-990012	Kaamoskoti-laskut	350250-350443
		Kanervakoti-laskut	351020-351141
Konsernitositteet	99001-99010	Perhehoitolaskut	360020-360067
Ostolaskut/Rondo	27000-38582	Palvelutalo Marjukka	365020-365353
Ostolaskut, suoritukset	20001-20246	Myyntireskontra, suoritukset	400001-403492
Yleislaskutus	112300-112753	Sivistystoimen laskut	405001-406097
ProConsona	154001-154393	Lukio/yläaste	404001-404091
Terveyskeskus, laskutus	157100-157377	Palkkasuoritteiden tositteet	500001-500181
Päivähoito/Pro Consona	201500-202190	Huoneistojen vuokrat	603001-603376
Antolainalaskut	203010-203027	Tonttien vuokrat	604001-604050
Vanhainkodin hoitomaksut	300050-300211	Matkalaskutositteet	800001-800013
Mediatrin laskut	333001-338479		

Tositteiden säilytysaika on 6 vuotta, paitsi EU-projektit 20 vuotta.

Säilytyspaikka: kunnanviraston ala-arkisto.

Rondon ostolaskut Lapit Oy:ssä Rovaniemellä 20 vuotta.